Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

28 САКАВІКА 2023 г. АЎТОРАК

№ 58 (29938)

ЗВЯЗДА

ЯК ЖЫВЕ «БЕЛАРУСКІ ШААЛІНЬ»? 11

КАЛІ ПРЫЙДЗЕ САПРАЎДНАЕ ЦЯПЛО 12

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

«УСЁ ЗАСЯРОДЖАНА Ў ВАШЫХ РУКАХ, БЯРЫЦЕ І ДЗЕЙНІЧАЙЦЕ»

Панядзелак — дзень не цяжкі, а кадравы. Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка даў згоду на назначэнне новых кіраўнікоў мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў, найважнейшых арганізацый, рэспубліканскіх органаў.

Кіраўнік дзяржавы ўзгадніў кандыдатуру Дзмітрыя Петражыцкага на пасаду першага намесніка старшыні Гомельскага аблвыканкама. Кадравыя перастаноўкі адбыліся ў Мінскаім гарвыканкаме: Надзея Лазарэвіч стала першым намеснікам старшыні, а Аляксандр Чэрнікаў — намеснікам старшыні Мінскага гарвыканкама. Прэзідэнт узгадніў кандыдатуру Сяргея Лабадзінскага на пасаду старшыні Брэсцкага гарвыканкама, а кандыдатуру Аляксандра Горбача — на пасаду старшыні Добрускага райвыканкама. Анатоль Завацкі стаў старшынёй Вілейскага райвыканкама, а Дзмітрый Колас — Уздзенскага райвыканкама. Сяргей Ермаліцкі ўзначаліў Круглянскі райвыканкам, Геворг Мелканян — Хоцімскі, Дзмітрый Акуліч — Чавускі. Кандыдатура Віталя Марозава ўзгоднена на пасаду кіраўніка адміністрацыі Чыгуначнага раёна Гомеля.

Аляксандр Лукашэнка асобна звярнуўся да Сяргея Лабадзінскага, які раней працаваў кіраўніком спраў Брэсцкага аблвыканкама: «Я так разумею, Сяргей Мікалаевіч, вы чалавек перспектыўны, ведаеце ўсе вузкія месцы, недахопы. І ў Брэсце гэта будзе выпрацўлена?» Новы мэр горада адказаў сцвярджальна. Прэзідэнт папярэдзіў, што летам або восенню плануе наведаць Брэст, каб праверыць, як там наладжана работа ва ўсіх сферах жыццядзейнасці. «Пакуль да Брэсцкай вобласці прэтэнзій увогуле вялікіх няма. Вы, магчыма, нават не горш працуеце, чым іншыя вобласці. Але тым не менш...» — заўважыў ён. Асобна беларускі Прэзідэнт пацікавіўся матывацыяй Сяргея Ермаліцкага, які вырашыў змяніць пасаду старшыні Гомельскага райвыканкама на пасаду кіраўніка Круглянскага райвыканкама. «Магілёўскі рэгіён для мяне — гэта малая радзіма. Хацелася б папрацаваць на Магілёўшчыне», — расцлумачыў Сяргей Ермаліцкі.

Прэзідэнт удзяліў асаблівую ўвагу развіццю Гомельскай вобласці. На нарадзе, якая прайшла ў лістападзе мінулага года ў Гомельскім аблвыканкаме, кіраўніком дзяржавы былі дадзены канкрэтныя даручэнні па развіцці рэгіёна. «Праблемы ведаеш. Адыходзіць няма куды. Гэты год паказальны. Тое, што ты становішся побач з губернатарамі і будзеш несці адказнасць, — гэта добра. Але ты ж разумееш адказнасць? — звярнуўся Прэзідэнт да Дзмітрыя Петражыцкага, які ўзгоднены на пасаду першага намесніка старшыні Гомельскага аблвыканкама. — Далей ужо няма куды. Таму настройвайся адразу разам з Іванам Іванавічам Крупко (губернатарам Гомельскай вобласці. — **Заўв. рэд.**) на ваенны лад і пачынайце разгортваць як след». Аляксандр Лукашэнка пацікавіўся ходам пасяўной кампаніі ў Гомельскай вобласці, зрабіўшы акцэнт на неабходнасці захавання тэхналогій і якаснай падрыхтоўкі глебы для пасеваў. «Калі своечасова цяпер падкорміце, па-сапраўднаму, — будзеце мець ураджай. Не падкорміце — ураджаю не будзе. У гэтым асаблівасць і ўсёй Беларусі — своечасова падкарміць азімыя. Я за некаторымі палямі назіраю. Дзе падкармілі дні 4-5 таму, у гэтыя цёплыя дні, — зялёныя ўсе палі стаяць. І рапс ужо патроху зелянее. Я яшчэ раз настойваю на тым, каб было ваеннае становішча ў гэтым плане. Дзень і ноч трэба працаваць, але своечасова падкарміць», — падкрэсліў Прэзідэнт. Ён таксама заўважыў, што людзей, якія працуюць у сельскай гаспадарцы, днём і ноччу праводзяць пасяўную кампанію, трэба матываваць матэрыяльна.

«Задачы, мужыкі, вы ведаеце. Я неаднойчы пра гэта казаў. Год асаблівы. Нам трэба падрыхтавацца да палітычных кампаній, каб нас не пачалі хістаць чарговы раз», — канстатаваў беларускі лідар. Ён даручыў звярнуць увагу на пытанні, якія ставіць насельніцтва. Але, па словах, кіраўніка дзяржавы, гэта не здымае з людзей абавязкаў самастойна вырашаць жыццёвыя пытанні і не чакаць дапамогі ўлад у дробных бытавых справах. Сярод пытанняў, пра якія павінны дбаць прадстаўнікі ўлады, ён назваў цэнаўтварэнне, пытанні ЖКГ, пытанні сельскай гаспадаркі. «Адзін інвестыцыйны праект — адзін раён — гэта ваша задача. Мы гэтага не забудзем, і перш за ўсё я. Гэта маё асабістае даручэнне кожнаму старшыні райвыканкама. Трэба бегаць хутка па краіне, шукаць інвестараў. Сёлета вы павінны далажыць аб рэалізацыі гэтага праекта. Пры гэтым маштабы праекта павінны залежаць ад рэзерву свабоднай працоўнай сілы ў рэгіёне», — паставіў задачу Прэзідэнт. Па яго словах, у поўні зроку мясцовай улады павінны знаходзіцца і пытанні развіцця вытворчай базы: «Рынкі адкрыты, асабліва вялізны расійскі рынак. Усім трэба варушыцца, не толькі абласной уладзе, але і старшыням гар- і райвыканкамаў. Райвыканкамы ў нас не задзейнічаны ва ўсю моц, яны недагружаны ў гэтым плане. Патрабавальнасць у гэтым ключы будзе толькі ўзрастаць».

СТАР. 3

ВЯСНЯНКІ ВЯСНУ ГУКАЮЦЬ

Кожную вясну напрыканцы сакавіка ў Купалавай Вязынцы адбываецца маляўнічае і святочнае абрадавае дзейства «Гуканне вясны». Вось і ў гэтую нядзелю, якая выдалася надзіва лагоднай і цёплай, Вязынка раскрытнела песнямі-вяснянкамі, папяровымі птушкамі на галінках дрэў, гукамі гармоніка, скрыпкі, цымбалаў і жалейкі, вясёлым гоманам кірмашу народных майстроў і вясёлкавымі колерамі андаракаў і кашуль дзявочых строяў. І гэта была ўжо не стыхійная спеўна-танцавальная тусоўка, а шматгадовая традыцыя, якую ў свой час распачалі і праводзяць філіял літаратурнага музея Янкі Купалы і аб'яднанне энтузіястаў-збіральнікаў аўтэнтычнай культуры «Студэнцкае этнаграфічнае таварыства». Мерапрыемства праводзіцца ў гонар вясновага абуджэння прыроды і вяртання птушак дадому пасля зімы. Спрадвеку гэтае свята называлі «Саракамі». У вёсках у гэтую пару пяклі булачкі (печыва) у выглядзе птушачак і часцівалі дзетак, а дзяўчаты збіраліся за вёскай на высокай горцы і, стаўшы ў кола, якое сімвалізуе сонца, гучна спявалі песні-вяснянкі, каб далёка было чуваць. Вось і ў Вязынцы сёлета таксама гукалі «жавароначкаў» адмысловымі вяснянкамі, а дзіцячы фальклорны гурт «Явар» 159-й мінскай школы пад кіраўніцтвам Святланы Балцэвіч дапамагаў клікаць вясну гукамі гліняных свістулек (*на фота*).

Фота Андрэя ЛІПСКАГА

ЦЫТАТА ДНЯ

Мікалай ЛЕШЫК, начальнік галоўнага ўпраўлення раслінаводства Мінсельгасхарча:

«Беларускія аграрыі пачалі ўжо масавую сяўбу яравых культур, выключэнне складаюць толькі Віцебская і Магілёўская вобласці. Найбольш актыўна палявыя работы ідуць у Брэсцкай вобласці, паколькі там на 7—10 дзён раней цяплее. Менавіта гэты рэгіён задае рабочы тэмп у пачатку пасяўной кампаніі. Па стане на 27 сакавіка сяўба ранніх яравых збожжавых і зернебабовых культур (без кукурузы, грэчкі і проса) праведзена на плошчы 49,7 тысячы га, або 7,63 працэнта плана. У Брэсцкай вобласці сяўба праведзена на 29,4 працэнта запланаваных плошчаў, у Гомельскай — на 7,26 працэнта, у Гродзенскай — на 12,8 працэнта, Мінскай — на 0,91 працэнта».

Смачна есці!

Пельмені, шашлычок «Школьны» ці малочны суп?

Недзіцячая задачка — смачна накарміць і прывіць школьнікам здаровыя харчовыя звычкі

«Думаць пра тое, чым харчуецца ваша дзіця ў школе, гэтак жа важна, як і пра тое, якім прадметам яго там вучаць. Правільнае харчаванне значыць не менш, чым добрая адукацыя. Калі да сарака гадоў у вас ужо цэлы букет хвароб, то ніякія веды па трыганаметрыі не дапамогуць», — гэта цытата з кнігі, якую напісала былы школьны шэф-кухар. Сёння ў большасці развітых краін свету пытанне забеспячэння школьнікаў якасным харчаваннем прыраўноўваецца да пытання нацыянальнай бяспекі, у тым ліку і ў Беларусі. Арганізацыя школьнага харчавання традыцыйна знаходзіцца пад пільным кантролем беларускага урада, Камітэта дзяржкантролю, міністэрстваў адукацыі, аховы здароўя і санітарнай службы.

НАВУКОВЫ ПАДЫХОД

У снежні мінулага года ў Беларусі стартаваў пілотны праект па арганізацыі харчавання школьнікаў, які ахапіў 21 установу адукацыі: па тры — у кожнай вобласці і тры — у сталіцы. Днямі стала вядома, што **эксперымент будзе прадоўжаны да канца мая і дадаткова ахопіць дзве мінскія пачатковыя школы № 112 і № 29.** У новай рэдакцыі пастановы Савета Міністраў выкладзены эксперыментальныя нормы харчавання, якія складаюцца з разліку колькасці розных груп і відаў прадуктаў (у спісе некалькі дзясяткаў пазіцый) у суткі на аднаго вучня з улікам узросту школьнікаў.

СТАР. 4

Наш фармат

«Беларусь інтэлектуальная» прырастае рэгіёнамі

У Брэсце з поспехам прайшла выстаўка навукова-тэхнічных дасягненняў краіны

З 24 да 26 сакавіка горад над Бугам прымаў выстаўку навукова-тэхнічных дасягненняў «Беларусь інтэлектуальная. Рэгіёны». Асноўную экспазіцыю размясцілі ў лёгкаатлетычным манежы, машыны і механізмы выстраілі ў лінейку на пляцоўцы перад уваходам у спартыўны комплекс.

Дадзеная экспазіцыя стала фінальным акордам урачыстага ходу па краіне навуковых дасягненняў апошняга часу. Выстаўка стартавала ў сталіцы, дзе яе наведала каля 100 тысяч чалавек, а затым з поспехам прайшла ў абласных цэнтрах. У Брэсце форум таксама сабраў шмат гасцей і ўдзельнікаў.

— Брэстчына хоць і аграрны рэгіён, але не адстае ў навуковых і высокатэхналагічных ідэях і распрацоўках, — сказаў, адкрываючы выстаўку, **старшыня Брэсцкага аблвыканкама Юрый ШУЛЕЙКА.** — У нас створаны ўсе ўмовы, каб забяспечыць распрацоўкі, іх выпрабаванне і ўкараненне. З самымі разнастайнымі экспанатамі можна азнаёміцца на выстаўцы. Думаю, яна будзе цікавая моладзі, студэнтам, прадстаўнікам працоўных калектываў, — заўважыў губернатар. — Усім цікава, чым сёння жыве вялікая навука, як здумкі ўвасабляюцца ў жыццё.

СТАР. 3

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Прэм'ер-міністр Ізраіля плануе прыпыніць судовую рэформу, якая справакавала беспарадкі

Біньямін Нетаньяху заявіў партнёрам па кааліцыі аб прыпыненні судовай рэформы, паведаміла тэлерадыёкампанія KAN. Па звестках журналістаў, галоўны ідэолаг ініцыятывы — міністр юстыцыі Ярыў Левін зразумеў, што «іншага выбару няма». Прапанаваны ўрадам Нетаньяху пакет законаў значна абмяжоўвае паўнамоцтвы Вярхоўнага суда і дае ўраду кантроль над прызначэннем суддзяў. Спецыяльная камісія кнесета адобрыла яго да другога і трэцяга чытанняў. Законапраекты прынятыя ў першым чытанні 15 сакавіка, атрымаў неафіцыйную назву «закон Дэры 2.0» за тое, што патэнцыяльна пракладзе шлях да вяртання былога міністра ўнутраных спраў Ар'е Дэры, адхіленага прэм'ерам пасля адпаведнага рашэння Вярхоўнага суда ў сувязі з папярэднімі судзімасцямі. Пратэсты супраць рэформы не сціхаюць у Ізраілі дванаццаты тыдзень запар. Па ацэнцы мясцовых СМІ, у мінулую нядзелю на вуліцы выйшлі звыш 600 тысяч чалавек. Новую хвалю дэманстрацый справакавала адстаўка кіраўніка ізраільскага Мінабароны Ёава Галанта, ён стаў першым ключавым міністрам урада Нетаньяху, які выступіў супраць прыняцця новых законаў.

Урад Францыі паабяцаў далейшыя непапулярныя рэформы

Афіцыйны прадстаўнік урада Францыі Аліўе Веран заявіў, што выканаўчая ўлада мае намер, апроч пенсійнай рэформы, правядзіць і іншыя непапулярныя, але неабходныя для краіны рэформы. «Пенсійная рэформа не азначае наступлення пенсіі для рэформ. Заўтра будуць іншыя рэформы, якія правядзяцца намі або ўрадамі, якія прыйдуць нам на змену», — адзначыў ён у інтэрв'ю газеце Le Journal du dimanche. У нядзельны палаце парламента — Нацыянальным сходзе — было вылучана два вотумы недавер у сувязі прэм'ер-міністра Элізабэт Борн, але яны не набралі патрэбнай колькасці галасоў. Аліўе Веран зрабіў заяву аб будучых рэформах на фоне масавых пратэстаў у краіне, якія праводзіліся да прынятыя пенсійнай рэформы і працягваюцца пасля яе зацвярджэння. Апошнія акцыя 23 сакавіка, якая сабрала, паводле афіцыйных звестак, звыш мільёна маніфестантаў, вылілася ў буйныя беспарадкі з пагромамі і сутыкненнямі з паліцыяй. На 28 сакавіка прафсаюзы плануюць чарговы агульнанацыянальны дзень пратэсту.

Англійскі сняданак упершыню стаў каштаваць больш чым 35 фунтаў

Кошт традыцыйнага англійскага сняданку ў лютым павялічыўся на 22 працэнты ў параўнанні з тым жа месяцам мінулага года і ўпершыню перавысіў 35 фунтаў стэрлінгаў ($43), сведчаць разлікі агенцтва Bloomberg. Паказчык, які ўлічвае цэны на каўбасу, бекон, яйкі, хлеб, масла, таматы, грыбы, малако, чай і каву, павялічыўся за год на 6 фунтаў. Пры гэтым тэмпы росту перавышаюць 20 працэнтаў ужо другі месяц запар. Усе кампаненты традыцыйнага англійскага сняданку падаражэлі ў гадавым супастаўленні, у тым ліку малако на 43 працэнты, хлеб і яйкі — на 33 працэнты. У лютым адносна папярэдняга месяца мацней за ўсё падаражэў хлеб (на 6,9 %), памідоры (на 6,4 %) і каўбасы (на 6,3 %). На фоне дэфіцыту агародніны агульны ўзровень інфляцыі ў Вялікабрытаніі павысіўся ў лютым да 10,4 працэнта з 10,1 працэнта ў папярэдні месяц. Гэта стала нечаканасцю для аналітыкаў, якія прагназавалі запаволенне тэмпаў росту спажывецкіх цэн ніжэй за 10 %.

КАРОТКА

- Масавая сяўба ранніх яравых збожжавых і зернебабовых культур пачалася ў Беларусі.

- **Польшча стварыла транспартны калапс: перад «Кукурыкамі» сабралася тысяча фур.**
- Пасольства Зімбабвэ пачынае афіцыйную работу ў Беларусі.
- **ДАІ — бацькам: не пакідайце ключы ад аўто ў свабодным доступе і кантралюйце адпачынак дзяцей.**
- «Культурнай сталіцай года» ў 2024-м стануць Бялынічы.

ISSN 1990 - 763X

ЯРКІЯ ФАРБЫ КНІЖНАГА КІРМАШУ

За дні правядзення форум наведала больш за 50 тысяч чалавек

У гэтую нядзелю, 26 сакавіка, завяршылася юбілейная XXX Мінская міжнародная кніжная выстаўка-кірмаш. Апошні раз (прынамсі, сёлета) прывёз радасных і прыемна здзіўленых наведвальнікаў у выставачны цэнтр на праспекце Пераможцаў паэтычны аўтобус. Уручаны апошнія дыпломы, падведзены вынікі... Кніжны форум у чарговы раз стаў падзеяй, і не толькі для нашай краіны, што адбілася ўжо ў лозунгу, пад якім ён праходзіў: «Свет кнігі без межаў». Ганаровым госцем выстаўкі была Расійская Федэрацыя, прайшлі Дні ўзбекскай літаратуры. Паколькі выстаўка адчынілася ў знакавы дзень — 80 гадоў хатынскай трагедыі, шмат увагі было аддадзена тэме вайны, генацыду беларускага народа. Адбыўся традыцыйны міжнародны сімпозіум літаратараў «Пісьменнік і час», які меў прававакацыйную для дыскусіі назву «Някніжны свет». Узнагародзілі лаўрэатаў Рэспубліканскага конкурсу «Мастацтва кнігі»... Дый увогуле кожны дзень быў надзвычай багаты на падзеі. Былі багатыя на іх і апошнія дні выстаўкі, якія выпалі на суботу і нядзелю. Давайце разам перагартаем яркія старонкі гэтых дзён.

СТАР. 12

Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь
Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь
Савету Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

РАШЭННЕ
КАНСТЫТУЦЫЙНАГА СУДА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
14 сакавіка 2023 г. г. Мінск

Аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь у складзе старшынствуючага — Старшыні Канстытуцыйнага Суда Міклашэвіча П.П., намесніка Старшыні Карповіч Н.А., суддзяў Бодак А.М., Бойка Т.С., Варановіча Т.В., Данілоўка С.Я., Козыравай Л.Р., Рабцава В.М., Рабцава Л.М., Сяргеевай В.Г., Цікавенкі А.Г., Чыгрынава С.П., разгледзеўшы ў судовым пасяджэнні пытанне аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь,

кіруючыся артыкуламі 22 і 24 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб судаўладкаванні і статусе суддзяў, артыкуламі 74, 79, 84, 161—163 Закона Рэспублікі Беларусь «О конституционном судопроизводстве»,

ВЫРАШЫЎ:

1. Прыняць Пасланне Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь і палатам Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь «Аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь» (дадаецца).

2. Апублікаваць Пасланне Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь і палатам Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь «Аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь» ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Старшынствуючы —
Старшыня Канстытуцыйнага
Суда Рэспублікі Беларусь П.П.Міклашэвіч
№ P-1304/2023

ПАСЛАННЕ КАНСТЫТУЦЫЙНАГА СУДА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
АБ СТАНЕ КАНСТЫТУЦЫЙНАЙ ЗАКОННАСЦІ У РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ

Дынамічнае развіццё грамадскіх адносін, актуалізацыя праблем міру і грамадзянскай згоды, забеспячэнне нацыянальнай бяспекі, захаванне канстытуцыйнай ідэнтычнасці ўмацаванне суверэнітэту абумовілі праведзенне ў Рэспубліцы Беларусь канстытуцыйных пераўтварэнняў, важнейшым этапам якіх з'явілася прынятае 27 лютага 2022 г. на рэспубліканскім рэферэндуме змяненне і дапаўненне Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Абноўленая Канстытуцыя вызначыла сучасныя асновы мадэрнізацыі дзяржавы і грамадства, новыя падыходы да функцыянавання органаў дзяржаўнай улады і грамадска-палітычных інстытутаў з мэтай зацвярджэння прыярытэтаў і свабод чалавека і грамадзяніна, асноў прававой дзяржавы і сацыяльнага справядлівага грамадства.

Канстытуцыйнае замацаванне абазвяку грамадзян Рэспублікі Беларусь па захаванні гістарычнай памяці аб ерачінным мінулым беларускага народа, патрыятызм служаць асновай фарміравання канстытуцыйна арыентаванай прававядамасці асобы, грамадзянскай супольнасці, арыенцірам дзяржаўнай палітыкі па выхаванні ў моладзі пачуцця адказнасці за сучаснасць і будучыню краіны.

Умовамі паўнавартаснага жыццяўмення канстытуцыйных заканнасцей з'яўляюцца пастаўленае і сістэмнае заканадаўчае забеспячэнне механізмаў дасягнення канстытуцыйных мэт, неўхільнае прытрымліванне канстытуцыйнага прынцыпу дзяржаўнай органамі і службовымі асобамі, інстытутамі грамадзянскай супольнасці, палітычнымі партыямі.

Важная роля ў зацвярджэнні сучаснага беларускага канстытуцыяналізму належыць Канстытуцыйнаму Суду Рэспублікі Беларусь, які шляхам акцыялізўлення канстытуцыйнага кантролю ў дзяржаўна-прававым жыцці канстытуцыйнага ладу, прававой і свабод чалавека і грамадзяніна, забеспячэння вяршэнства Канстытуцыі і яе прамога дзеяння на гаранце канстытуцыйнай бяспеку, садзейнічае ажыццяўленню канстытуцыйнай прынцыпаў, прававарыянтнага і прававзбалансаванага.

Праз канстытуцыйнае правасуддзе змяняецца якасць прававой сістэмы, фарміруецца асаблівы палітыка-прававы розьм судовага забеспячэння вяршэнства Канстытуцыі, як прававой абароны як акта прамога дзеяння, які гарантуе збалансаванаю рэалізацыю фундаментальных каштоўнасцей і інтарэсаў грамадства ў дэмакратычнай прававой дзяржаве.

I

Абноўленая Канстытуцыя, замацоўваючы такія універсальныя каштоўнасці, як чалавек, яго правы і свабоды, суверэнітэт, незалежнасць, вярхоўства права, сацыяльная справядлівасць, роўнасць усіх перад законам, культурная і духоўная спадчына, вызначае асноўныя вектары, межы і змест неабходнага заканадаўчага рэгулявання.

Вышэйшая юрыдычная сіла Канстытуцыі аказвае непасрэдне рэгулюючае ўздзеянне на грамадскія адносіны, якое выражаецца ў абавязковасці яе палажэнняў для дзяржаўных органаў і службовых асоб, арганізацый і грамадзян, з'яўляецца галоўным крытэрыем нарматворчай і правапрымяняльнай дзейнасці, забеспячэння канстытуцыяналізацыі грамадскіх адносін, дзейнасці канстытуцыйна-прававых механізмаў дзяржавы і свабод грамадзян.

Прамое дзеянне Канстытуцыі на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь дазваляе ажыццяўляць маштабную канстытуцыяналізацыю заканадаўства з мэтай забеспячэння эфектыўнага прававога рэгулявання эканамічнай дзейнасці чалавека, грамадзян і дзяржавы, праз рэалізацыю эместу прынцыпаў і норм Канстытуцыі.

1. Важнейшым крокам развіцця сучаснага беларускага канстытуцыяналізму з'яўляецца здзяканалення поўнаты і якасці прававога рэгулявання ў дзяржаўна-грамадскім жыцці, асноўнай задачай якога з'яўляецца ўдасканаленне існуючых і выпрацоўка новых форм удзелу грамадзян у кіраванні справамі дзяржавы і грамадства. Абноўленая Канстытуцыя прадугледжвае ўнікальную форму ажыццяўлення ўлады народам — Усебеларускі народны сход, які, будучы вышэйшым прадстаўнічым органам народаўладдзя, азначае пераход да сацыяльнай дэмакратыі.

Склад дзеягатаў Усебеларускага народнага сходу, вызначальны законам парадак яго фарміравання дазваляюць у рамках канстытуцыйна-прававога поля ўлічваць голас і волю ўсяго народа, прымаць на самым высокім узроўні адзінае рашэнне, якое з'яўляецца абавязковым для выканання ўсімі дзяржаўнымі органамі.

Канстытуцыйна-ўладныя паўнамоцтвы Усебеларускага народнага сходу накіраваны на рэалізацыю стабілізацыйнай, кансалідуючай, праграмна-стратэгічнай і рэгулюючай функцый дзяржавы, аб'яднання і згуртавання грамадска-палітычных сіл у краіне, дасягненне грамадзянскай згоды па важнейшых пытаннях дзяржаўнага і грамадскага жыцця.

Абноўленай Канстытуцыяй прадугледжана ўмацаванне ролі і умацаванне незалежнасці судовай улады як самастойнай галіны дзяржаўнай улады, якая ажыццяўляе функцыю правасуддзя праз вырашэнне судовых спраў ва ўстаноўленай законам працэсуальнай форме.

У гэтых мэтах зменяннямі і дапаўненнямі Канстытуцыі замацаваны статус Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь як органа, што ўзначальвае сістэму судоў у дачыненні юрысдыкцыі і з'яўляецца вышэйшым судовым органам, які ажыццяўляе правасуддзе праз грамадзянскую, крымінальную і іншыя формы судаводства, прадугледжаныя законам; устаноўлены новы парадак фарміравання Вярхоўнага і Канстытуцыйнага судоў.

Істотна пашыраны паўнамоцтвы Канстытуцыйнага Суда па ажыццяўленні канстытуцыйнага кантролю нарматыўных прававых актаў у дзяржаве, ашчыненне да свабоды і справядлівасці, міралюбівы характар, сілу і працягтанне беларускай дзяржавы, а таксама прыхажосць і ўнікальнасць прыроды Беларусі; рэалізацыя палажэнняў Канстытуцыі у Закона «О государственных символах Республики Беларусь» садзейнічае выхаванню ў вучняў устаноў адукацыі і іншых грамадзян пачуцця патрыятызму і грамадзянскасці, гонару за сваю Айчыну, прывіцяю павагі да гістарычнай памяці, традыцый, нацыянальнай і культурнай самабытнасці беларускага народа (рашэнне ад 26 снежня 2020 г. па Закону Рэспублікі Беларусь «О государственных символах Республики Беларусь»).

Прынцыпавымі абноўленай Канстытуцыі ўстаноўлена, што кожны павінен праяўляць сацыяльную адказнасць, уносіць пасільны ўклад у развіццё грамадства і дзяржавы. Канстытуцыйны абавязак кожнага як унутрана прынятае і добраахвотна абавязацельства перад грамадзянінам накіраваны на ўстанаўленне балансу правоў і абавязкаў, які садзейнічае дасягненню справядлівай раўнавагі памяж інтарэсамі грамадства і неабходнымі ўмовамі абароны правоў і свабод асобы.

Канстытуцыяй прадугледжана, што дзяржава забяспечвае захаванне гістарычнай праўды і памяці аб ерачінным подзвігу беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны, а захаванне гістарычнай памяці аб ерачінным мінулым беларускага народа, патрыятызм з'яўляюцца абавязкам кожнага грамадзяніна Рэспублікі Беларусь.

Згодна з прававой пазіцыяй Канстытуцыйнага Суда, заканадаўчае прызнанне з'явамі фактаў гераізму беларускага народа адлавядае палажэнням Канстытуцыі, замацуе ў гістарычнай памяці народа справядлівую ацэнку злачынстваў фашысты і іх памагатых на беларускай зямлі, спрыяе гістарычнай памяці нашчадкаў мільёнам ахвяр фашызму, а таксама будзе мець важнае канстытуцыйна-прававое і палітычнае значэнне (рашэнне ад 29 снежня 2021 г. па Закону Рэспублікі Беларусь «О геноциде белорусского народа»).

Абноўленая Канстытуцыя, замацоўваючы важнейшыя мэты і каштоўнасці грамадства і дзяржавы, з'яўляецца дзейсным інструментам фарміравання прававой культуры грамадзян. Праз канстытуцыйнае замацаванне ў тэксце Канстытуцыі ажыццяўляюцца самаідэнтыфікацыя чалавека як актыўнага носьбіта прававой і абавязкавай, улашых кожнаму члену грамадзянскай супольнасці, фарміраванне канстытуцыйнага патрыятызму.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што канстытуцыйны патрыятызм прадвызначае павышэнне канстытуцыйнай культуры, уключаючы ўсведамленае прызнанне неабходнасці жыць і дзейнічаць у адпаведнасці з канстытуцыйнымі заканадаўчымі і маральнымі нормамі. Сутнасць канстытуцыйнага патрыятызму заключаецца ў тым, што грамадзяне не толькі праяўляюць любоў і павагу да сваёй Айчыны, народа, яго гісторыі, культуры, маюць гонар за сваю прыналежнасць да Радзімы, але і ўспрымаюць сябе як носьбітаў прававой самасвядомасці, якая ўключае ў сябе ўсведамленае прызнанне і выкананне заканадаўства, якія падлягаюць прымяненню судамі пры разгляданні канкрэтных спраў. Тым самым на Канстытуцыйны Судускладваецца функцыя выяўленняканстытуцыйна-прававога зместу канстытуцыйных прынцыпаў і норм пры прававырашэнні.

Такім чынам, прававарыянтная практыка, якая ажыццяўляецца ў адпаведнасці з канстытуцыйным рэгуляваннем, на аснове здзяканалення заканадаўства ў дачыненні розных відаў прававых поўнаў, адрэзвальсі і эфектыўных сродкаў рэалізацыі канстытуцыйных палажэнняў, дазваляе мінімізаваць рызыкі парушэння канстытуцыйных прынцыпаў і норм, пагроз канстытуцыйнаму прававладарству.

3. Забеспячэнне дзеяння палажэнняў абноўленай Канстытуцыі прадугледжвае наяўнасць высокага ўзроўню прававой культуры. Улічваючы, што дэфармаванае грамадскае думка можа стаць прычынай юрыдычных канфліктаў, прывесці да «нестыкоўкі» патрабаванняў Канстытуцыі і чаканняў грамадства, неабходна пастаяннае растлумачанне канстытуцыйных палажэнняў, рэалізацыя на масавую аўдыторыю з розным узроўнем прафесійнай і агульнаадукацыйнай падрыхтоўкі, розных поглядаў.

Абавязковай умовай з'яўляецца прадаўжэнне работы па выхаванні грамадзян у духу адказнасці за развіццё канстытуцыйных ідэалаў. Прыцягненне ўвагі насельніцтва да канстытуцыйных пераўтварэнняў здольна забяспечыць не толькі падтрымку грамадзянамі зменненняў і дапаўненняў Асноўнага Закона, але і прыхільнасць да канстытуцыйных каштоўнасцей, садзейнічаючы тым самым далейшаму ўкараненню іх у грамадскую практыку.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што для напаўнення канстытуцыйных прынцыпаў і норм практычным зместам яны павінны быць як адлюстраваны ў заканадаўстве, так і стаць вызначальнай часткай грамадскай прававзаемасці. Пры гэтым не толькі дзяржаўныя органы, службовыя асобы абавязаны дзейнічаць у межах Канстытуцыі і прынятых у адпаведнасці з ёю актаў заканадаўства, але неабходна, каб і грамадзяне ведалі і паважалі Канстытуцыю, сваімі ўчынкамі не фундаментальныя каштоўнасці і прынцыпы.

Праз фарміраванне канстытуцыйнай правасведамасці ўвасабляюцца ў жыццё асноўныя прынцыпы арганізацыі і жыццядзейнасці грамадства і дзяржавы, вызначаюцца і падтрымліваюцца ў стабільнасці і захаванні Асноўнага Закона рэалізоўваць свае канстытуцыйныя правы і выконваць абавязкі.

Згодна з Канстытуцыяй сімваламі Рэспублікі Беларусь як суверэннай дзяржавы з'яўляюцца ее Дзяржаўны сцяг, Дзяржаўны герб і Дзяржаўны гімн.

Канстытуцыйны Суд адзначаў, што ў дзяржаўных сімвалах адлюстроўваюцца гістарычна абумоўленыя светапогляднья пачаткі і цывілізацыйныя моты развіцця народа Беларусі як дзяржаваўтваральнага суб'екта, яго менталітэт, базавыя маральныя імператывы і эстэтычныя перавагі; Дзяржаўны сцяг і Дзяржаўны герб Рэспублікі Беларусь сімвалізуюць працавітасць беларускага народа, яго талерантасць, мудрасць, імкненне да свабоды і справядлівасці, міралюбівы характар, сілу і працягтанне беларускай дзяржавы, а таксама прыхажосць і ўнікальнасць прыроды Беларусі; рэалізацыя палажэнняў Канстытуцыі у Закона «О государственных символах Республики Беларусь» садзейнічае выхаванню ў вучняў устаноў адукацыі і іншых грамадзян пачуцця патрыятызму і грамадзянскасці, гонару за сваю Айчыну, прывіцяю павагі да гістарычнай памяці, традыцый, нацыянальнай і культурнай самабытнасці беларускага народа (рашэнне ад 26 снежня 2020 г. па Закону Рэспублікі Беларусь «О государственных символах Республики Беларусь»).

Прынцыпавымі абноўленай Канстытуцыі ўстаноўлена, што кожны павінен праяўляць сацыяльную адказнасць, уносіць пасільны ўклад у развіццё грамадства і дзяржавы. Канстытуцыйны абавязак кожнага як унутрана прынятае і добраахвотна абавязацельства перад грамадзянінам накіраваны на ўстанаўленне балансу правоў і абавязкаў, які садзейнічае дасягненню справядлівай раўнавагі памяж інтарэсамі грамадства і неабходнымі ўмовамі абароны правоў і свабод асобы.

Канстытуцыяй прадугледжана, што дзяржава забяспечвае захаванне гістарычнай праўды і памяці аб ерачінным подзвігу беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны, а захаванне гістарычнай памяці аб ерачінным мінулым беларускага народа, патрыятызм з'яўляюцца абавязкам кожнага грамадзяніна Рэспублікі Беларусь.

Згодна з прававой пазіцыяй Канстытуцыйнага Суда, заканадаўчае прызнанне з'явамі фактаў гераізму беларускага народа адлавядае палажэнням Канстытуцыі, замацуе ў гістарычнай памяці народа справядлівую ацэнку злачынстваў фашысты і іх памагатых на беларускай зямлі, спрыяе гістарычнай памяці нашчадкаў мільёнам ахвяр фашызму, а таксама будзе мець важнае канстытуцыйна-прававое і палітычнае значэнне (рашэнне ад 29 снежня 2021 г. па Закону Рэспублікі Беларусь «О геноциде белорусского народа»).

Абноўленая Канстытуцыя, замацоўваючы важнейшыя мэты і каштоўнасці грамадства і дзяржавы, з'яўляецца дзейсным інструментам фарміравання прававой культуры грамадзян. Праз канстытуцыйнае замацаванне ў тэксце Канстытуцыі ажыццяўляюцца самаідэнтыфікацыя чалавека як актыўнага носьбіта прававой і абавязкавай, улашых кожнаму члену грамадзянскай супольнасці, фарміраванне канстытуцыйнага патрыятызму.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што канстытуцыйны патрыятызм прадвызначае павышэнне канстытуцыйнай культуры, уключаючы ўсведамленае прызнанне неабходнасці жыць і дзейнічаць у адпаведнасці з канстытуцыйнымі заканадаўчымі і маральнымі нормамі. Сутнасць канстытуцыйнага патрыятызму заключаецца ў тым, што грамадзяне не толькі праяўляюць любоў і павагу да сваёй Айчыны, народа, яго гісторыі, культуры, маюць гонар за сваю прыналежнасць да Радзімы, але і ўспрымаюць сябе як носьбітаў прававой самасвядомасці, якая ўключае ў сябе ўсведамленае прызнанне і выкананне заканадаўства, якія падлягаюць прымяненню судамі пры разгляданні канкрэтных спраў. Тым самым на Канстытуцыйны Судускладваецца функцыя выяўленняканстытуцыйна-прававога зместу канстытуцыйных прынцыпаў і норм пры прававырашэнні.

Такім чынам, прававарыянтная практыка, якая ажыццяўляецца ў адпаведнасці з канстытуцыйным рэгуляваннем, на аснове здзяканалення заканадаўства ў дачыненні розных відаў прававых поўнаў, адрэзвальсі і эфектыўных сродкаў рэалізацыі канстытуцыйных палажэнняў, дазваляе мінімізаваць рызыкі парушэння канстытуцыйных прынцыпаў і норм, пагроз канстытуцыйнаму прававладарству.

3. Забеспячэнне дзеяння палажэнняў абноўленай Канстытуцыі прадугледжвае наяўнасць высокага ўзроўню прававой культуры. Улічваючы, што дэфармаванае грамадскае думка можа стаць прычынай юрыдычных канфліктаў, прывесці да «нестыкоўкі» патрабаванняў Канстытуцыі і чаканняў грамадства, неабходна пастаяннае растлумачанне канстытуцыйных палажэнняў, рэалізацыя на масавую аўдыторыю з розным узроўнем прафесійнай і агульнаадукацыйнай падрыхтоўкі, розных поглядаў.

Абавязковай умовай з'яўляецца прадаўжэнне работы па выхаванні грамадзян у духу адказнасці за развіццё канстытуцыйных ідэалаў. Прыцягненне ўвагі насельніцтва да канстытуцыйных пераўтварэнняў здольна забяспечыць не толькі падтрымку грамадзянамі зменненняў і дапаўненняў Асноўнага Закона, але і прыхільнасць да канстытуцыйных каштоўнасцей, садзейнічаючы тым самым далейшаму ўкараненню іх у грамадскую практыку.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што ў асноне павышэння ўзроўню канстытуцыйнай культуры і грамадскай прававсведамасці павінна знаходзіцца ідэя сусветнага канстытуцыяналізму, важнейшымі складнікамі якога выступаюць вяршэнства Канстытуцыі і вяршэнства права, неўхільнае выкананне канстытуцыйных прадпісанняў усімі дзяржаўнымі органамі, службовымі асобамі, арганізацыямі і грамадзянамі, устанаўленне балансу інтарэсаў асобы, грамадства і дзяржавы на аснове канстытуцыйных палажэнняў, выкананне і фарміраванне асобы як грамадзяніна, які свядома і добраахвотна выконвае законы сваёй краіны і здольны праяўляць канстытуцыйны патрыятызм пры абароне канстытуцыйнай і ідэалаў Канстытуцыі.

II

Палажэнні абноўленай Канстытуцыі выступаюць у якасці нарматыўна-прававой асновы, сацыяльна-прававога вынікаў дзяржаўнай, грамадскай і асабістай бяспекі, забеспячэнне якіх дазваляе дасягнуць пайнацэннай рэалізацыі канстытуцыйных правоў і свабод чалавека і грамадзяніна.

Ва ўмовах глабалізацыі, інтэграцыі і ўзаемазалежнасці грамадскіх і міждзяржаўных працэсаў абавязковай умовай паступальнага і дынамічнага развіцця дзяржавы і грамадства выступае гарантаванне канстытуцыйнай бяспекі, сутнасць якой заключаецца ў забеспячэнні і абароне правоў і свабод чалавека і грамадзяніна, найбольш важных інтарэсаў грамадства і дзяржавы ад унутраных і знешніх пагроз.

Пры гэтым гарантаванне канстытуцыйнай бяспекі немагчыма без забеспячэння канстытуцыйнага прававладарскасці, які, з'яўляючыся адной з сучасных характарыстык канстытуцыяналізму, заключаны гарманізаваць дзяржаўнае і грамадскае развіццё, гарантаваць стабільнасць канстытуцыйна-прававога жыцця.

Зацвярджэнне канстытуцыйнага правапарадку азначае, што прававыя нормы, якія рэгулююць грамадскія адносіны ў розных сферах сацыяльнай рэчаіснасці, павінны грунтавацца на палажэннях Канстытуцыі, а прававыя інстытуты і галіны права знаходзіцца ў сістэмнай узаемасувязі, утвараючы стройную прававую сістэму, якая ўключае канстытуцыйныя прынцыпы і нормы як не фундаментальную аснову. Пры выкананні гэтых умоў абавязковая нарматыўная сіла права падмацоўваецца стогасцыю яго канстытуцыі і мэтаў тлумачэння, а грамадскія адносіны адпавядаюць канстытуцыйным прадпісанням з прычыны неўхільнага і пастаяннага іх выканання.

Канстытуцыйны прававарыянтнасць — важнейшы фактар дзейснай абароны правоў і свабод грамадзян, канстытуцыйнага ладу, дасягнення грамадзянскай згоды. Зацвярджэнне канстытуцыйнага правапарадку ў заканадаўстве і прававарыянтнасці азначае, што канстытуцыйныя правы і свабоды трансфармуюцца ў дэмакратычна замацаваныя нормы жыцця, якія абавязковыя для кожнага грамадзяніна і грамадства ў цэлым, дзеянне якіх гарантуецца і паслядоўна выконваюцца імі.

Значную ролю ва ўмацаванні канстытуцыйнага прававарыянтнасці ў сучасных умовах мае канстытуцыяналізацыя права, якая забяспечваецца заканадаўствам і правапрымяняльнай практыкай, прынцыпам дзеяння Канстытуцыі як вызначальным фактарам гарманічнага і ўстойлівага развіцця грамадства і дзяржавы, а таксама заканаенем канстытуцыйна-прававога рэжыму прававырашэння.

Вярхоўствам і прынцыпам дзеяння Канстытуцыі прадвызначаны важнейшыя механізмы, якія гарантуюць узгадненне канстытуцыйных палажэнняў у жыццё.

Праз зацвярджэнне вяршэнства Канстытуцыі, канстытуцыйных каштоўнасцей і нарматыўнасці і прапарцыянальнасці ажыццяўляецца гарадскіх адносін, устанаўліваецца крыніца іх легітымізацыі, якая прадвызначаецца ўсенародным рэферэндумам і прадстаўленымі ад імя народа прадстаўнічымі органамі ўлады, якія ажыццяўляюць сваю дзейнасць на аснове Канстытуцыі і ў межах яе паўнамоцтваў.

Прынцып вярхоўства права ў канстытуцыйнай сістэме прадугледжвае, што ўсе органы і службовыя асобы, а таксама грамадзяне і грамадзяне дзейнічаюць на аснове і ў адпаведнасці з Канстытуцыяй, а права як важнейшы сацыяльны рэгулятар забяспечвае дасягненне мэт і выразнае задач, вызначаных Асноўным Законам дзяржавы.

Прамое дзеянне Канстытуцыі абумоўлівае інтэграцыю канстытуцыйнай мадэлі арганізацыі грамадскіх адносін у сацыяльную практыку як непасрэдна, так і шляхам выпрацоўкі на заканадаўчым узроўні прававых механізмаў для поўнай рэалізацыі грамадзянамі замацаваных у Канстытуцыі правоў і свабод, а таксама непасрэдзае прымяненне канстытуцыйных норм усімі правапрымяняльнымі органамі шляхам іх індывідуалізацыі і ўлікам жыццёвай сітуацыі, якая патрабуе вырашэння ў адносінах да канкрэтнага суб'екта правадносін.

Канстытуцыяналізацыя права прыводзіць да фарміравання прававой асновы — персоны, якая дзякуючы праву валодае ўласнай ў палітычнай і сацыяльна-прававой рэчаіснасці, у поўнай меры рэалізуе свае правы і выконвае абавязкі, з'яўляецца актыўным удзельнікам канстытуцыйных правадносін, садзейнічае фарміраванню рэальнага грамадскага даверу паміж людзьмі, розными сацыяльнымі групамі і дзяржавай, які захаваюе кожнага члена грамадства да канструктыўнага і ўсеагульнага волевыяўлення.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што ва ўмацаванні канстытуцыйнага прававарадкаў значная роля належыць маральным канстытуцыям, якія ўяўляюць сабой асноў аб'яднання грамадзян, стабільнасці і дынамізму канстытуцыйнага развіцця, умацавання канстытуцыйна-прававой бяспекі, дасягнення стану прававой абароненасці асобы, грамадства і дзяржавы ад сучасных выклікаў і пагроз.

Важнае значэнне ў працэсе канстытуцыяналізацыі права і забеспячэнні канстытуцыйнага прававарадкаў мае дзейнасць Канстытуцыйнага Суда, які пры ажыццяўленні канстытуцыйнага правасуддзя, выяўляючы і раскрываючы канстытуцыйны зместаў канстытуцыйнага, прынцыпаў і норм, арыентуе заканадаўцу і прававрымяняльніка на ўвасабленне шматграннага зместу Канстытуцыі, недапушчальнасць скажэння канстытуцыйных палажэнняў у заканадаўстве, праваразумення і прававрымянення, у неабходных выпадках указвае на ажыццяўленне новага або дадатковага прававога рэгулявання грамадскіх адносін у канкрэтных сферах ажыццяўлянасці, вызначае крынкі ўдасканалення заканадаўства.

Паслядоўнае ажыццяўленне канстытуцыяналізацыі права садзейнічае ўмацаванню канстытуцыйнага правапарадку, павышэнню эфектыўнасці рэалізацыі заканадаўчай дзейнасці органаў публічнай улады. Ступень рэалізацыі Канстытуцыі і канстытуцыйнага заканадаўства вызначае якасны стан канстытуцыйнага прававарадку ў дзяржаве.

III

Канстытуцыйны кантроль у Рэспубліцы Беларусь, закліканы забяспечваць належны канстытуцыйна-прававы баланс уладных паўнамоцтваў дзяржаўных органаў, раўнаважу ўсіх грамадска-палітычных сіл у дзяржаве, на сучасным этапе канстытуцыйнага развіцця з'яўляецца фактарам стабільнасці і ўстойлівага развіцця беларускай дзяржаўнасці.

Аналіз аснойных этапаў станаўлення і функцыянавання канстытуцыйнага кантролю сведчыць аб заканамерным і паступальным удасканаленні сістэмы канстытуцыйнага кантролю, пашырэнні яго задач у дзяржаўна-прававым механізме абароны асноў канстытуцыйнага ладу, правоў і свабод чалавека і грамадзяніна.

У 2008 годзе Канстытуцыйны Суд быў надзелены правам ажыццяўляць абавязковы папярэдні кантроль канстытуцыйнасці ўсіх заканоў, прынятых Палатой прадстаўнікоў і Саветам Рэспублікі, да падпісання Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

За перыяд з 2008 па 2022 год Канстытуцыйным Судом прынята 1026 рашэнняў, у якіх даадзена ацэнка якасці заканатворчасці і прававога рэгулявання грамадскіх адносін у розных сферах на аснове прынцыпаў і норм Канстытуцыі.

У названы перыяд Канстытуцыйным Судом распрацавана метадалагічная аснова канстытуцыйнага правапарадку, якая ўключае ў сябе канстытуцыйна-прававы рэгулятар спраў, фарміраванне прававых пазіцый, адрасаваных заканадаўцу і праварымяняльнікам.

Сваімі рашэннямі, прынятымі ў парадку абавязковага папярэдняга кантролю заканаў, Канстытуцыйны Суд аказаў пазітыўны ўплыў на развіццё канстытуцыйнай дактрыны. Прававыя пазіцыі, якія фарміраваліся Канстытуцыйным Судом аказваюць істотнае і глыбокае дактрынальнага прававога аналізу канстытуцыйных норм у іх лагічнай узаемасувязі, садзейнічалі забеспячэнню адзінства і згодненага ўзаемадзеяння ўсіх дзяржаўных органаў у адпаведнасці з іх канстытуцыйнымі паўнамоцтвамі, выкананню канстытуцыйнай заканадаўчай працэсе і правапрымяняльнай практыцы, забеспячэнню і абароне заканадаўцы і Канстытуцыі прававога і свабод чалавека і грамадзяніна.

Ва ўказаных рашэннях Канстытуцыйным Судом сфармулявана 305 прававых пазіцый, у якіх увага заканадаўца звярталася на выяўленыя ў законах выпадкі прававой нявызначанасці, прабелы ў заканадаўстве, прамяніальнікам указвалася на неабходнасць дакладнага разумення зместу заканадаўчых норм і захавання канстытуцыйна-прававога рэжыму іх прымянення ў сваёй дзейнасці. Прававыя пазіцыі Канстытуцыйнага Суда аб неабходнасці ўстараняць выяўленыя канстытуцыйна-прававыя дэфекты заканадаўчага рэгулявання дазвалялі перадоплаць прававую нявызначанасць норм законаў без прыняння іх новых канстытуцыйных і тым самым садзейнічалі фарміраванню прававарыянтнай практыкі на канстытуцыйна-прававой аснове.

У шэрагу прававых пазіцый Канстытуцыйны Суд з улікам рэальнай практыкі сучаснага канстытуцыяналізму вызначаў канстытуцыйна-дактрынальныя падыходы да ўдасканалення прававой сістэмы дзяржавы, указваў канкрэтныя крокі заканадаўчага рэгулявання грамадскіх адносін, вызначаў канкрэтныя крокі прымянення прававых норм.

1. У рашэннях Канстытуцыйнага Суда сфармуляваны прававыя пазіцыі, якія канстатуюць рэалізацыю і падтрымку ў законах канстытуцыйных прынцыпаў і норм, устанаўленне неабходных прававых механізмаў для гарантавання непахіснасці асноў канстытуцыйнага ладу, забеспячэння і абароны правоў і свабод чалавека як найвышэйшай каштоўнасці і мэты дзяржавы і грамадства.

У рашэнні па зменені законаў, якія рэгулююць пытанні эфектыўнага функцыянавання ваенной арганізацыі дзяржавы, адзначана, што пры прадаставленні адтэрміноўкі ад прызыву на тэрміновую ваенную службу, службу па кантракце для праходжання ваеннай заканадаўцу выходзіў з неабходнасці дасягнення разумнага і справядлівага балансу памяж мэтамі, з аднаго боку, падпарадкаванасці ваеннаабавязаных, з другога — забеспячэння ўмоў для далейшага ўкаранення лічбавых інавацый.

У рашэнні па праверцы канстытуцыйнасці змянення Гаспадарчага працэсуальнага, Грамадзянскага працэсуальнага, Крымінальна-працэсуальнага кодэксаў Рэспублікі Беларусь указана, што пашэнні прававраемага Закона, якімі прадугледжвалася выкарыстанне ў судаводстве сучасных інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій, садзейнічаць дакладнаму і паслядоўнаму ажыццяўленню правасуддзя па разбору, вынясенню законных і абгрунтаваных судовых пастаноў у адпаведнасці з даследаваным у судовым пасяджэнні доказамі, гарантуюць ажыццяўленне дзейсным кантролю вышэйшымі судовымі інстанцыямі за выкананнем судамі патрабаванняў закона пры вырашэнні спраў і тым самым забяспечваюць рэалізацыю канстытуцыйнага права кожнага на судовую абарону яго правоў і свабод у поўным абсёме праз правасуддзе, якое адпавядае крытэрыям адкрытасці, галоснасці і справядлівасці (рашэнне ад 8 лютага 2020 г.).

5. У шэрагу рашэнняў Канстытуцыйнага Суда адзначалася замацаванне ў законах палажэнняў, накіраваных на выкананне Рэспублікай Беларусь міжнародных абавязацельстваў, апрацаванне нацыянальным прававым інтэграваных працэсаў, імплементацыю норм міжнароднага і нацыянальнага права ў прававую сістэму Рэспублікі Беларусь. Пры гэтым звярталаса ўвага на тое, што ва ўмовах трансфармацыі прававой сістэмы, калі прадугледжваецца рэгуляванне грамадскіх адносін нарадзе з актамі нацыянальнага заканадаўства заканамерна ўзнікаюць рызыкі рэальнай супярэчнасці актаў міжнароднага і нацыянальнага права, крыўдзеем легітымнасці такога рэгулявання, выходзяны з вяршэнства Канстытуцыі, з'яўляецца гарантаванне забеспячэння і абароны канстытуцыйных правоў і свабод грамадзян, захавання канстытуцыйнай ідэнтычнасці.

У рашэнні па заканадаўчым рэгуляванні абароны правоў спажыўцоў зроблены вывад, што ўдасканаленне прававога рэгулявання ў частцы абавязковага выканання пастаноў ва ўказаных сферах, накіраванае на выкананне міжнародных абавязацельстваў (рашэнне ад 8 чэрвеня 2018 г.).

Такім чынам, пры праверцы канстытуцыйнасці законаў у парадку абавязковага папярэдняга кантролю Канстытуцыйны Суд звяртаў увагу заканадаўца на неабходнасць своечасовай выпрацоўкі прававых механізмаў, накіраваных на гарантаванне непасрэдна ў законах канстытуцыйнага ладу, захаванне ў заканадаўстве справедлівага балансу інтарэсаў грамадзяніна, грамадства і дзяржавы, забеспячэнне актыўнага ўдзелу грамадзян, грамадскіх аб'яднанняў у прыняцці важнейшых дзяржаўных рашэнняў, якія датычацца іх правоў і законных інтарэсаў; арыентавалі праварымяняльнікаў на неабходнасць дакладнага разумення зместу заканадаўчых норм і захавання канстытуцыйна-прававога рэжыму іх прымянення ў сваёй дзейнасці.

IV

На сучасным этапе развіцця беларускай дзяржаўнасці далейшае здзяканалення канстытуцыйнага заканаў у парадку абавязковага папярэдняга кантролю грунтуецца на вяршэнстве Канстытуцыі, паслядоўнай прыхільнасці да канстытуцыйных каштоўнасцей, прынцыпаў і мэт.

У абноўленай Канстытуцыі ўдасканалена прававая прырода Канстытуцыйнага Суда: ажыццяўленне кантролю за канстытуцыйнасцю нарматыўных прававых актаў у дзяржаве ў мэтах абароны канстытуцыйнага ладу Рэспублікі Беларусь, гарантаванні Канстытуцыйнай прэзідэнцкай улады, забеспячэння вяршэнства Канстытуцыі і яе прамога дзеяння на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, а таксама вызначана на абавязковая форма правасуддзяў, у якой Канстытуцыйны Суд рэалізуе сваю кампетэнцыю, — канстытуцыйнае судаводства.

Палажэннямі Канстытуцыі істотна пашыраны паўнамоцтвы Канстытуцыйнага Суда.

Згодна з артыкулам 116 Канстытуцыі, Канстытуцыйны Суд па прапановах Прэзідэнта, Прэзідыума Усебеларускага народнага сходу, Палаты прадстаўнікоў, Савета Рэспублікі, Вярхоўнага Суда, Савета

цыпу прававой вызначанасці ўстанаўлення адзінства ў азначэнні даданага тэрміна, якое можа быць забяспечана шляхам узаемазгаднення норм адпаведных законаў.

Прававая пазіцыя ўлічана ў Законе Рэспублікі Беларусь ад 10 кастрычніка 2022 г. № 209-З «О изменении законов по вопросам обработки персональных данных», згодна з якім законы Рэспублікі Беларусь «Об информации, информатизации и защите информации» і «О регистре населения» дапоўнены палажэннямі аб тым, што адпаведныя тэрміны «персональные данные» і «обработка персональных данных» выкарыстоўваюцца ў гэтых законах у значэннях, вызначаных Законам Рэспублікі Беларусь ад 7 мая 2021 г. № 99-З «О защите персональных данных».

Канстытуцыйны Суд адзначае, што рэалізацыя ў законах прававых пазіцый Канстытуцыйнага Суда сведчыць аб выкананні прынцыпу вяршэнства права, ажыццяўленні прававога рэгулявання ў адпаведнасці з прынцыпамі і нормамі Канстытуцыі, рэальным прызнанні канстытуцыйнай правасвядомасці і прававой культуры, што садзейнічае павышэнню даверу грамадзян да органаў дзяржаўнай улады, забеспячэнню канстытуцыйнай законнасці.

VI

1. Заканатворчая дзейнасць Палаты прадстаўнікоў і Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь у 2022 годзе была накіравана на прынятае законам, якія забяспечваюць рэалізацыю палажэнняў абноўленай Канстытуцыі, а таксама іншых законаў, якія рэгулююць важныя грамадскія адносіны.

У прынятых законах рэалізаваны прававыя пазіцыі, сфармуляваныя ў рашэннях Канстытуцыйнага Суда, якія садзейнічаюць устанаўленню прававой вызначанасці ў канстытуцыйна-прававым рэгуляванні.

У 2022 годзе ўпаўнаважаныя органы — Прэзідэнт, Палата прадстаўнікоў, Савет Рэспублікі, Вярхоўны Суд, Савет Міністраў — з прапанавані аб праверцы канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў у Канстытуцыйны Суд не звярталіся, што сведчыць аб дасягнутым на канстытуцыйнай аснове высокім прававым узроўнявані грамадскіх адносін, належным узаемадзеянні дзяржаўных органаў, якія ўдзельнічаюць у заканатворчым працэсе, недапушчэнні парушэнняў канстытуцыйных прынцыпаў і норм.

2. Абноўленая Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, з'яўляючыся вынікам грамадскай згоды, змяшчае мадэль палітычнай і сацыяльна-эканамічнай ладу дзяржавы і грамадства, вызначае ўдакладненую стратэгію далейшага канстытуцыйна-прававога развіцця Беларусі ва ўмовах існых выклікаў сучаснасці, выступае асновай фарміравання эфектыўных канстытуцыйна-прававых механізмаў забеспячэння міру і нацыянальнай бяспекі, канстытуцыйных правоў і свабод чалавека і грамадзяніна, народаўладдзя, дзяржаўнага суверэнітэту.

Уласабленне ў жыццё канстытуцыйных заменнасцей, зацвярджэнне канстытуцыйнай заканнасці абмоўліваюць необходнасць прынята законаў і іншых нарматыўных прававых актаў, якія ў поўнай меры раскрываюць рэгулятыўны патэнцыял Канстытуцыі як Асноўнага Закона краіны.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што ў працэсе канстытуцыяналізацыі права патрабуюцца пастаяннае забеспячэнне сістэмнасці і якасці заканадаўства, пераход да ўзаемнай заканатворнай палітыкі, накіраванай на паўнавартасную рэалізацыю канстытуцыйных норм-мэтаў, норм-прынцыпаў, норм-правілаў шляхам выпрацоўкі эфектыўных заканадаўчых механізмаў аховы правоў чалавека і грамадзяніна, народаўладдзя, дзяржаўнага суверэнітэту.

Канстытуцыйны Суд адзначае, што якасць выканання канстытуцыйнага абавязку грамадзянамі залежыць ад узроўню іх прававзрослага і канстытуцыйнай культуры, стварэння дзяржавай умоў, якія матывуюць асобу да добрасавотнага, добраўзмоцненага і ініцыятыўнага выканання свайго абавязку.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што ў аснове дзейснасці канстытуцыйнага абавязку павінна знаходзіцца патрыятычнае і грамадзянскае выхаванне, якое дазваляе ў грамадскім гонар за сваю Радзіму — Беларусь, беражлівым адносіны да культурнай і духоўнай спадчыны, гістарычнай прайды і памяці аб гераічным подзвігу беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны, павазе да закона, разуменне ролі дзяржавы ў супрацьдзеянні сучасным выклікам і гатоўнасць асабістага ўдзелу ў забеспячэнні бяспекі грамадства і дзяржавы.

4. Канстытуцыйная прававзрослаемасць як вышэйшая форма прававспадомасці і светапогляднае ядро прававой культуры адыгравае ключавую рэгулюючую і перайтваральную ролю ў жыцці грамадства і дзяржавы, у рэалізацыі канстытуцыйна-нарматыўнага зместу Канстытуцыі.

Канстытуцыйны Суд адзначае, што канстытуцыйна арыентаваная прававядомасць з'яўляецца вызначальнай у дзейнасці ўсіх прадстаўнікоў органаў публічнай улады, службовых і іншых асоб, якім даверана выкананне дзяржаўных функцый.

Прававядомасць як працэс і адначасова вынік фарміравання канстытуцыйна-прававога мыслення прадугледжвае веданне грамадзянамі змешчаных у Асноўным Законе палітыка-прававых, ідэалагічных і этычных каштоўнасцей, каштоўнасці і мэт, уменне арыентавацца ў прававой інфармацыі і прытрымлівацца канстытуцыйных прынцыпаў і норм у сваіх паводзінах і прафесійнай дзейнасці.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што прыярытэтнай дзяржаўнай задачай з'яўляецца прававая асвета, прававое выхаванне і адукацыя моладзі. Пры гэтым наогамні сям'і, школы, грамадства і дзяржавы павінны быць накіраваны на прававое ведаў не толькі аб канстытуцыйных правах і свабодах, але і аб абавязках, юрыдычнай адказнасці за іх невыкананне, а таксама на прывіццё духоўных каштоўнасцяў, якія садзейнічаюць фарміраванню высокіх маральных і прававласумных паводзін асобы.

5. Замацаванне ў Канстытуцыі дэмакратычнага характару дзяржавы, устанаўленне права народа ажыццяўляць свою ўладу непасрэдна, праз прадстаўнічыя і іншыя органы ў формах і межах, якія вызначаюцца Канстытуцыяй, абумоўліваюць магчымасць удзелу грамадзян у вырашэнні важнейшых пытанняў жыццядзейнасці грамадства і дзяржавы.

Канстытуцыйны Суд адзначае, што канстытуцыйнае палажэнне аб удзеле прадстаўнікоў грамадзянскай супольнасці ў якасці дэлегатаў у рабоце Усебеларускага народнага сходу, які з'яўляецца вышэйшым прадстаўнічым органам народаўладдзя, адлюстроўвае станаўленне сацыяльнай дэмакратыі, якая выражае легітымаваны волявыяўлення сацыяльны парадак у краіне.

У мэтах пабудовы дэмакратычнай сацыяльнай дзяржавы, якая прадугледжвае максімальна магчымае прызнанне ўсіх спраў у грамадства да ўдзелу ў кіраванні справамі дзяржавы, неабходна больш шырока выкарыстоўваць магчымасці сацыяльнай дэмакратыі, у тым ліку шляхам правядзення грамадскіх абмеркаванняў, кансультацый, рэгіянальных і агульнанацыянальных дыялогаў для зацвярджэння грамадзянскага міру і стварэння ўмоў творчай дзейнасці ўсіх членаў грамадства.

6. Канстытуцыйны прававарадак — важнейшы фактар дзейсной абароны канстытуцыйнага ладу, правоў і свабод грамадзян, дасягнення грамадзянскай згоды. Зацвярджэнне канстытуцыйнага прававарадку ў заканадаўстве і прававымяненні азначае, што канстытуцыйныя правы і свабоды трансфармуюцца ў дэмакратычна замацаваныя нормы жыцця, абавязковыя для кожнага грамадзяніна і грамадства ў цэлым, добрасумленна і паслядоўна выконваюцца імі.

У мэтах умацавання канстытуцыйнага прававарадку ў сучасных умовах неабходна захаванне рэжыму канстытуцыйнай законнасці, пры якім дзяржава, усе яе органы і службовыя асобы, а таксама арганізацыі і грамадзяне дзейнічаюць на аснове і ў адпаведнасці з Канстытуцыяй, а права як важнейшы сацыяльны рэгулятар забяспечвае дастаткова высокі ўзровень грамадства і дзяржавы, абаронены ад самавольства ўладных інтарэсаў грамадзян.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што для забеспячэння канстытуцыйнай бяспекі неабходна інтэграцыя абноўленай канстытуцыйнай мадэлі арганізацыі грамадскіх адносін у сацыяльную практыку як непасрэдна, так і шляхам выпрацоўкі на заканадаўчым узроўні адпаведных прававых механізмаў, а таксама фарміравання рэальнага грамадскага дагавору паміж людзьмі, розныміі сацыяльнымі групамі і публічнай уладай.

8. Замацаванне ў Канстытуцыі прававарадкам грамадзян звяртацца ў Канстытуцыйны Суд для абароны ад парушэнні, па іх меркаванні, канстытуцыйных правоў і свабод законамі, прыменяемымі ў канкрэтнай справе, калі вычарпаны ўсе іншыя сродкі судовай абароны, з'яўляецца важнейшай гарантыяй канстытуцыйных правоў і свабод чалавека і грамадзяніна, эфектыўным сродкам прававой абароны праз канстытуцыйнае правасудзіце.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што ўвядзенне ў прававую сістэму інстытута канстытуцыйнай скаргі спрыяе ўдасканаленню заканадаўства парадку падрыхтоўкі і разгляду ў канстытуцыйным судаводстве канкрэтнага канстытуцыйнага кантролю, што дазволіць не дапускаць скажэння канстытуцыйна-прававога сэнсу норм законаў пры прыменені ў судовай справе.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што для эфектыўнага функцыянавання інстытута канстытуцыйнай скаргі патрабуюцца высокі ўзровень прававой культуры і канстытуцыйнай прававядомасці грамадзян, служэбных асоб, арганізацый, аказання неабходнай юрыдычнай дапамогі грамадзянам па выкананні ўстаноўленага заканадаўствам парадку падачы канстытуцыйнай скаргі.

9. Увядзенне ў здраведнасці з палажэннямі абноўленай Канстытуцыі ў прававую сістэму інстытута запыту судоў аб канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў служыць паслядоўнаму размеркаванню кампетэнцый Канстытуцыйнага Суда і судоў дзяржаўай юрысдыкцыі ў зацвярджэнні канстытуцыйнай законнасці.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што суды дзяржаўай юрысдыкцыі будуць актыўна накіроўваць запыты ў Канстытуцыйны Суд пры ўзнікненні сумненняў у канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў, якія падлягаюць прыменню пры разглядзе канкрэтных спраў.

Канстытуцыйны Суд адзначае, што ўстараненне ўзнікшых сумненняў у канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў да прынятыя судамі агульнай юрысдыкцыі рашэнняў істотна зменшыць рызыкі неканстытуцыйнага прававапрымянення.

10. Канстытуцыйны Суд, рэалізуючы паўнамоцтвы па кантролі за канстытуцыйнасцю нарматыўных прававых актаў у дзяржаве, у тым ліку ў парадку ажыццяўлення папярэдняга кантролю законаў, прынятых Парламентам, зацвярджае вяршэнства Канстытуцыі, раскрывае і развівае рэгулятыўны патэнцыял канстытуцыйных прынцыпаў і норм для прававой сістэмы краіны.

Замацаванне паўнамоцтва Канстытуцыйнага Суда ажыццяўляць па распанове Прэзідэнта папярэдні кантроль канстытуцыйнасці законаў, да іх падпісання Прэзідэнтам, азначае пераход да фактычнага кантролю канстытуцыйнасці, ролю канстытуцыйнасці законаў, гэта значыць да разгляду Канстытуцыйным Судом таксі спраў толькі па ініцыятыве Прэзідэнта.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што прынятыя Парламентам законы, якія адносяцца да канстытуцыйнага заканадаўства, да іх падпісання Прэзідэнтам неабходна, як правіла, накіроўваць у Канстытуцыйны Суд для праверкі іх канстытуцыйнасці.

11. Палажэнні абноўленай Канстытуцыі аб ажыццяўленні судовага канстытуцыйнага кантролю адлавядаюць сучаснаму этапу дзяржаўна-прававога будаўніцтва і грамадскага развіцця Беларусі. Замацаванай у Канстытуцыі юрысдыкцыяй Канстытуцыйнага Суда забяспечвае функцыянаванне цэласнай і бесперапыннай сістэмы канстытуцыйнага кантролю пры аптымальным спалучэнні розных яго форм у мэтах умацавання дзяржаўна-прававога механізму абароны канстытуцыйнага ладу, правоў і свабод чалавека і грамадзяніна, забеспячэння вяршэнства Канстытуцыі і яе прамога дзеяння.

Гэта Пасланне прынята на пасяджэнні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь 14 сакавіка 2023 г.

Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
П. П. Міклашэвіч.

«Усё засяроджана ў вашых руках, бярыце і дзейнічайце»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што ўсё знаходзіцца ў руках назначэнцаў. «Бярыце і дзейнічайце, ківаць няма на каго. Час будзе няпросты. Я пераканаўча прашу: не расслабляйцеся і глядзіце на людзей», — сказаў ён.

«Я буду зацікаўлены, каб усё атрымалася»

З пляназелка новыя кіраўнікі з'явіліся ў найважнейшых арганізацыях. Прэзідэнт узгадніў кандыдатуру Ігара Сысоя на пасаду генеральнага дырэктара ААТ «Баранавіцкае вытворчае бавэўнянае аб'яднанне». Аляксандр Кавалёў стаў генеральным дырэктарам ААТ «Белшына», а Сяргей Саглаеў — генеральным дырэктарам ААТ «Даламіт». Ігар Дземідзенка — новы генеральны дырэктар вытворча-гандлёвага РУП «Белмедтэхніка».

Прэзідэнт пацікавіўся ў Аляксандра Кавалёва, як зараз складваецца сітуацыя на «Белшыне». «Шыны прадаюцца. Ёсць у нас прырост у рэштках гатовай прадукцыі. Але гэта праблема сезоннага попыту і праблема па звышбуйнагабарытным сегменце. Вы ведаеце папярэднюю праблему. На сёння мы спрабуем яе вырашыць шляхам стварэння новай тавараправоднай сеткі у гэтым сегменце. З гэтай мэтай спецыялісты прадпрыемства ўжо знаходзяцца на месцах, дзе месцяцца расійскія горнадабывальныя кампаніі на Кузбасе. Гэта значыць, плануецца наведванне прадпрыемстваў. Восем сустрэч запланавана на гэтым тыдні. Спрабуем перакантраваць менавіта на гэтым прадукце. Таму што большасць спажыўцоў было закантрактавана праз расійскага дылера», — далажыў новы генеральны дырэктар прадпрыемства. Да назначэння на пасаду кіраўніка Аляксандр Кавалёў працаваў намеснікам галоўнага інжынера па тэхнічным развіцці.

Новы генеральны дырэктар вытворча-гандлёвага РУП «Белмедтэхніка» Ігар Дземідзенка з 2016 да 2022 года працаваў першым намеснікам старшыні Дзяржаўнага ваенна-прамысловага камітэта. Ён запэўніў, што ведае праблемныя пытанні прадпрыемства, бачыць шляхі іх вырашэння. «Ваенны чалавек ёсць ваенны. У нас сітуацыя такая, што парадак трэба наводзіць усюды, у тым ліку і ў гэтай сферы. Я буду вельмі зацікаўлены, каб тут атрымалася», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Кадравыя перастаноўкі закранулі і рэспубліканскія органы. Прэзідэнт узгадніў кандыдатуру Юрыя Горбіча на пасаду намесніка міністра аховы здароўя, а Андрэя Картуна — на пасаду намесніка міністра эканомікі. Наталля Васілеўская — новы намеснік міністра антыманапольнага рэгулявання і гандлю. Ігар Голуб — новы дырэктар Дэпартамента па авіяцыі Міністэрства транспарту і камунікацый. Прэзідэнт даў згоду на назначэнне Дзмітрыя Уласіка кіраўніком спраў Брэсцкага абласнканкама, Дзмітрыя Козела — старшынёй Гомельскага райвыканкама. Пётр Кірычэнка і Юлія Ліпоўская прызначаны членамі Гомельскага аблвыканкама. Аляксандр Саксонаў — членам Магілёўскага аблвыканкама. Па ўзгадненні Прэзідэнта Сяргей Краўцоў — новы генеральны дырэктар РУП «Навукова-практычны цэнтр Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі па земляробстве». Алег Токун з пляназелка — намеснік начальніка Дэпартамента сацыяльнай палітыкі і інфармацыйнага забеспячэння Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы.

Валерыя СЦЯЦКО.

Рэзананс

УЗМАЦНЯЦЦА ДЗЕЛЯ МІРУ

Парламентарыі — аб размяшчэнні на нашай тэрыторыі ядзернай зброі

Заява Прэзідэнта Расійскай Федэрацыі Уладзіміра Пуціна аб размяшчэнні на тэрыторыі Беларусі тактычнай ядзернай зброі нарабіла ў медыяпрасторы нямала шуму. Асабліва гэтае пытанне непакоіць краіны паўночнаатлантычнага альянсу, што абсалютна прадказальна.

Прэзідэнт Расійскай Федэрацыі адзначыў, што нагодай для пераговараў з Аляксандрам Лукашэнкам па пытанні размяшчэння ядзернай зброі стала заява Вялікабрытаніі аб перадачы Украіне снарадаў з абедненым уранам, пакольки, па словах расійскага лідара, гэта так ці інакш звязана з ядзернымі тэхналогіямі.

Як звярнуў увагу Уладзімір Пуцін, усе пытанні, звязаныя з размяшчэннем на тэрыторыі нашай дзяржавы расійскай тактычнай ядзернай зброі, якія ставіў беларускі лідар, рэалізуюцца. Пры гэтым ён удакладніў, што гэтым крокам Расія не парушае сваіх абавязацельстваў у межах Дагавора аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі. Прэзідэнт Расійскай Федэрацыі падкрэсліў, што ядзерная зброя не будзе перададзена беларускаму боку. Па яго словах, Расія не перадае ядзерную зброю, як і ЗША, сваім саюзнікам.

Вядома, падобныя рашэнні двух лідараў Саюзнай дзяржавы мала каму падабаюцца на Захадзе, а тым больш у Злучаных Штатах Амерыкі. Гэта яны прызвычаіліся палохаць нас пастаўкамі паўнай зброі ў краіны, якія суседнічаюць з Беларуссю, пры гэтым нарошчваюць ваенны кантынгент недалёка ад нашай Дзяржавнай граніцы. Аднак Аляксандр Лукашэнка неаднаразова папярэджваў, што адказ на эскалацыю ў адносінах да Беларусі і Расіі будзе. У прыватнасці, аб размяшчэнні ядзернай зброі на тэрыторыі нашай краіны Прэзідэнт Беларусі казаў у лістападзе 2021 года, яшчэ да спецыяльнай ваеннай аперацыі ва Украіне. Тое ж самае кіраўнік дзяржавы паўтарыў і ў лістападзе 2022 года.

Выступаючы на ўрачыстым сходзе з нагоды Дня Незалежнасці Беларусі, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што яны з Прэзідэнтам Расіі нікога не збіраюцца шантажыраваць, асабліва ядзернай зброяй. «Але хачу яшчэ раз падкрэсліць: гэты тэзіс у пераговарах і гэтая тэма з Прэзідэнтам Расіі з'явілася адразу ж пасля таго, як палякі апошні раз звярнуліся да амерыканцаў і папрасілі прывезці ім ядзерную зброю ў Польшчу. Тады я Прэзідэнту Пуціну сказаў: «А чаму мы робім выгляд, што нічога не адбываецца?» Мы доўга кансультаваліся і прыйшлі да высновы, што павінны быць гатовы да таго, каб на працягу сутак адказаць люстрана ім. Для гэтага трэба падрыхтавацца. І мы будзем рыхтавацца. І мы нікому не пагражаем, мы нікога не шантажыруем. Мы свако зброю аддалі туды. І я маю права сёння папрасіць і запатрабаваць Прэзідэнта братэрскай Расіі зрабіць так, каб баялося пераступіць Дзяржаўную граніцу Рэспублікі Беларусь. Што я і зрабіў».

Як звярнуў увагу ў размове з карэспандэнтам «Звязды» **старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспекі Сяргей РАЧКОЎ,** істэрыя, якую мы цяпер назіраем на Захадзе ў адносінах да сказанага Прэзідэнтам Расійскай Федэрацыі Уладзімірам Пуцінам аб магчымасці размяшчэння на тэрыторыі Беларусі расійскай тактычнай ядзернай зброі, зразумелая. «Усе мы добра ведаем, што заходняя крыўчыная эліты не задавальняе ні знешнепалітычны, ні ўнутрыпалітычны курс нашай дзяржавы, — адзначыў сенатар. — Спробы разгайдаць сітуацыю ў нашай краіне не спыняюцца і пасля 2020 года, а ў кантэксце падзей, якія адбываюцца на Украіне, наадварот, толькі ўзмацняюцца. Таксама назіраецца радыкалізацыя падыходаў нягодных з уладай зберлых грамадзян Беларусі, якія працуюць з заходнімі спецслужбамі і ім кіруюцца. Назіраецца ўзмацненне ваеннага кантынгенту НАТА ў сумежных з Беларуссю краінах: у прыватнасці, у Польшчы і Літве. У гэтым кантэксце магчымае размяшчэнне тактычнай ядзернай зброі — гэта фактар стрымлівання, асабліва прыхільнікаў працягу вайны ва Украіне, якія хацелі б уцягнуць у яе і Рэспубліку Беларусь, ад чым неаднаразова гаварыў наш Прэзідэнт».

Сяргей Рачкоў нагадаў, што ў свой час, калі Беларусі ніхто не пагражаў, наша краіна далучылася да Дагавора аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі, стаўшы першай дзяржавай, якая добраахвотна адмовілася ад магчымасці валодання ядзернай зброяй, якая заставалася пасля распаду СССР. «З таго часу геапалітычная сітуацыя вакол Беларусі змянілася, — падкрэсліў старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспекі. — Мы бачым сёння, які незаконны санкцыйны цыск краіны Захаду аказваюць на нашу краіну, якія гучаць заклікі, як стаўкі робяцца на працяг канфлікту ва Украіне, а не на палітыка-дыпламатычныя намаганні па яго ўрэгуляванні. Таму пазіцыя кіраўніка беларускай дзяржавы аб размяшчэнні расійскай тактычнай ядзернай зброі на тэрыторыі нашай краіны забяспечыць доўгачасовы мір, бяспеку і стабільнасць як у Рэспубліцы Беларусь, так і ў рэгіёне ў цэлым. Мы дзейнічаем, выходзячы з інтарэсаў нашай краіны».

Размяшчэнне тактычнай ядзернай зброі на тэрыторыі Беларусі **намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па міжнародных справах Палаты прадстаўнікоў Алег ГАЙДУКЕВІЧ** назваў абсалютна правільным рашэннем. «НАТА дагэтуль не напала на Беларусь і Расію не таму, што яны хочуць міру, — заўважыў дэпутат. — Яны знішчалі Ірак і не баяліся тады ўрывацца: яны ведалі, што не будзе адказу. Яны бамбілі Югаславію, яны знішчылі Лівію і ніколі не казалі аб тым, што хочуць міру. Адзінае, чаму яны не нападаюць на Беларусь і Расію, — яны ведаюць, што ніколі не перамогуць. Адзіны спосаб захаваць у краіне мір — станавіцца яшчэ больш моцнымі. Размяшчэнне тактычнай ядзернай зброі на тэрыторыі Беларусі — гэта не пагроза камусьці. Мы хочам міру! Гэта адказ на агрэсіўныя дзеянні ў наш бок. Мы добра разумеем, што ўгаворваннямі, заповедямі аб тым, што мы мірныя і нікому не пагражаем, канфлікт ніколі не прадухілім. Слабых заўсёды б'юць, слабых заўсёды знішчаюць. Таму, калі мы хочам пазбегнуць канфлікту, калі хочам міру, нам трэба станавіцца яшчэ больш моцнымі. Прэзідэнт Беларусі гэта цудоўна разумее, таму робіць усё, каб у Беларусі быў заўсёды мір. Адсюль і гэтае рашэнне — размяшчэнне тактычнай ядзернай зброі. Каб яны ведалі: сунецеся сюды — нічога добрага вас не чакае. Менавіта таму іншага шляху для міру няма».

Вераніка КАНЮТА.

«Беларусь інтэлектуальная» прырастае рэгіёнамі

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Экспазіцыя была арганізавана на кластарным прынцыпе. У ліку тэм — штучны інтэлект і высокія тэхналогіі, абарона-прамысловы комплекс, інавацыйнае прыборабудаванне, АПК, біятэхналогіі, экалогія, ахова здароўя, харчаванне. Свае дасягненні дэманстравала на гэты раз больш за 150 прадпрыемстваў і ўстаноў краіны. Сярод іх пачсноае месца занялі інавацыйныя распрацоўкі брастаўчан. Напрыклад, кампанія «СТіМ» прадставіла самаходныя машыны для нанясення дарожнай разметкі, «Амкадор-Пінск» паказаў дарожную тэхніку. Асобны раздзел занялі распрацоўкі рэзідэнтаў Брэсцкага навукова-тэхналагічнага парка. Свой навыкоы патэнцыял з гонарам прадэманстравалі ўсе чатыры ВНУ рэгіёна. Звярнула на сябе ўвагу спецыялістаў Брэсцкая абласная клінічная бальніца. Дасягненні медыкаў у галіне транспланталогіі і па іншых кірунках лячэння становяцца нагодай для вывучэння і перайманння вопыту.

Намеснік старшыні Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Таццяна СТАЛЯРОВА адзначыла, што рэгіён актыўна ўдзельнічае ў рэалізацыі дзяржаўнай праграмы інавацыйнага развіцця:

— Варта сказаць, што з 77 праектаў праграмы Брэсцкая вобласць рэалізуюе 17, гэта дазваляе ёй прырастаць высокатэхналагічнымі вытворчасцямі, забяспечваць прымяненне інавацыйных тэхналогій у медыцыне, лёгкай прамысловасці, машынабудаванні, іншых галінах.

Высока ацаніў навуковы патэнцыял Брэсцкай вобласці **намеснік старшыні Прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі акадэмік Сяргей ЧЫЖЫК.**

— Кожны раз, адкрываючы выстаўку, мы лішні раз можам упэўніцца, што Беларусь — краіна высокаінтэлектуальная. Тут прадстаўлены распрацоўкі ад мікрасхем да аграмадных БелАЗаў, якія з'яўляюцца рэкардсменамі грузападымальнасці. Дастойна выглядае і раздзел, з якім выступае Брэсцчына.

Толькі ў першы дзень выстаўку наведала каля 10 тысяч чалавек. Тут пабывалі дэлегацыі ўсіх раёнаў вобласці на чале з іх кіраўнікамі. Паводле слоў **старшыні Пінскага райвыканкама Ігара БРЫЛЕВІЧА,** яго і калег найбольш зацікавіў аградрон — машына для прымянення сродкаў аховы раслін. Гэта тэхніка недалёкай будучыні шараговых сельгаспрадпрыемстваў, лічаць аграрыі. Ну і айчыннны трактар — беспілотнік — не абыходзілі ўвагай тыя, хто прыехаў з рэгіёнаў.

Начальнік Брэсцкага абласнога ўпраўлення Дзяржпрамнагляду Канстанцін ШАРШУНОВІЧ найбольш цікавіўся распрацоўкамі ў галіне бяспекі рабочага працэсу і эшцыядзейнасці. І такіх знайшлося нямала. Адным словам, кожны адзначыў для сябе нешта цікавае на інтэлектуальным вернісажы.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Блізкая ўлада

ДАРОЖНАЕ ПЫТАННЕ — У «ТОПЕ»

З чым на прамую лінію звярталіся людзі да старшыні Брэсцкага аблвыканкама Юрыя ШУЛЕЙКІ

За тры гадзіны ў суботу з кіраўніком воблаці пагаварылі 37 жыхароў гарадоў і вёсак. Частку ўзнятых праблем губернатар паабяцаў вырашыць аператыўна, на іншыя патрэбны час для дадаткоага вывучэння. Тыя з пытанняў, якія пакуль нельга вырашыць, узятыя на заметку службовымі асобамі.

Варта сказаць, што на кожнай прамой лініі так ці іначай гучыць дарожнае пытанне. Не стаў выключэннем і тэлефонны дыялог мінулага тыдня. Адзін з першых звароатаў датычыўся дарогі побач з картынгавым стадыёнам у мікрараёне Чырвоны Двор у Брэсце. Гэтыя 800 метраў гравійкі на гарадскоя ускраіне даўно з'яўляюцца галаўным болем для жыхароў прыватнага сектара і найбліжэйшых садовых таварыстваў. Грэйдар прыходзіць сюды пасля таго, як людзі літаральна абарвуць тэлефоны, а многія на работу дабіраюцца кожны дзень, дзяцей возяць у школу, садок, пажылых бацькоў — у паліклініку... Губернатар абяцаў паспрыяць з добраўпарадкаванне названага кавалка дарогі.

З вёскі Куршынавічы Ляхавіцкага раёна таксама тэлефанавалі наконт паляпшэння дарогі. Жыхарка вёскі, якая дазванілася, лічыць, што вуліцу трэба заасфальтаваць, іначай змагацца з пылам, які ўзнімае грузавы транспарт летам, проста немагчыма. Кіраўнік воблаці абяцаў падчас рабочай паездкі зазірнуць у вёску, каб разабрацца з сітуацыяй на месцы.

А вось у Баранавічах пасля просьбаў і звароатаў капітальны рамонт адной з вуліц не так даўно ўжо правялі. Жыхар горада патэлефанаваў, каб выказаць падзяку. Паводле яго слоў, раней праезная частка была такой, што ні праехаць ні прайсці, а цяпер людзі не нарадуюцца. «Для нас гэта прыклад сапраўднага клопату пра людзей», — рэзюмаваў аўтар званка з Баранавіч.

Паступалі званкі таксама наконт вясноавага добраўпарадкавання, вывазу бытавых адходаў, але ж дарогі і аўтамабільныя зносіны былі на першым месцы па колькасці звароатаў. Напрыклад, брастаўчанін заўважыў, што на адным з мастоў нанеслі новую дарожную разметку, а старую не прыбралі. Зразумелая рэч, што ў такім выпадку можа ўзнікнуць небяспечная блытаніна. Заяўнік падзякаваў за пільнасць, а хібы, вядома ж, выправіць.

Зайшла гаворка і пра самую складаную праблему дарожнага жыцця ваколіцы абласнога цэнтра — чаргу велікагрузаў да гаграніпераходаа Казловічы. У розныя гады тут узнікалі чэргі розпай працягласці, але такога, як цяпер, яшчэ закладна не было. Сёння шарэнга фур на дарозе М1 дасягае 30 кіламетраў, машыны стаяць ад Камянецкага кальца да вёскі Федзькавічы Жабінкаўскага раёна. Юрый Шулейка нагадаў, што праблема створана найперш марудная работай польскага боку, нашы пагранічныя і мытныя службы працуюць у ранейшым рэжыме. Губернатар адзначыў, што сітуацыя знаходзіцца пад кантролем мясцовых органаў улады. Да машын падвозяцца пітная вада, устаноўлены біятуалеты, хутка будзе хадзіць аўтакрама.

Паводле слоў кіраўніка воблаці, ДАІ падтрымлівае парадак, арганізаванна расстаноўка машын такім чынам, каб не перашкаджаць астатнім руху. Але ж і некаторыя кіроўцы не жадаюць прытрымлівацца вызначанага парадку, выказваюць неабгрунтаваныя прэтэнзіі. Асабліва гэта датычыцца замежных кіроўцаў, ім не лішне будзе нагадаць, па чыёй ініцыятыве закрытыя іншыя пункты пропуску, хто пераварыў пераход Казловічы-Кукурыкі ў адзінае акно на заходняй граніцы.

Паводле прыблізных падлікаў, штодзень у чарзе на перасячэнне граніцы цяпер стаіць не менш за 1200 фур. Гэта вялікая праблема з тым ліку і дарожнага руху.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Сезонныя праблемы

Менавіта яны сталі нагодай для звароту на прамую тэлефонную лінію да старшыні Магілёўскага аблвыканкама Анатоля ІСАЧАНКІ

Адной з найбольш актуальных тэм быў стан дарог. На яго наракалі жыхары розных раёнаў. Прычыны ўсюды розныя, але некалькі разоў людзі звярталі ўвагу на тое, што дарогі разбітыя лесавозамі.

На другім месцы па актуальнасці — пытанні ЖКГ. На дрэнnае водазабеспячэнне паскардзіліся жыхары вёскі Бутрымаўка Магілёўскага раёна. Губернатар даў даручэнне аператыўна разабрацца з праблемай. А вось жыхароў вёскі Бярозаўка Бабруйскага раёна хвалюе якасць вады. У будучым вырашыць дадзеную праблему дапаможа станцыя абезжалезвання. Але, улічваючы, што вёска зусім блізка да Бабруйска, ёсць магчымасць далучыцца да гарадской водазабеспячальной сістэмы. Плануецца, што ўжо ў трэцім квартале года людзі будуць з чыстай вадой.

Заяўнік з Мсціслаўскага раёна паскардзіўся, што ААТ «Гавяды-Агра» са Шклоўскага раёна на не разлічылася з ім за захоўванне сілосу. «Кармы забралі, а вось грошы не спяшаюцца аддаваць», — перажываў ён.

Праблемы з вывазам смецця сталі прычынай тэлефоннага звароту з вёскі Плешчыцы Шклоўскага раёна. Прагучала патрабаванне зрабіць пераразлік за паслугу.

Дачка 98-гадовага ветэрана паведаміла, што бацька жадае аздаравіцца ў ведамасным санаторыі, але там тое магчыма толькі за поўны кошт. Жанчына прасіла зрабіць выключэнне, адзначыўшы, што бацька ў згаданай сістэме працаваў.

Ініцыятыўная група матацыклістаў з Магілёва незадаволеная тым, што ім не дазваляюць ездзіць на матацыклах па цэнтральных вуліцах горада. Яны паведамілі, што ім прасцей перамяшчацца на гэтым відзе транспарту па асабістых справах, але паўсюль стаяць забаронныя знакі. У начны час гэта, магчыма, і мэтазгодна, але чаму б табу не адмяніць днём. Аматары язды на матацыклах звярталіся да начальніка ДАІ, але паразумення не знайшлі. Губернатар абяцаў разгледзець пытанне камісійна з удзелам усіх зацікаўленых бакоў, у тым ліку матацыклістаў.

Жыхарка 4-га Аграрнага завулка з Магілёва, дзе знаходзяцца ўчасткі індывідуальнай жылой забудовы, паведаміла аб праблемах з электразабеспячэннем. Яна звярнула ўвагу на тое, што ў іх раёне ўстаноўлены часовыя электрычныя апоры і ніхто іх мяняць не збіраецца.

У жыхароў арандных дамоў вёскі Михеёўка Дрыбінскага раёна ўзніклі праблемы з падзямным газу. А жыхары дома № 34 па вуліцы Касманаўтаў у Магілёве папрасілі навесці парадак у іх двары. Справа ў тым, што там пастаянна, у тым ліку ноччу, разгружаюцца машыны, якія прывозяць тавар у краму. У выніку — разбітая дарога і тратуар, прысутнічаюць старонніх пахі, пастаянны шум. Яны просяць абмежаваць заезд у іх двор транспарту, які абслугоўвае краму, і зрабіць для дзяцей гульнявую пляцоўку.

Шматдзетная сям'я з Клімавіцкага раёна раскасала аб праблемах з будаўнічымі недаробкамі. А жыхары з вуліцы Каштанавай, што ў Магілёве, незадаволеныя, што будаўнічая тэхніка, якая задзейнічана на ўзвядзенні дамоў у іх раёне, разводзіць гразь па ўсёй тэрыторыі.

Усяго падчас прамой тэлефоннай лініі ў аблвыканкам прагучала 30 пытанняў. Старшыня Магілёўскага

Пельмені, шашлычок «Школьны» ці малочны суп?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Трэба заўважыць, што арганізацыя харчавання навучэнцаў школ даўно стала актуальнай тэмай, якую развіваюць не толькі на ўзроўні кіраўніцкіх органаў, але і аналізуюць з пункту гледжання навукі.

Важныя пытанні, што датычаюцца школьнага харчавання, аказаліся нядаўна ў цэнтры ўвагі Міжведамаснага каардынацыйнага савета па праблемах харчавання пры Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. Школьныя абеды абмяркоўвалі прадстаўнікі Дзяржстандарту, Дзяржкантролю, Міністэрства аховы здароўя, Акадэміі навук і іншых ведамстваў. Удзельнікі савета, у прыватнасці, параўналі, як харчаванне школьнікаў арганізавана ў Беларусі і за мяжой, і падзяліліся апошнімі дасягненнямі ў пашырэнні лінейкі прадуктаў, прызначаных для дзіцячага харчавання.

ПЕДАГІЧНАЯ МАДЭЛЬ

— Каля 370 мільёнаў школьнікаў штодня як мінімум у 161 краіне свету забяспечваюцца школьным харчаваннем, — паведаміў **прафесар кафедры таварознаўства і арганізацыі гандлю Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта харчовых і хімічных тэхналогій, кандыдат тэхналагічных навук Сяргей МАСАНСКІ.** — Школьнае харчаванне стала часткай нацыянальных вучэбных праграм у многіх краінах. Цэлер у беларускіх школах рэалізуюўваецца праграма гарачага харчавання школьнікаў, а гэта можа дазволіць сабе далёка не кожная краіна нават з высокім узроўнем даходаў. Замежны досвед, безумоўна, складае для нас цікавасць, асабліва падыходы, якія паказалі высокую эфектыўнасць, мы яго не ігнаруем, але ставімся асцярожна, паколькі ў нас склалася свае традыцыі ў харчаванні.

Спецыяліст падкрэсліў, што сучаснае школьнае харчаванне заснавана на так званай педагагічнай мадэлі. Сёння прыняцыпова важна не толькі накарміць дзяцей, але і навучыць іх свядома выбіраць харчовыя прадукты з улікам іх уплыву на здароўе, прывіваць дзецям здаровыя харчовыя звычкі, выхаваць адказнага спажыўца ў Мэтах устойлівага развіцця. Гэта не менш важна, чым навучыць правілам паводзінаў у грамадстве ці ведам па школьных прадметах.

Сяргей Масанскі заўважыў, што фізіялагічныя і натуральныя нормы харчавання ў Беларусі і іншых краінах моцна адрозніваюцца. Напрыклад, **харчовая каштоўнасць абеду для дзяцей 6—10 гадоў складае ў нашай краіне 715 кілакалорый. Для параўнання: у Швецыі гэта 600 кілакалорый, у Фінляндыі — 550, у Германіі — 450. Натуральныя нормы для школьнікаў гэтага ж узросту ў Беларусі складаюць 800—825 грамаў, у Германіі — 680 грамаў, у ЗША — 700 грамаў.**

Есць адрозненні і ў наборы прадукту. У беларускіх школах дзецям даюць больш мяса, рыбы, птушкі, яек, морапрадуктаў, малака, тварагу, садавіны і сухафруктаў. Напрыклад, у Германіі ў штодзённым рацыёне пераважае агародніна, нямецкім школьнікам даюць арэхі, часцей уключаюць у меню бабовыя, а вось сок там увогуле выключаны са школьнага харчавання як крыніца свабоднага цукру. У Германіі дзецям даюць шклянку вады, у ЗША — шклянку малака. Амаль ва ўсіх краінах дзецям даюць або ваду, або абязтлушчанае малако, і нідзе не даюць гарбату.

«Мы таксама параўналі колькасць смакавых інгрэдыентаў, якія можна выкарыстоўваць пры гатаванні страў, — расказаў Сяргей Масанскі. — У нас дазволены лімонная кіслата, соль, цукар, крухмал бульбяны, таматная паста, разынкі і журавінавы прыпас. У Германіі — ванільны цукар, мёд, перац, кукурузны крухмал, арэшчаны, размарын, сумесь траў, карыца, маяран, папрыка, цэдра лімона, воцат, мускатны арэх, імбір, куркума, карыяндар, праванскія травы, гарчыца, таматная паста, расткі бобу, свежая пятрушка, насенне сланечніку, грыбы, шматкі міндалю, соевы соус, бульён з агародніны і крупяны бульён. У нас сем інгрэдыентаў, а ў Германіі — 30. Відома, мы не заклікаем выкарыстоўваць воцат ці перац, але колькасць інгрэдыентаў, якімі можна змяніць смак стравы, не ідзе ні ў якое параўнанне. Да замежнага досведу ў дадзеным пытанні варта прыглядзецца...»

ШВЕДСКІ СТОЛ У ШКОЛЕ

Адна з галоўных праблем у арганізацыі школьнага харчавання, якая ва ўсіх на слыху, — вялікая колькасць адходаў пасля прыёму ежы.

«На курсах павышэння кваліфікацыі мы правялі апытанне тэхналагаў, адказных за арганізацыю харчавання ў школах. Папрасілі іх на падставе ўласнага прафесійнага досведу ацаніць працэнт адходаў прадукцыі ў школьнай сталовай. Дыяпазон адказаў быў шырокі — ад 25 да 70 працэнтаў, — канстатаваў Сяргей Масанскі. — Між іншым, лічыцца, што пры добрай арганізацыі харчавання аб'ём адходаў не павінен перавышаць 15 працэнтаў. У нашай сітуацыі хочацца спытаць, а на што мы нацэленыя: выдаць ежу ці ўсё ж такі накарміць?»

Колькасць адходаў не з'яўляецца ў цяперашні час кантралюемым паказчыкам, аднак пры высокім іх узроўні ўсе астатнія паказчыкі забеспячэння фізіялагічнай каштоўнасці харчавання проста губляюць сэнс. Таму калі ў меню прысутнічае нейкая страва, якая настаянна адпрацяцца ў адходы, нішкая агітацыя не дапамагае, і дзеці працягваюць не ўпарта ігнараваць, значыць, трэба яе замяніць.

Што сёння часцей за ўсё трапляе ў адходы ў школьных сталовых? Гэта першая страва, трэцяя і хлеб. У сельскай мясцовасці дзеці больш ахвотна ядуць першую страву, там такая традыцыя ў харчаванні захоўваецца, а ў гарадскіх сем'ях ужо даўно адмовіліся ад супоў. І гэта таксама трэба ўлічваць. Удзельнікі міжведамаснага савета сышліся на думцы, што пачынаць карміць дзяцей ужо пасля першага ўрока — не толькі немэтазгодна, бо ўсё адправіцца ў адходы, але і шкодна, асабліва калі тыя паснедалі дома. Менавіта таму ў пілотным праекце першы прыём ежы прадугледжаны прыкладна праз 3,5 гадзіны ад пачатку заняткаў, каб дзеці нагулялі апетыт. Тут можна прыгадаць і 825 грамаў ежы, якую малодшыя школьнікі павінны паспець з'есці за кароткі перапынак. А калі яны негалодныя, то ежа аўтаматычна адпраўляецца ў адходы...

Сяргей Масанскі расказаў аб выніках эксперыменту, калі ў школе на чатыры тысячы навучэнцаў харчаванне для старшакласнікаў арганізавалі па прынцыпе «шведскі стол». У выніку адходы ежы атрымаліся мінімальныя. Нават хлеб старшакласнікі з'ядаюць увесь, работнікі не паспяваюць яго падразаць. Дзяўчаты, якія клапоцяцца пра фігуру, ядуць хлеба менш, а вось хлопцы — з вялікай ахвотай.

Магчымасць выбару, безумоўна, вельмі важная. Ужо цяпер у метадычных рэкамендацыях прапісаецца, каб у школьным меню можна было выбіраць як мінімум з двух варыянтаў. Вядома, хацелася б тры-чатыры, але пры дэфіцыце кухараў у школьных сталовых такое пакуль наўрад ці магчыма.

Сяргей Масанскі згадаў пра нарматыў, які вызначае максімальны тэрмін спажывання ежы школьнікамі з моманту яе прыгатавання. Да 2019 года гэта было дзве гадзіны, цяпер — тры. Атрымліваецца, што тэрмін прыдатнасці бутэрброда ў школьным буфеце — усяго тры гадзіны, у той час як ва ўстановах грамадскага харчавання — суткі. Ён прывёў прыклад з практыкі гэтага года. Кантралюючы орган у ходзе праверкі ўстанавіў, што бутэрброды, якія прапаноўваліся ў школьным буфеце, пратэрмінаваныя... на 15 хвілін па нарматыўных тэрмінах рэалізацыі. Рэгламентаў было прынята рашэнне — бутэрброды з прадажу прыбраць, а матэрыяльную шкоду — кампенсаваць. Прафесар лічыць, што **трэба прадумаць механізм, каб якасная прадукцыя не выкідвалася, а напрыклад, замарожвалася.**

Да таго ж варта заняцца і якасцю саміх прадуктаў для школьнага меню. Канкурсная сістэма закупак прыводзіць да таго, што выбіраецца самы танны тавар, які апрыёры не можа быць найлепшай якасці. Дарэчы, у Расіі на разгляд дэпутатаў вынеслі законапраект, які забараняе дадзеную працэдуру. Сярод крытэрыяў закупкі 60 працэнтаў складае якасць і 40 працэнтаў — цана. Гэта значыць, што менавіта якасць там у прыярытэце — 30. Відома, мы не заклікаем выкарыстоўваць воцат ці перац, але колькасць інгрэдыентаў, якімі можна змяніць смак стравы, не ідзе ні ў якое параўнанне. Да замежнага досведу ў дадзеным пытанні варта прыгледзецца...»

САМЫЯ ПАПУЛЯРНЫЯ СТРАВЫ

— Якія віды харчавання прадстаўляць школьнікам — найважнейшае пытанне. Мы прапануем адысці ад выкарыстання традыцыйнай тэрміналогіі «сняданак», «абед», «падвячорак», дзеючых патрабаванняў да іх і пакінуць адзін від — «школьны абед» як найбольш паўнавартасны, — тлумачыць Сяргей Масанскі. — Навучэнцам павінна давацца гарачае свежапрыгатаванае харчаванне з мясцовай сыравіны, максімальна набліжанае да хатняга. У выпадку, калі дзеці доўга знаходзяцца ў школе, прапануецца ўвесці дадатковы прыём ежы — экспрэс-харчаванне (на сутнасці, усё той жа падвячорак. — **Аўт.**). У аснове асартыменту для экспрэс-харчавання — спецыялізаваныя прадукты, выраблёныя харчовай прамысловасцю. Калі чакаецца гарантаваны штодзённы збыт такой прадукцыі, адпаведна, з'явіцца эканамічная зацікаўленасць яе вырабляць. Наша харчовая прамысловасць мадэрнізаваная на самым высокім тэхналагічным узроўні і яна справіцца з гэтай задачай. Затое ў кухараў з'явіцца час і магчымасць больш увагі аддаваць якасці гатавання і аблсугоўванню, а гэта прыз ік мінімальным штаце прыняцыпова важна. Даказаны факт, што смакавыя якасці і эстэтыка ежы з'яўляюцца ключавымі фактарамі пры выбары стравы навучэнцамі.

Усім нядаўна эмацыянальна абмяркоўваліся ўмовы харчавання настаўнікаў у школьнай сталовай, у прыватнасці, цанавыя каэфіцыенты для педагогаў. «Калі яны будуць плаціць сталоўкі ж, як школьнікі, гэта разглядаецца як неабгрунтаваная льгота, — расплумачыў Сяргей Масанскі. — Таму ў нас ёсць прапанова. Для настаўнікаў, якія знаходзяцца непасрэдна з дзецьмі ў сталовай за адным сталом падчас абеду, устанавіць каэфіцыент 1,0, гэта значыць харчаванне для іх будзе за тую ж цану, як і для школьнікаў. А для ўсіх іншых настаўнікаў, не занятых з дзецьмі ў абедзенной зале, прапануецца ўстанавіць каэфіцыент 1,3. У першым выпадку настаўнік займаецца педагагічнай выхавачай работай, гэта значыць фарміруе ў дзяцей правільныя харчовыя паводзіны. У Германіі, Швецыі і Фінляндыі выдаткі на абед настаўнікам кампенсуе дзяржава. Або час, праведзены ў сталовай з вучнямі, залічваецца ім у якасці дадатковай педагагічнай нагрузкі».

Прафесар таксама звярнуў увагу на праблему міжгаліновых сувязяў у арганізацыі школьнага харчавання. Цяпер дадзеную сферу рэгулюе каля 50 нарматыўных актаў розна галіновай прыналежнасці. «Сітуацыя непрымальная, калі адзін бок устанаўлівае правілы, патрабаванні і нормы пры адсутнасці ўзаемадзеяння паміж метадаў і сродкаў для іх рэалізацыі ў іншага боку, — разважае ён. — Калі медыцына ўстанаўлівае нормы, але не суадносіць іх з рэсурсамі, якія маюцца ў распараджэнні грамадскага харчавання, то гэта няправільна. Калі сістэма адукацыі не фарміруе ў навучэнцаў харчовыя паводзіны, а выходзіць з таго, што накармілць павінна грамадскае харчаванне, то гэта таксама няправільна. І калі грамадскае харчаванне не стварае атмасферу гасціннасці, а выходзіць з таго, што педагогі прымусяць вучняў з'есці тое, што яны прыгатуюць, гэта абсалютна няправільна. Трэба шукаць кампраміс. Знайсці разумны баланс паміж санітарна-гігіенічнымі патрабаваннямі, якія дамінуюць у дадзены момант, адукацыйнымі мэтамі і прафесійнымі задачамі грамадскага харчавання. У нас вельмі жорсткі кантроль і за колькасцю, і за хімічным складам, хоць тлушчы, бялкі і вугляводы мала ў якіх краінах лічаць. Галоўнае — структура харчавання.

Трэба браць пад увагу і патрэбы саміх дзяцей. Для малодшых школьнікаў цяперашнія натуральныя нормы, магчыма, празмерныя. Увогуле ўсе дзеці — розныя, і калі мы ўсім выдаём адналькавую колькасць ежы, гэта зусім не азначае, што мы захоўваем такім чынам сацыяльную справядлівасць. Хтосьці з дзяцей прапанаваную ежу ніколі не з'есць, а хтосьці прыйдзе па дабаўку».

Варта дадаць, што падчас пілотнага праекта па ўдасканаленні гарачага харчавання ў школах вызначылі самыя папулярныя ў дзяцей стравы. Цяпер гэтыя навінкі маюць намер уключыць у меню для чацвёртай чвэрці. Напрыклад, высветлілася, што школьнікі любяць пельмені і з'ядаюць іх практычна дашчэнту. Дарэчы, пельмені заказалі самі навучэнцы, якія маглі выказаць свае перавагі і пажаданні ў анкеце яшчэ да старту пілотнага праекта. На ўра ў дзяцей ідуць новыя мясныя стравы, асабліва курыныя: філе, кумпячкі, галёнкі. Традыцыйна добрым попытам карыстаецца і шашлычок «Школьны».

Але ёсць і антырэйтынг: дзеці слаба ядуць малочныя прадукты, не любяць малочныя супы, не вельмі «паважаюць» рыбныя стравы.

Чым гэты эксперымент спадабаўся дзецям? А тым, што да іх меркавання прыслухаліся! Нарэшце і чай сталі падаваць несаладзі. На сталах з'явіліся цукарніцы. І кожны можа цяпер падсаладзіць гарачы напітак на свой смак.

Надзея НІКАЛАЕВА,
фота з тэлеграм-канала 121-й сталічнай школы.

ПАТРАБУЮЦЦА СПЕЦЫЯЛІСТЫ Ў НАНАТЭХНАЛОГІЯХ

Чатыры спецыяльнасці БДУІР аднесены да найбольш запатрабаваных эканомікай. Гэта спецыяльнасці «Мікра- і наназлектроніка», «Электронныя сістэмы і тэхналогіі», «Радыёсістэмы і радыётэхналогіі», «Нанатэхналогіі і нанаматэрыялы».

На іх без уступных іспытаў будуць залічвацца ўладальнікі дыпломаў I, II, III ступені трэцяга этапу рэспубліканскай алімпіяды па вучэбных прадметах, школьныя медалісты і абітурыенты, якія маюць дыплом аб прафесійна-тэхнічнай або сярэдняй спецыяльнай адукацыі з адзнакай.

На спецыяльнасці «Сістэмы і сеткі інфакамунікацый» і «Радыёсістэмы і радыётэхналогіі» ваеннага факультэта без экзаменаў змогуць паступіць выпускнікі Мінскага сувораўскага ваеннага вучылішча, Спецыялізаванага ліцэя пры Універсітэце грамадзянскай абароны Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, Спецыялізаванага ліцэя Міністэрства ўнутраных спраў, якія скончылі іх у год паступлення з адзнакамі 7 балаў і вышэй па ўсіх прадметах.

Студэнтамі БДУІР, абыходзячы этап экзаменаў, змогуць стаць і пераможцы міжнародных і рэспубліканскіх конкурсаў прафесійнага майстэрства, праведзеных на працягу двух гадоў да паступлення, якія адпавядаюць абранаму напрамку адукацыі.

На пэўныя спецыяльнасці без уступных іспытаў будуць залічвацца абітурыенты, якія засвоілі праграмы дадатковай адукацыі адораных дзяцей і моладзі ў Нацыянальным дзіцячым тэхнапарку. Але для таго каб скарыстацца гэтай прывілеяй, ім трэба мець рэкамендацыі наглядчыка савета Нацыянальнага дзіцячага тэхнапарка і прайсці сумоўе.

На словах **адказана сакратара прыёмнай камісіі БДУІР Васіля БАНДАРЫКА,** ва ўніверсітэце сёлета чакаюць далейшага пашырэння мэтавай падрыхтоўкі ў інтарэсах заказчыкаў кадраў. Гэта звязана са зняццем абмежаванняў для арганізацый, якія могуць падаваць заяўкі на падрыхтоўку спецыялістаў на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі. Так, летась у БДУІР было прынята 26 чалавек у інтарэсах ААТ «Інтэграл» — кіруючай кампаніі холдынга «Інтэграл» і БДУІР. Ёсць вялікая верагоднасць, што сёлета мэтавых месцаў стане больш, а кола заказчыкаў пашырыцца.

Пакуль дакладнага спіса прадпрыемстваў, зацікаўленых у мэтавай падрыхтоўцы, няма. Рашэнне аб аб'ёмах мэтавай падрыхтоўкі прымае Міністэрства адукацыі не пазней за 1 мая. Пасля з'яўлення адпаведнага загада інфармацыя будзе размешчана на сайце ўніверсітэта.

Дарэчы, 1 красавіка ў БДУІР пройдзе агульнаўніверсітэцкі дзень адчыненых дзвярэй. Абітурыентаў чакаюць у 10.00 у другім навучальным корпусе (вуліца П. Броўкі, 4). У 11.00 у актавай зале і ў будзе магчымасць задаць свае пытанні старшыні прыёмнай камісіі, рэктару ўніверсітэта Вадзіму Богушу, намесніку старшыні прыёмнай камісіі, першаму прарэктару Максіму Давыдаву і адказнаму сакратару прыёмнай камісіі Васілю Бандарыку.

Таксама можна будзе паглядзець прамую трансляцыю на YouTube-канале БДУІР.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ОАО «Лукомльэнергомонтаж»

Информация об Обществе и его деятельности по состоянию на 31.12.2022 г.

Организация: ОАО «Лукомльэнергомонтаж». Учетный номер плательщика: 300007839.
Вид экономической деятельности: строительно-монтажные работы
Организационно-правовая форма: собственность негосударственных юридических лиц
Орган управления: без ведомственной подчиненности. Единица измерения: тыс. руб.
Адрес: 211162, Витебская обл., г. Новолукомль, Лукомльское шоссе, 8

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 31 декабря 2022 года

АКТИВЫ	Код строки	На 31 декабря 2022 года	На 31 декабря 2021 года
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	782	751
Вложения в долгосрочные активы	140	-	3
ИТОГО по разделу I	**190**	**782**	**754**
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	192	628
в том числе:			
материалы	211	186	440
незавершенное производство	213	-	159
готовая продукция и товары	214	6	29
Расходы будущих периодов	230	8	7
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	596	860
Денежные средства и эквиваленты денежных средств	270	72	31
ИТОГО по разделу II	**290**	**868**	**1 526**
БАЛАНС	**300**	**1 650**	**2 280**

СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	Код строки	На 31 декабря 2022 года	На 31 декабря 2021 года
1	2	3	4
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	38	38
Резервный капитал	440	288	288
Добавочный капитал	450	597	453
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	296	203
ИТОГО по разделу III	**490**	**1 219**	**982**
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
ИТОГО по разделу IV	**590**	**-**	**-**
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610		107
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	429	1 189
в том числе:		-	-
поставщикам, подрядчикам, исполнителям	631	180	736
по авансам полученным	632		237
по налогам и сборам	633	153	91
по социальному страхованию и обеспечению	634	22	27
по оплате труда	635	62	84
собственнику имущества (учредителям, участникам)	637	12	12
прочим кредиторам	638		2
Доходы будущих периодов	650	2	2
ИТОГО по разделу V	**690**	**431**	**1 298**
БАЛАНС	**700**	**1 650**	**2 280**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь–декабрь 2022 года

Наименование показателей	Код строки	За январь–декабрь 2022 года	За январь–декабрь 2021 года
1	2	3	4
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	4 908	7 202
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	(4 242)	(6 878)
Валовая прибыль	030	666	324
Управленческие расходы	040	(313)	(419)
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	060	353	(95)
Прибыль (убыток) от текущей деятельности	090	353	(95)
Доходы по инвестиционной деятельности	100		24
В том числе:			
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101		10
проценты к получению	103		1
прочие доходы по инвестиционной деятельности	104		13
Расходы по финансовой деятельности	130	(38)	(135)
в том числе:			
проценты к уплате	131	(8)	(29)
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	(20)	(4)
прочие расходы по финансовой деятельности	133	(10)	(102)
Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности	140	(38)	(111)
Прибыль (убыток) до налогообложения	150	315	(206)
Налог на прибыль	160	(22)	
Чистая прибыль (убыток)	210	293	(206)
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	230	(172)	(87)
Совокупная прибыль (убыток)	240	121	(293)

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА за январь–декабрь 2022 года

Наименование показателей	Код строки	Уставный капитал	Неоплаченная часть уставного капитала	Собственные акции (доли в уставном капитале)	Резервный капитал	Добавочный капитал	Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	Чистая прибыль (убыток)	Итого
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Остаток на 31.12.2021 г.	010	38	-	-	288	453	203	-	982
Скорректированный остаток на 31.12.2021 г.	040	38	-	-	288	453	203	-	982
Вклады собственника имущества (учредителей, участников)	056	-	-	9	-	-	-	-	9
Остаток на 31.12.2021 г.	100	38	-	-	288	453	203	-	982
Остаток на 31.12.2021 г.	110	38	-	-	288	453	203	-	982
Скорректированный остаток на 31.12.2021 г.	140	38	-	-	288	453	203	-	982
За январь–декабрь 2022 года									
Увеличение собственного капитала – всего	150	-	-	-	-	144	293	-	437
В том числе:	151	-	-	-	-	-	293	-	293
чистая прибыль									
переоценка долгосрочных активов	152	-	-	-	-	144	-	-	144
Уменьшение собственного капитала – всего	160	-	-	-	-	-	(200)	-	(200)
расходы от прочих операций, не включаемые в чистую прибыль (убыток)	163	-	-	-	-	-	(200)	-	(200)
	169	-	-	-	-	-	-	-	-
Остаток на 31.12.2022 г.	200	38	-	-	288	597	296	-	1 219

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за январь–декабрь 2022 года

Наименование показателей	Код строки	За январь – декабрь 2022 года	За январь – декабрь 2021 года
1	2	3	4
Движение денежных средств по текущей деятельности			
Поступило денежных средств – всего	020	4 469	7 526
В том числе:			
от покупателей продукции, товаров, заказчиков работ, услуг	021	4 448	7 501
прочие поступления	024	21	25
Направлено денежных средств – всего	030	(4 288)	(7 372)
В том числе:			
на приобретение запасов, работ, услуг	031	(2 266)	(4 940)
на оплату труда	032	(1 075)	(1 212)
на уплату налогов и сборов	033	(913)	(1 166)
на прочие выплаты	034	(34)	(54)
Результат движения денежных средств по текущей деятельности	040	181	154
Движение денежных средств по инвестиционной деятельности			
Поступило денежных средств – всего	050	-	21
В том числе:			
от покупателей основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	051		10
проценты	054		1
прочие поступления	055		10
Направлено денежных средств – всего	060	-	-
В том числе:			
Результат движения денежных средств по инвестиционной деятельности	070	-	21
Движение денежных средств по финансовой деятельности			
Поступило денежных средств – всего	080	-	287
В том числе:			287
кредиты и займы	081		
Направлено денежных средств – всего	090	(140)	(459)
В том числе:			
на погашение кредитов и займов	091	(124)	(426)
на выплаты процентов	093	(16)	(29)
на лизинговые платежи	094	-	-
прочие выплаты	095		(4)
Результат движения денежных средств по финансовой деятельности	100		(172)
Результат движения денежных средств по текущей, инвестиционной и финансовой деятельности	110		3
Остаток денежных средств и эквивалентов денежных средств на 31.12.2021 г.	120	31	28
Остаток денежных средств и эквивалентов денежных средств на 31.12.2022 г.	130	72	31

Директор **П. В. Глазко**

Гл. бухгалтер **А. В. Круподёр**

Общество с ограниченной ответственностью
«Белросаудит»

220020, г. Минск, пр-т Победителей, д. 89, к. 3, пом. 4, тел./факс 343 87 02, 215 18 46
р/с BY88TECN 30120141100040220000, код TECTBY22 в ОАО «Текнобанк»
e-mail: belrosaudit@tut.by, сайт: belrosaudit.by
Свидетельство о государственной регистрации № 445 от 28.04.2000 года
УНП 600506719, ОКПО 29047459

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО БУХГАЛТЕРСКОЙ ОТЧЕТНОСТИ

Открытого акционерного общества «Лукомльэнергомонтаж» за 2022 год

15 марта 2023 года

Получатель аудиторского заключения
Директор Открытого акционерного общества «Лукомльэнергомонтаж»
Глазко Петр Владимирович

Аудиторское мнение

Мы провели аудит годовой бухгалтерской отчетности Открытого акционерного общества «Лукомльэнергомонтаж» (Республика Беларусь, 221162, Республика Беларусь, Витебская область, Чашникский район, г. Новолукомль, Лукомльское шоссе, 8, зарегистрировано Витебским облисполкомом № 109 от 04.03.1997 г. в ЕГР за № 300007839), состоящей из бухгалтерского баланса по состоянию на 31 декабря 2022 года, отчета о прибылях и убытках, отчета об изменениях собственного капитала, отчета о движении денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, примечаний к бухгалтерской отчетности, предусмотренных законодательством Республики Беларусь.

По нашему мнению, за исключением влияния вопроса, описанного в разделе «Основание для выражения аудиторского мнения с оговоркой», прилагаемая годовая бухгалтерская отчетность достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение Открытого акционерного общества «Лукомльэнергомонтаж» по состоянию на 31 декабря 2022 года, финансовые результаты его деятельности и изменение его финансового положения, в том числе движение денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Основание для выражения аудиторского мнения с оговоркой

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» и национальных правил аудиторской деятельности. Наши обязанности в соответствии с этими требованиями далее описаны в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита бухгалтерской отчетности» нашего аудиторского заключения. Мы независимы по отношению к Открытому акционерному обществу «Лукомльэнергомонтаж» в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности», национальных правил аудиторской деятельности и Кодекса этики профессиональных бухгалтеров, принятого Международной федерацией бухгалтеров, и нами соблюдались прочие принципы профессиональной этики в соответствии с данными требованиями.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения с оговоркой.

Генеральный директор ООО «Белросаудит» И.Н. Долмат (номер квалификационного аттестата аудитора 0001119)

Аудитор, проводивший аудит П.С. Жаворонок (номер квалификационного аттестата аудитора 0002671)

Информация об аудиторской организации:
Аудиторская организация: Общество с ограниченной ответственностью «Белросаудит»
Место нахождения: Республика Беларусь, 220020, г. Минск, пр-т Победителей, 89, к. 3, пом. 4.
Государственная регистрация: ООО «Белросаудит» зарегистрировано в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 600506 решением Мингорисполкома от 28.04.2000 г. № 46.
Регистрационный номер в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей: 600506719
Регистрационный номер записи, реестре аудиторских организаций: 10074.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ по продаже имущества Витебского областного потребительского общества

Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга» извещает о проведении повторных электронных торгов № **2023.4.002.00034** по продаже имущества на электронной торговой площадке ETPVIT.BY по адресу: https://etpvit.by/.

Продавец: Витебское областное потребительское общество, юр. адрес: Витебская обл., г. Витебск, ул. Белорусская, 3-45, тел.: 8 (02155) 4-24-81, 8 (02155) 4-17-47, +375 (212) 60-23-53.

Организатор, Оператор электронной торговой площадки ETPVIT.BY: коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел.: +375 (212) 24-63-12, +375 (29) 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru, https://etpvit.by.

Дата и время проведения повторных электронных торгов 13 апреля 2023 г. в 09.00 (по времени на сервере ЭТП ETPVIT.BY).

Лот № 1. Кап. строение с инв. № 222/С-58207 площадью 237,4 кв. м по адресу: Витебская обл., Поставский р-н, г. Поставы, ул. Вокзальная, 85/2, наименование: здание контрол., назначение: здание административно-хозяйственное, расположенное на земельном участке с кад. № 224050100002000735 площадью 1,5999 га по адресу: Витебская обл., Поставский р-н, г. Поставы, ул. Вокзальная, 85 (право аренды), целевое назначение зем. участка – зем. участок для обслуживания комплекса зданий.
Нач. цена: 36 192,00 бел. руб. с учетом НДС 20 %. **Задаток:** 3619,20 бел. руб.

Лот № 2. Кап. строение с инв. № 222/С-36106 площадью 414,7 кв. м по адресу: Витебская обл., Поставский р-н, г. Поставы, ул. Вокзальная, 85/1, наименование: база отстоя автомобилей, назначение: здание многофункциональное, составные части и принадлежности: навес, крыльца; расположенное на земельном участке с кад. № 224050100002000735 площадью 1,5999 га по адресу: Витебская обл., Поставский р-н, г. Поставы, ул. Вокзальная, 85 (право аренды), целевое назначение зем. участка – зем. участок для обслуживания комплекса зданий.
Нач. цена: 70 944,00 бел. руб. с учетом НДС 20 %. **Задаток:** 7094,40 бел. руб.

Лот № 3. Кап. строение с инв. № 222/С-57567 площадью 914,7 кв. м по адресу: Витебская обл., Поставский р-н, г. Поставы, ул. Вокзальная, 85/5, наименование: склад-магазин стройматериалов, назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, расположенное на земельном участке с кад. № 224050100002000735 площадью 1,5999 га по адресу: Витебская обл., Поставский р-н, г. Поставы, ул. Вокзальная, 85 (право аренды), целевое назначение зем. участка – зем. участок для обслуживания комплекса зданий.
Нач. цена: 97 344,00 бел. руб. с учетом НДС 20 %. **Задаток:** 9734,40 бел. руб.

Лот № 4. Кап. строение с инв. № 222/С-57568 площадью 158,2 кв. м по адресу: Витебская обл., Поставский р-н, г. Поставы, ул. Вокзальная, 85, наименование: магазин «Стройматериалы», назначение: здание специализированное организаций оптовой торговли, материально-технического снабжения и сбыта продукции, расположенное на земельном участке с кад. № 224050100002000735 площадью 1,5999 га по адресу: Витебская обл., Поставский р-н, г. Поставы, ул. Вокзальная, 85 (право аренды), целевое назначение зем. участка – зем. участок для обслуживания комплекса зданий.
Нач. цена: 48 960,00 бел. руб. с учетом НДС 20 %. **Задаток:** 4896,00 бел. руб.

Лот № 5. Кап. строение с инв. № 222/С-57606 площадью 540,0 кв. м по адресу: Витебская обл., Поставский р-н, г. Поставы, ул. Вокзальная, 85/8, наименование: склад-магазин стройматериалов (склад), назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, расположенное на земельном участке с кад. № 224050100002000735 площадью 1,5999 га по адресу: Витебская обл., Поставский р-н, г. Поставы, ул. Вокзальная, 85 (право аренды), целевое назначение зем. участка – зем. участок для обслуживания комплекса зданий.
Нач. цена: 57 024,00 бел. руб. с учетом НДС 20 %. **Задаток:** 5702,40 бел. руб.

**Обременение по лотам №№ 1–5

Актуальна

ТРЫМАЦЬ ПАЗІЦЫІ І ДУМАЦЬ ПРА ЗАЎТРАШНІ ДЗЕНЬ

Клопаты і спадзяванні старшыні Ваўкавыскага райвыканкама Міхаіла СІЦЬКО

Размова з кіраўніком раёна пачалася з надзённага. Міхаіл Міхайлавіч акрэсліў найбліжэйшыя планы. Сярод іх — установка новай Дошкі гонару. Такая дошка ўжо ёсць, але новая будзе больш прэзентабельная, з падсветкай. Вось-вось пачнецца пасяўная кампанія. Яна павінна прайсці стабільна: мінеральных угнаенняў набыта больш, чым летась, якасна выкананы рамонт тэхнікі, нарыхтавана па патрэбах колькасць насення. Мінулы год прынёс рэкордны ўраджай — 50 цэнтнераў з гектара, да гэтага ўзроўню тут будуць імкнуцца і сёлета. Блізіцца месячнік па добраўпарадкаванні, да якога павінна падключыцца насельніцтва. А ўлады будуць працягваць работу па рамонце і бетаніраванні дварою і дарог. І гэта толькі невялікая частка тых клопатаў, у якіх жыве старшыня райвыканкама. Ёсць і грунтоўныя праекты. Аб іх кіраўнік раёна расказаў больш падрабязна.

— Міхаіл Міхайлавіч, як вядома, урадам дадзена ўстаноўка запусціць кожнаму раёну да 2025 года па значным інвестпраекце. Раскажыце, што ў вас за праект?

— У нас такім праектам стане вытворчасць RDF-паліва. Праект планавецца рэалізаваць у рамках дзяржаўнай праграмы «Камфортнае жыллё і спрыяльнае асяроддзе». Гаворка ідзе аб будаўніцтве рэгіянальнага комплексу па выкарыстанні цвёрдых бытавых адходаў, у рамках якога і будзе ажыццяўляцца выпуск RDF-паліва. Рэалізацыя праекта дазволіць мінімізаваць шкоднае ўздзеянне на навакольнае асяроддзе, атрымаць альтэрнатыўнае паліва і стварыць новыя працоўныя месцы. Атрыманае такім чынам паліва будзе выкарыстоўвацца для вытворчасці цэменту на прадпрыемстве «Краснасельскбудматэрыялы».

Для Ваўкавыска гэта актуальная тэма. Па-першае, таму што ў нас няма ніводнай лініі па сартыроўцы бытавых адходаў і большая частка іх ідзе на палігон. Па-другое, на цэментным заводзе ўжо ёсць абсталяванне для такога віду паліва, і яно не поўнасцю загружана. Да таго ж RDF-паліва дазволіць эканоміць расход газу.

Наш праект адобраны, сёлета за кошт аператара другаснай сыравіны выдзяляюцца сродкі на праектныя работы. Гэта будзе наша асноўнае прадпрыемства, якое зробіць свой унёсак у развіццё эканомікі раёна. Наш галоўны праект мы плануем ажыццявіць да 2025 года.

— А якія-небудзь сумесныя праекты з замежнымі партнёрамі могуць з'явіцца?

— Праект пакуль толькі на стадыі разгляду. Тым не менш ён даволі перспектыўны і датычыць вытворчасці феерверкаў. Даўно падыходзілі да гэтай тэмы, вывучалі яе. Зараз плануем прыступіць да больш дэтальнага абмеркавання сумесна з кітайскім бокам. Магчыма, атрымаецца наведаць наш горад-пабрацім у Кітаі, дзе з'явіцца магчымасць убачыць тэхналогіі вытворчасці феерверкаў. Гэта справа ў Беларусі новая, але ў нас ёсць неабходныя ўмовы. У якасці пляцоўкі плануем здзейсніць былы ваенны аэрадром. На ім адводзіцца плошча прыкладна ў 500 гектараў, дзе павінны размясціцца трывалыя сховішча і склады. Там будзе арганізавана і сама вытворчасць.

Раней феерверкі завозіліся з Еўропы, пазней іх стаў пастаўляць Кітай. Магчыма, у нас будзе створана суменснае прадпрыемства. Тэма запатрабаваная, на гэту прадукцыю ёсць попыт.

— Верагодна, і сацыяльныя аб'екты не застаюцца па-за ўвагай кіраўніка раёна. Ведаю, што вы вельмі адказна ставіцеся да «сацыялкі». Што мяркуеце ажыццявіць у найбліжэйшы час?

— Пачну з медыцынскай тэмы. Некалькі гадоў таму ў гарадзе ўведзены ў эксплуатацыю новы корпус раённай бальніцы. Гэта ўстанова — прыклад сучаснага медыцынскага абслугоўвання насельніцтва. У нас ёсць тыпавы праект басейна. Мы не адзін год падступаліся да яго, і вось, нарэшце, вызначыліся. Будзем будаваць з нуля. Падобны комплекс нядаўна з'явіўся ў Навагрудку. Калі мы зробім такі ж, нашы жыхары не будуць ездзіць у басейны ў Гродна і Брэсцкую вобласць, а змогуць прыйсці сюды і будуць удзячны за такі падарунак. Мяркуем, што праект хутка сябе акупіць. Разлічваем яго рэалізаваць да 2024 года. Будаўнічых магутнасцяў хапае. А стары будынак выставім на продаж.

— Якія ў раёна ёсць перавагі, што можна выкарыстаць?

— Спадзяюся, турызм. У нас ёсць два даволі буйныя санаторыі — прадпрыемствам «Гроднаэнерга» і «Краснасельскбудматэрыялы» — гэта «Энергетык» і «Праleска». Тут праходзіць аздараўленне не толькі працоўных калектыў, але і шырокае кола ахвотных. Таксама сапраўдная разынка — нашы так званыя «Мальдзівы». Многія ведаюць пра знакамітыя бірзовыя кар'еры, дзе здабывалі крэйду. Адзін з такіх кар'ераў можна аглядаць на бяспечнай пляцоўцы, якая там абсталявана ў мінулым годзе. Гэта месца стала часткай прамысловага маршруту, які ўключае вытворчасць па выпуску цэменту, музей з рэдкімі экспанатамі і наведванне «Мальдзіваў». Думаем, сёлета турыстаў будзе больш. Усяго ў раёне распрацавана да дзясятка экскурсійных маршрутаў і некалькі веласіпедных.

— З якімі пытаннямі да вас часцей за ўсё звяртаюцца падчас прамых ліній?

— Зараз актуальнае пытанне — добраўпарадкаванне нашага мікрараёна Паўднёвы. У свой час мы зрабілі вялікі рывок: больш за 1,3 тысячы зямельных участкаў было вылелена для будаўніцтва індывідуальнага жылля. Людзі пабудаваліся, зараз трэба ўдасканальваць інфраструктуру. Гэта паступова ажыццяўляецца. На Новы год, напрыклад, мы адкрылі там аўтобусны маршрут. На чарзе — дарожнае будаўніцтва.

Яшчэ адно актуальнае пытанне для раёна — падтапленне тэрыторый дачных участкаў, размешчаных у пойме ракі Рось. З вучэбна-навукова-вытворчым рэспубліканскім прадпрыемствам «УНІ-ТЭХПРАМ БДУ» заключаны дагавор на распрацоўку плана па комплексе мераприемстваў, накіраваных на ўтрыманне паверхневых водных аб'ектаў у належным стане. Пасля пачнецца рэалізацыя дадзенага плана.

Маргарыта УШКЕВІЧ
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Вытворчасць

Кіты эканомікі

Таццяна АНДРУШКЕВІЧ,
намеснік старшыні
Ваўкавыскага райвыканкама:

— На тэрыторыі раёна дзейнічае дзевяць прамысловых прадпрыемстваў. Найбольшую ўдзельную вагу складае харчовая прамысловасць — 66 % і вытворчасць будаўнічых матэрыялаў — амаль 30 %. Асноўныя вытворцы — акцыянерныя таварыствы «Беллакт», «Ваўкавыскі мясакамбінат» і «Краснасельскбудматэрыялы». Гэта тры горадастваральныя прадпрыемствы.

ААТ «Беллакт» — адзіны ў Беларусі і найбуйнейшы ў СНД вытворца сухога дзіцячага харчавання. Усяго тут выпускаецца да 40 найменняў сухіх малочных сумесяў і каш. Таксама прадпрыемства выпускае шырокі асартымент малочнай прадукцыі. За мінулы год агульны аб'ём прадукцыі прадпрыемства ў прамысловасці раёна склаў каля 41 %.

Ваўкавыскі мясакамбінат у вытворчым аб'ёме раёна складае 25 %. Гэта найбуйнейшы вытворца мяса і мясных вырабаў у Беларусі. Усяго тут вырабляецца да 300 відаў мясной прадукцыі.

Асноўны прамысловы гігант раёна — ААТ «Краснасельскбудматэрыялы». Летась амаль 25 % аб'ёму прамысловасці раёна склала менавіта прадукцыя завода. За больш чым стагадовую гісторыю у вытворчасці цэменту завод пераўтвараўся ў шматпрофільнае прадпрыемства, якое выпускае прадукцыю пераважна з уласнай сыравіны. Сучаснае абсталяванне дазволіла дасягнуць высокіх міжнародных стандартаў.

Памяць

«МЫ СТАРАЕМСЯ ДАНОСІЦЬ ПРАЎДУ АБ ТОЙ ВАЙНЕ»

Чым уражвае музей воінаў-інтэрнацыяналістаў у Ваўкавыску

Ідэя стварэння такога музея з'явілася больш чым дваццаць гадоў таму разам з заснаваннем раённай арганізацыі. Першыя экспанаты і фотаздымкі былі размешчаны ў будынку Цэнтра тэхнічнай творчасці. Пазней арганізацыі быў перададзены будынак былога сельвыканкама. А нядаўна музей набыў новы адрас. Экспазіцыя пераехала ў новае памяшканне, у будынку якога размесціцца офісы ўсіх грамадскіх арганізацый раёна, у тым ліку прадстаўніцтва Беларускага саюза ветэранаў вайны ў Афганістане.

Начальнік аддзела ідэалагічнай работы і па справах моладзі Іван МАРЖАЛА і старшыня савета раённай арганізацыі ГА «Беларускі саюз ветэранаў вайны ў Афганістане» Святаслаў КАРАЛЮК.

Экспанаты размясцілі на стэндах. У асноўным гэта фотаздымкі і асабістыя рэчы ваўкавыскіх жыхароў, якія прайшлі вайну ў Афганістане. Рэчы загінулых сваякоў перададзены ў музей іх роднымі. У фарміраванні экспазіцыі дапамагала раённая ветэранская арганізацыя. З цягам часу музей папаўняўся. Інтэрнацыяналісты прыносілі свае асабістыя рэчы, фотаздымкі, якія цікава афармлялася. З'явіліся экспанаты дэсантнікаў, спецназаўцаў, ваенных лётчыкаў, танкістаў, мінёраў. Музею падарылі агульнавайсковую зімнюю і летнюю форму кантынгенту войск у Афганістане. Да чарговага юбілею вывазу войск сталічным музеем Вялікай Айчыннай вайны быў перададзены сцяг з сертыфікатам. Гэты вялікі сцяг зараз вісіць над сталлюю ў новым памяшканні музея.

Тут упэўнены, што музей не будзе пуставаць. Ужо складзены графік яго наведвання школьнікамі Ваўкавыскага раёна. Дарэчы, у 19 школах раёна створаны куткі воінаў-афганцаў.

Па словах старшыні Ваўкавыскай раённай арганізацыі Беларускага саюза ветэранаў вайны ў Афганістане Святаслава Караляка, арганізатары імкнуцца да таго, каб наведвальнікам было цікава не толькі слухаць расповеды аб вайне, але і бачыць рэчы, якія звязаны з тымі падзеямі. Сам Станіслаў Васільевіч падчас баявых дзеянняў быў начальнікам штаба асобнага дарожна-камендацкага батальёна на перавале Саланг, які займаўся пропускам калон ваенных і грамадзянскіх машын, іх аховай. Складанасць была ў высакагорным клімаце: недахоп кіслароду, лавіны, селявыя патокі. Каб пазбегнуць абстрэлаў калоны і праехаць, даводзілася прабіваць тунэлі ў горных пародах.

У музеі можна ўбачыць даволі цікавыя экспанаты-манекены, якія зрабіў тутэйшы майстар-аматар. Тут прадстаўлена нават фігура душмана ў нацыянальным адзенні. Каскі, шлемы, радыёстанцыі, вялікі парашут, форма, маскхалаты, узнагароды — усяго не пералічыць. Ваенная зброя, рэшткі снарадаў, авіябомбы — таксама з той вайны. Яскрава дапаўняе прадстаўленне аб тых падзеях фотаэкспазіцыя з партрэтамі інтэрнацыяналістаў. Асобна вылучаны тыя землякі, якія загінулі падчас баявых дзеянняў. Іх шэсць. А ўсяго на тэрыторыі раёна пражывае 222 воіны-афганцы. «Мы стараемся захаваць памяць і праўду аб той вайне, даносіць да сённяшняга пакалення, і моладзі гэта цікава», — зазначыў Святаслаў Караляк.

Экспанаты музея пераносяць сучаснікаў у мінулыя гады.

Медыцына

ПЛЮС ДЗІЦЯЧАЯ ПАЛІКЛІНІКА

У Ваўкавыску завяршаецца перафарміраванне медыцынскага гарадка пад міжраённы цэнтр

Пяць гадоў таму ў райцэнтры пачала дзейнічаць новая бальніца, пабудаваны новы лячэбны корпус на 260 месцаў. Тут размясціліся ўсе асноўныя аддзяленні. Цяпер на тэрыторыі бальніцы пачалася рэканструкцыя былога хірургічнага корпуса з уводам новых карпусоў пад дзіцячую паліклініку, якая ў шмат разоў павялічыць існуючыя магутнасці. Мяркуецца, што аб'ект паступіць у эксплуатацыю ў будучым годзе.

Увядзенне новага корпуса бальніцы ў 2018 годзе дазволіла не толькі палепшыць даступнасць і якасць медыцынскіх паслуг, умовы ўтрымання пацыентаў, але і аб'яднаць медыцынскую ўстанову ў адзіны цэнтр, які атрымаў статус міжраённага.

— Мы развіваемся як міжраённы цэнтр. Такіх цэнтраў у Гродзенскай вобласці тры, у тым ліку адзін у Ваўкавыску, — зазначыла **галоўны урач раённай бальніцы Алена ГРЫЦКЕВІЧ.** — У пачатку мая будзе адкрыты кабінет МРТ, зараз там вядзецца рамонт. Акрамя гэтага сёлета плануецца адкрыццё ангіяграфічнага кабінета, дзе будзе аказвацца дапамога пацыентам з вострым каранарным сіндромам. На сёння такія кабінеты ёсць толькі ў Гродне і Астраўцы.

Зараз агульная магутнасць бальніцы складае 377 ложак, дзе 56 % фонду працуе як міжраённае аддзяленне. Здзяйсняецца дапамога жыхарам іншых раёнаў і на амбулаторным этапе. Працуе цэнтр скрынінгу раку, цэнтр «Шлюб і сям'я» і іншыя аб'екты. Сучасная дыягнастычная база дазваляе праводзіць КТ-даследаванні, ультрагукавы скрынінг цяжарных жанчын з мэтай дыягностыкі прыроджанай паталогіі, працуе цыталагічная і ПЦР-лабараторыі.

Новая бальніца атрымала рэнтген-абсталяванне, ультрагукавыя прыборы. Лапараскапічная хірургія з 2021 года працуе ў рамках міжраённай дапамогі.

Цэнтральная раённая бальніца. Урач-рэнтгенолаг Дзіяна ЖМАЙЛІК і рэнтген-лабарант Ілона МАСЛОЎСКАЯ рыхтуюцца да прыёму.

— Нашы спецыялісты выязджаюць у невялікія населеныя пункты найбліжэйшых раёнаў, каб даследаваць жыхароў і прапанаваць ім лячэнне. Нават калі чалавек прыехаў сюды па справах ці ў водпуск, ён мае права звярнуцца з заявай і замацавацца за медыцынскай установай, атрымаць усе неабходныя працэдуры, якія гарантаваны дзяржавай, — паведаміла галоўны ўрач. — Мы зараз скіраваны на выкананне праграмы дыспансерызацыі, створаны дыспансерныя кабінеты. Медыцынскія сёстры на ўчастках даводзяць інфармацыю да пацыентаў.

Між тым фарміраванне медыцынскай базы працягваецца. Гаворка ідзе пра новую дзіцячую паліклініку. Зараз гэта праблемнае пытанне, бо стары корпус разлічаны ўсяго на 56 прыёмаў у змену. Вырашыць набалелае пытанне ўдалося за кошт абласной інвестыцыйнай праграмы. У мінулым годзе выдзелены сродкі на пачатак будаўніцтва, сёлета работы працягваюцца. Мяркуецца, што прымаць пацыентаў тут змогуць у будучым годзе. Магутнасці значна пашырацца. Новы аб'ект разлічаны на прыём 360 пацыентаў у змену, што ў сем разоў больш за цяперашнія магутнасці.

Дзіцячая паліклініка будуецца на тэрыторыі новага корпуса бальніцы. Такім чынам, уся лячэбная база размесціцца на адным месцы. Фарміраванне медыцынскага гарадка пашырыць медыцынскую дапамогу ў крокавай даступнасці.

ПРАДПРЫЕМСТВА ВЫСОКАГА ЎЗРОЎНЮ ВЫТВОРЧАСЦІ

У прадукцыі прадпрыемства шмат узнагарод, атрыманых на буйных айчынных і міжнародных выстаўках і кірмашах.

Кампанія «Беллакт» працуе на спажывецкім рынку больш за 50 гадоў. Гэта адзіны ў Беларусі і найбуйнейшы ў СНД вытворца сухога малочнага дзіцячага харчавання. Першая партыя ў 1970 годзе складалася з двух відаў — «Малыша» і «Малюткі». Сёння ў асартыменце толькі дзіцячых сумесяў дзясяткі відаў прадукцыі, якая з кожным годам абнаўляецца.

А хто не ведае знакамітыя «беллактаўскія» сыркі і пірожныя? Некаторыя віды сталі эксклюзіўнымі і выпускаюцца толькі тут. Зусім нядаўна іх лінейка абнавілася. Спажыўцы пачынаюць ацэньваць новыя смакі ягаднай і фруктовай калекцыі творожных сыркоў і пірожных. І, вядома, прызвычаіліся да якаснай «малочкі» — ёгуртаў, мяккіх сыроў і традыцыйных малочных прадуктаў.

Аб высокай якасці прадукцыі сведчыць безліч узнагарод. Нядаўна прадпрыемства атрымала чарговае прызнанне: прадукцыя брэнда стала лаўрэатам прэміі «Найлепшыя тавары Рэспублікі Беларусь» за мінулы год.

Генеральны дырэктар Віталь ЛУПІК.

Натуральнамалочная група прадукцыі прадстаўлена папулярнымі найменнямі.

ТОЕ, ШТО ЗАМЕНІЦЬ ІМПАРТ

Як сырны цэх удасканаліць дзіцячыя сумесі

Генеральны дырэктар Віталь ЛУПІК узначальвае ААТ «Беллакт» з 2021 года. Скончыў Пінскі сельскагаспадарчы тэхнікум і Гродзенскі аграрны ўніверсітэт. Працаваў майстрам і начальнікам цэха на прадпрыемстве «Малочны мір», дырэктарам філіяла ў Шчучыне. Генеральны дырэктар лічыць, што будучыня за інавацыйнай прадукцыяй, якой тут распрацавана больш за 20 відаў.

Прадпрыемства не стаіць на месцы. Стратэгія новага кіраўніка скіравана на пашырэнне асартыменту. Гэта магчыма толькі з укараненнем новых тэхналогій. Адна з такіх ідэй — лінія на разліве малочных і фруктовых напояў. Мяркуецца, што бутэлькі будуць ад 0,5 да 2 літраў. Па словах Віталя Лупіка, такая лінія дазволіць пашырыць асартымент па малаку, кефіры, ёгуртах, дзіцячых напоях. Праўда, адбыўся збой з набыццём лініі з-за ненадзейных партнёраў. Але знайшліся варыянты з альтэрнатыўнымі пастаўшчыкамі, і ўжо ёсць дамоўленасць. Формай куплі выбралі лізінг.

Яшчэ адна лінія таксама звязаная з упакоўкай. Ёсць намер замяніць картонныя пачкі для дзіцячага харчавання бляшкамі. Гэта даўняе пытанне, з якім нарэшце ўдалося выйсці на фінішную прамую. Сумесны з турэцкай кампаніяй інавацыйны праект дапаможа ўкараніць і гнуткую вакуумную ўпакоўку дой-пак для дзіцячых сокаў і пюрэ.

— Мы працуем над дзвюма лініямі ўпакоўкі. Адна — з натуральнамалочнай прадукцыяй, другая лінія — па разліве прадукцыі з садавіны, гародніны, — удакладняе Віталь Іванавіч. — Цяпер на нашым рынку прысутнічае падобная прадукцыя ў асноўным расійскай вытворчасці.

На адным з участкаў вытворчасці.

Установка вытворчасці глазураваных сыркоў.

Навінка. Пітны ёгурт «Беллакт» са смакам манга.

Пірожныя з рознымі начынкамі і водарамі.

На словах кіраўніка кампаніі, кожнае прадпрыемства павінна ўводзіць штогод новыя віды прадукцыі. Значным фактарам з'яўляецца і адпаведная ўпакоўка. Напрыклад, сёння аддаецца перавага яркім фарбам, асабліва ў лініі дзіцячай прадукцыі. Канкурэнцыя на малочным рынку даволі значная, але на «Беллакце» ведаюць, чым прывабіць спажыўца. Вось толькі адзін з прыкладаў.

— Мы некалі запатэнтавалі вытворчасць творожных дэсертаў — тартоў, пірожных на вафлі і пячонні, што дазволіла нам заваяваць рынак практычна без канкурэнцыі. А вытворцы ведаюць, наколькі гэта складана, — нагадвае Віталь Іванавіч. — У дадзеным выпадку мы падключылі хлебазаводы, дзе пачалі вытворчасць вафлі для творожных вырабаў. Раней такі кампанент быў толькі расійскі, цяпер гэта тавар беларускай вытворчасці. Добры прыклад рэалізацыі праграмы імпартазамяшчэння. Да таго ж з'явілася нямала новых працоўных месцаў.

Хутка на «Беллакце» запусцяць на рынак яшчэ некалькі відаў прадукцыі. Якіх? Пакуль — сакрэт. Але тут запэўнілі, што гэтыя пабудаваюцца гаспадыням і значна спросцяць жыццё занятых жанчын. Пад сілу іх будзе прыгатаваць і мужчынам. А прадпрыемства мяркуе перапрацаваць яшчэ больш малака, што эканамічна выгадна.

На падыходзе — чарговы інавацыйны праект. Ідзе праектаванне новага цэха дзіцячага харчавання вытворчасцю 1400 тон на месяц. Гэта ў два разы больш за існуючыя магутнасці. А новыя ёмістасці па агульнасуветным фармацэўтычным стандарце дазволяць прадаваць сухія дзіцячыя сумесі ў любую краіну свету. У прадпрыемства нямала партнёраў. Палова прадукцыі завода ідзе на экспарт, пераважна на расійскі рынак. Але тут лічаць важным дывесіфікаваць патокі. Цяпер робіцца акцэнт на кітайскі рынак, краіны Азіі і Афрыкі.

— Нядаўна мы бралі ўдзел у выстаўцы ў Дубаі, дзе ў нас з'явіўся партнер-фармацэўт, які будзе сертыфікаваць прадукцыю на Арабскія Эміраты, Егіпет, Іран і займацца яе продажам, — расказвае дырэктар. — Ёсць дамоўленасць аб нарошчванні продажу дзіцячага харчавання ў Сірыю. Пастаўкі пачыналі з дзвюх-трох машын на месяц, па 15 тон. Цяпер, згодна з падпісаным дагаворам, работа будзе ісці на больш сістэмнай аснове.

На найбліжэйшую перспектыву ўзяты курс на імпартазамяшчэнне.

Новы кіраўнік пачаў ажыццяўленне самага буйнога праекта прадпрыемства — будаўніцтва цэха па вытворчасці цвёрдых сыроў. Сыр — сам па сабе прадукт выгадны. Але не толькі ў гэтым яго каштоўнасць. Вытворчасць дасць магчымасць атрымліваць лактозу — важны кампанент для дзіцячага харчавання. Акрамя таго, імпартазамяшчэнне паўплывае і на цанавы фактар.

— Штомесяц мы закупляем 200 тон лактозы ў Польшчы, бо без гэтага кампанента дзіцячага харчавання не будзе. Плюс нам штомесяц патрабуецца 45 тон канцэнтрату сыроваткі нага бялку. Гэты важны кампанент таксама прыходзіцца закупляць. А калі мы ўвядзём сырны цэх, мы зможам усю сыроватку рабіць самі. Гэта дасць магчымасць замяніць 200 тон лактозы і 45 тон бялку сваёй сыроваткі. Імпартазамяшчэнне дазволіць знізіць кошт дзіцячага харчавання на 16 % і пазбегнуць залежнасці ад польскага пастаўшчыка, — робіць расклад будучых перспектыў Віталь Іванавіч.

А яны, перспектывы, не такія і далёкія. Справа не стаіць на месцы. Цяпер рыхтуецца дазвол на праектаванне. Новая вытворчасць з'явіцца побач з існуючым прадпрыемствам — тэрыторыя дазваляе. Гэта будзе даволі вялікі сучасны комплекс, аб чым сведчыць яго кошт — да 30 мільёнаў еўра. Тут плануюць перапрацоўваць да 900 тон малака ў месяц. Гэта той аб'ём, які патрэбны для замяшчэння кампанентаў дзіцячага харчавання. Вядома ж, і сам сыр — гэта ўжо перапрацаваны прадукт. А яго прадаж значна выгаднейшы, чым продаж сыравіннай прадукцыі. Значны плюс новай вытворчасці яшчэ і ў дадатковых працоўных месцах. А іх плануецца стварыць каля сотні.

ІНАВАЦЫІ ДЛЯ НЕМАЎЛЯТ

Прэбіётык па аналогіі груднога малака для падтрымкі імунітэту

Брэнд «Беллакта» — гэта малочныя сумесі для дзяцей з самага іх нараджэння. У 2001 годзе прадпрыемства ўключана ў праграму «Дзеці Беларусі». У 2010-м — завершана мадэрнізацыя абсталявання па выпуску дзіцячага харчавання. Неаднаразова ААТ «Беллакт» выходзіла пераможцам спажывецкай прэміі «Народная марка». А гэта, безумоўна, сімвал даверу і папулярнасці прадукцыі ў пакупнікоў.

Галоўны тэхнолаг прадпрыемства Таццяна НОВІКАВА.

Брэнд у лінейцы дзіцячых сумесяў вядомы ўжо больш за паўстагоддзе. На гэтай прадукцыі выраслі не адно пакаленне беларусаў, але не толькі, бо прадпрыемства ўваходдзіла ў саюзны канцэрн у ліку чатырох аналагічных заводаў. Дзіцячыя сумесі пастаўлялі з «Беллакта» ва ўсе куткі былога Саюза. Але толькі ваўкавыскае прадпрыемства здолела захаваць напрацаваную лінейку прадукцыі. І не проста захаваць, але і значна яе абнавіць. За гэты час асвоены сотні новых відаў прадукцыі. Дзіцячыя сумесі займаюць галоўнае месца ў асартыменце. Прадпрыемства — адзінае ў Беларусі па выпуску ўсіх сумесяў ад нараджэння да года і старэйшых. У асартыменце — сумесі для здаровых дзяцей, лячэбныя, сумесі на частковай гідралізацыі сыраваткавага бялку.

— Прадукты дзіцячага харчавання мы распрацоўваем самі з удзелам навукі, — як беларускай, так і расійскай. У гэтым нам дапамагае наш інстытут мясамалочнай прамысловасці Акадэміі навук Беларусі і расійскі Інстытут дзіцячага харчавання, які знаходзіцца ў горадзе Істра. Днямі прадстаўнікі інстытута пабывалі ў нас на прадпрыемстве, каб абмеркаваць магчымасці энтэральнага харчавання. Таксама нашы супрацоўнікі пастаянна ўдасканальваюць свае навыкі — на семінарах, сімпозіумах, з'ездах — каб быць у курсе апошніх інавацый у дзіцячым харчаванні. Як толькі з'яўляецца новы кірунак у вытворчасці дзіцячых сумесяў, мы ўключаем новыя кампаненты, — адзначае **галоўны тэхнолаг ААТ «Беллакт» Таццяна НОВІКАВА.**

Напрыклад, летась у склад новых дзіцячых сумесяў тут увялі прэбіётык — аналаг грудному малаку. Ён дапамагае ўмацаваць імунітэт пры штучным кармленні і з'яўляецца гіпаалергенным інавацыйным прадуктам. Прэбіётык папяпшае якасны склад прадукту, яго біялагічную і спажывецкую каштоўнасць.

На прадпрыемстве часта запрашаюцца ўрачы-педыятры, якія маюць магчымасць ацаніць узровень вытворчасці сумесяў, кантроль і бяспеку. Асаблівая ўвага ў гэтым аддаецца сыравіннай зоне.

— Гэта гаспадаркі, якія знаходзяцца ў спецыяльным рэестры, зацверджаным Міністэрствам сельскай гаспадаркі Беларусі. На вытворчасць дзіцячай прадукцыі мы можам браць малако толькі адтуль. Фермы, якія знаходзяцца ў наваколлі Белавежскай пушчы, праходзяць асобную акрэдытацыю. Там вельмі жорсткія паказчыкі бяспекі і асаблівыя патрабаванні. Сыравіна павінна быць экалагічна чыстай.

Дарэчы, галоўны тэхнолаг прадпрыемства Таццяна Новікава на сёлетнім VIII Міжнародным форуме «Беларусь малочная» ўзнагароджана дыпломам за стварэнне інавацыйнай прадукцыі для харчавання немаўлят.

ЖЫЛЛЁ, БАСЕЙН І... АНСАМБЛЬ ААТ «БЕЛЛАКТ»

На прадпрыемстве клапоцяцца не толькі аб прыбытках, але і аб камфорце супрацоўнікаў

Дарэчы, камфорт тут відаць няўзброеным вокам. У вочы кідаецца сучасны рамонт як фасада, так і ўнутраных памяшканняў. Прыгожа і стыльна. Але гэта, вядома, не самае галоўнае. Больш уражваюць сацыяльныя аб'екты. І ў першую чаргу медпункт з найноўшай стаматалагічнай устаноўкай, масажнае крэсла, фізіятэрапеўтычнае абсталяванне, дзе пасля работы можна атрымаць неабходную медыцынскую рэабілітацыю. Прыгожа афармлена сталовая.

Як расказала **намеснік генеральнага дырэктара па ідэалагічнай рабоце Вольга ГАЛАСКОК**, на балансе прадпрыемства знаходзіцца база адпачынку, фізкультурна-аздараўленчы комплекс з басейнам. Прадстаўнікі «Беллакта» ўдзельнічаюць у раённых, абласных, рэспубліканскіх спаборніцтвах. Згодна з калектыўным дагаворам, удзел у грамадскім жыцці, спартыўных і культурных мерапрыемствах заахвочваецца матэрыяльна. Створаны каманды па міні-футболе, баскетболе, валейболе, стральбе, настольным тэнісе. Нядаўна ўзялі ўдзел у раённым аглядзе-конкурсе, праводзілася свая спартландыя з удзелам сямі камандаў прадпрыемства. Пераможцы атрымалі прызы і падарункі. Так што вольны час праходзіць даволі змястоўна.

— На прадпрыемстве працуе каля паўтары тысячы чалавек, шмат маладых спецыялістаў. Усе іншагароднія забяспечаны жыллём. Кожны малады спецыяліст мае вопытнага работніка-настаўніка, — звяртае ўвагу Вольга Уладзіміраўна.

Сучаснае масажнае крэсла — адна з навінак медабсталявання.

Работнікі прадпрыемства маюць магчымасць умацоўваць здароўе ў басейне, атрымліваць кваліфікаваную лячэбную дапамогу ў сваім здраўпункце.

Яна расказала яшчэ аб адной цікавай ініцыятыве.

— Летась мы правялі конкурс «Алё, мы шукаем таленты!», на якім выявілі каласальную колькасць нашых таленавітых супрацоўнікаў. Менавіта з іх удзелам у нас праходзяць усе святочныя мерапрыемствы. Цяпер канцэртная праграма складаецца сіламі нашых супрацоўнікаў. І гэта выклікае вельмі шырокі інтарэс усіх работнікаў прадпрыемства. Народ, што называецца, валам валіць, каб паглядзець на сваіх артыстаў. На такія канцэрты людзей збіраецца не менш, чым на выступленні знакамітасцяў, — заўважае ідэолаг прадпрыемства.

Дарэчы, у рамках нядаўняга форуму «Беларусь малочная» адбыўся і конкурс сцэнічнага майстэрства, на якім вакальна-інструментальны ансамбль «Беллакта» ўзнагароджаны дыпломам лаўрэата III ступені. Яго ўдзельнікі выступілі з аўтарскай песняй «Наш «Беллакт».

Медсястра Марына ПАНАСІК і ўрач-тэрапеўт Наталля САВАНОВІЧ рыхтуюцца да прыёму наведвальнікаў.

ІНФ 10004/3003

Кажуць, лепш адзін раз убачыць, чым сто раз пачуць. Калі адносіш гэтую фразу да Ваўкавыскага мясакамбіната, яна можа гучаць так: «Лепш адзін раз пакаштаваць, чым сто раз... пачуць, убачыць і гэтак далей». Можна без перабольшання сказаць, што тут усё арыентавана на смак. І гэта дае свой плён. Мясныя вырабы прадпрыемства атрымліваюць высокія ўзнагароды на спажывецкіх конкурсах краіны і за мяжой на працягу многіх дзесяцігоддзяў. Вось і сёлета сюды адправіўся Гран-пры рэспубліканскага конкурсу «Прадукт года — 2022» за сервелат «Швейцарскі з сырам». Больш за тое, прадпрыемства заваявала першыя месцы яшчэ ў пяці важных намінацыях: вараныя каўбасы, сасіскі і сардэлькі, мясныя далікатэсы, паўфабрыкаты, сыравэнджаныя і сыравяленыя каўбасы.

Расфасоўшчык Мікіта ГЛУШЭНЯ абслугоўвае абсталяванне для вакуумнай упакоўкі прадуктаў.

Складанне фаршу даручана аператару Дзмітрыю АСТАПЧУКУ.

Генеральны дырэктар Вольга ЯНУШКА.

ААТ «Ваўкавыскі мясакамбінат»:

ДЛЯ ТЫХ, У КАГО ЁСЦЬ ГУСТ

Як прадпрыемства з амаль 60-гадовай гісторыяй аднаўляе пазіцыі

Начальнік каўбаснага цэха Наталля ДАДАЦКАЯ.

Вядома ж, працуюць тут не дзеля ўзнагарод. Хоць дадзены фактар сведчыць аб высокім узроўні прадукцыі. У першую чаргу прадпрыемства робіць стаўку на спажыўцоў — гараджан, вяскоўцаў, людзей рознага ўзросту і розных густаў. З упэўненасцю можна сказаць, што кожны можа знайсці ў асартыменце не адзін від патрэбнай, а галоўнае, вельмі якаснай прадукцыі.

А як жа інакш! Менавіта бяспека і якасць — самыя лепшыя гаранты іміджу прадпрыемства. Сістэма менеджменту якасці адпавядае ўсім міжнародным стандартам.

ААТ «Ваўкавыскі мясакамбінат» на працягу дзесяцігоддзяў з'яўляецца адным з самых высокатэхналагічных і інавацыйных мясакамбінатаў Беларусі. За мінулы год тут было запушчана звыш 60 найменняў новай прадукцыі — і гэта, здаецца, не мяжа.

Наогул тут вырабляецца каля 300 найменняў мясной прадукцыі. Трэцяя частка — паўфабрыкаты. У іх ліку такі папулярны прадукт, як пельмені. Гандлёвыя сеткі бяруць іх на рэалізацыю з ахвотаю. З улікам попыту прадпрыемства вырабляе больш за 10 тон пельменяў у суткі. А яшчэ прадпрыемства пастаўляе на спажывецкі рынак мяса і субпрадукты, розныя віды каўбасных вырабаў і вяндліны, паштэты, паўфабрыкаты розных відаў, фаршы, катлеты, пельмені і варэнікі.

Наталля ЯНУШКЕВІЧ, Сцяпан ПІВАВАР, Анастасія ГРЫНЬКО праводзяць разборку субпрадуктаў.

ШТО ТОІЦЬ НОВЫ БРЭНД ПРАДПРЫЕМСТВА?

Сёння можна казаць аб новым этапе развіцця мясакамбіната. І звязана гэта ў значнай ступені з прыходам новага кіраўніка. У 2021 годзе генеральным дырэктарам ААТ «Ваўкавыскі мясакамбінат» прызначана Вольга ЯНУШКА. Вольга Васільеўна па адукацыі інжынер-тэхнолаг, скончыла Беларускі дзяржаўны аграрны тэхнічны універсітэт. Сваю працоўную дзейнасць пачала ў 2003 годзе на Слонімскім мясакамбінаце. За 18 гадоў прайшла шлях ад апрацоўшчыка каўбасных вырабаў да намесніка дырэктара па вытворчасці. Менавіта вольт работы ў галіне дапамагае маладому кіраўніку рабіць захады па ўдасканаленні і прэзентацыі прадукцыі. А планы, як аказалася, істотныя.

— Вольга Васільеўна, у першую чаргу хочацца даведацца, з чым звязана змена вашага лагатыпа? Чаму пайшлі на такі крок?

— Летась мы правялі рэбрэндынг прадпрыемства, каб павысіць лаяльнасць пакупніка да нашай гандлёвай маркі. Вырашылі, што ён павінен быць больш простым, даступным для вока і ўспрымання. Папярэдні лагатып, я лічу, быў занадта складаны. А мы бачым, што трэба прыцягнуць да нашага брэнда больш маладую аўдыторыю, якая, як вядома, не імкнецца асабліва абцяжарвацца. Спадзяёмся, што гэтая прастата будзе ўспрынята станоўча.

— Што сімвалізуе новы лагатып?

— Мы захавалі ў назве спасылку на Ваўкавыскі мясакамбінат — гэта літары В і М. З лагатыпам звязаны і наш новы слоган: «Слухай свае жаданні». Мы размаўляем з нашым спажыўцом так: «Вы хочаце смачна есці? Мы можам вам гэта даць! Вам патрэбен шырокі асартымент высокай якасці? Калі ласка, Ваўкавыскі мясакамбінат можа гэта зрабіць».

— У вас вельмі цікавая прэзентацыя прадпрыемства ў сацыяльных сетках, у прыватнасці «Інстаграме». Асабліва звяртае на сябе ўвагу прадукцыя з рэцэптамі, і яны даволі арыгінальныя.

— У нас створана свая група, якая рыхтуе ролікі для «Цік-Тока». І людзям тое цікава. Яны хочуць бачыць прадукт і што з яго можна прыгатаваць. Нашы рэцэпты выклікалі вялікі інтарэс. Цяпер мы вырашылі пайсці далей і паказаць саму вытворчасць, каб усе бачылі, што мы адкрытыя для пакупніка і нічога не ўтойваем. Напрыклад, пакажам у ролику, як робіцца вараная каўбаса, як кладзецца натуральнае мяса, спецыі. Мы нічога не хаваем, каб давер да брэнда быў максімальны. Гэта відавочна павышае продаж і лаяльнасць спажыўца.

— Новы асартымент расце? Можа з'явіўся нейкі асаблівы прадукт?

— Пры распрацоўцы новых прадуктаў мы ўлічваем, як мяняецца рынак. Нядаўна запусцілі лінейку стэйкаў — цяпер гэта папулярны напрамак. Таксама распрацавалі паўфабрыкаты хуткага гатавання — філе, грудзінка, шынка, рэбры. Пашырылі асартымент шашлыкоў з рознымі марынадамі.

Таксама мы працуем над упакоўкай. У нас сёлета запланавана 8 мільёнаў інвестыцый на згаданы праект, закупім тэхналагічнае абсталяванне. Прадукцыя будзе паступаць на прылавак у індывідуальнай упакоўцы. Гэта нарэзка, вэнджаніна па 200-300 грамаў і іншае. Летась мы пашырылі асартымент фіксаваній вагі каўбас і сасісак у вакуумных упакоўках. Сёння няма дэфіцыту прадукцыі, цяпер прадукцыі багата. І чым можна здзівіць пакупніка? Толькі сэрвісам, воннакавым выглядам і якасцю.

— Экспарт не пацярпеў з-за санкцый?

— Я не сказала бы, што на нас адбіліся санкцыі. За мінулы год мы павялічылі экспарт на 130 % у параўнанні з папярэднім. У нас 9 краін-партнёраў, маем сертыфікат «Халяль» для пастаўкі ва ўсходнія краіны.

Асноўныя нашы рынкі — Расійская Федэрацыя, Узбекістан, Кітай. Але доля расійскага рынку ў мэтах дывэрсіфікацыі паступова змяншаецца і цяпер займае толькі 20 %. Мы не засяроджваемся на адным напрамку, наадварот, пашыраем геаграфію паставак, і чым больш краін, тым больш упэўнена будзе адчуваць сябе прадпрыемства.

— Налета ў прадпрыемства юбілей — 60 гадоў. З якімі вынікамі збіраецеся падысці?

— Прадпрыемства працуе стабільна, з прыбыткам. Але трэба быць мабільнымі, бо рынкі мяняюцца. Галоўнае — захаваць калектыў. Сёння на камбінаце працуе 1200 чалавек. Калі я прыйшла на прадпрыемства, у нас было 200 вакансій, людзей не хапала. Летась мы паднялі на 37 % тарыфную стаўку, адпаведна, адбыўся і рост зарплаты, у сярэднім яна складае каля 1700 рублёў. Павялічыўся сацыяльны пакет, работнікі складаных участкаў прэтэндуюць на льготную пенсію. Цяпер амаль усе вакансіі занятыя.

Планы грандыёзныя — пашыраць вытворчасць, асартымент, мадэрнізавацца.

— Вам як маладой жанчыне не складана кіраваць такім буйным прадпрыемствам?

— Я люблю сваю работу, хоць яна вельмі адказная. Але я бачу, што калектыў давярае мне, у нас вельмі добрая каманда. Гэта важны стымул для таго, каб ісці наперад. І першыя крокі паказалі, што мы выбралі правільны кірунак.

«Сярод найбольш папулярных вырабаў — сыравяленая каўбаса «Каралеўская новая», — адзначыла майстар каўбаснага цэха Святлана КЛІМЧУК.

Тэрмаапрацоўкай прадукцыі занятая апаратчыца Тэрэза ПАМІЛЬКА.

КАЎБАСНЫ ЦЭХ. ЯК ГЭТА ПРАЦУЕ

Трэба сказаць, каўбасы займаюць даволі значны аб'ём вытворчасці камбіната — іх выпускаюць 60 тон у суткі. Як расказала **начальнік цэха Наталля ДАДАЦКАЯ,** толькі сасіскак тут выпускаюць да 7 тон, а вараных каўбас і наогул 20-23 тоны.

У каўбасным цэху некалькі ўчасткаў. Але больш за ўсё ўражвае камера сушкі вэнджаных каўбас. Здаецца, што тут іх безліч. Увесь працэс вакуумнай апрацоўкі аўтаматызаваны, зададзены адпаведныя параметры. Пасля сушкі каўбасы паступяць на лінію-аплікатар, дзе будуць аздоблены прыгожымі этыкеткамі з лагатыпам. Абсталяванне закуплена ў мінулым годзе.

Дык чаму ваўкавыскія каўбасы такія смачныя? У чым тут сакрэт? Сакрэт ёсць, упэўнены **Дзмітрый АСТАПЧУК**, які якраз і складае фарш для каўбас. Вось толькі раскрываць яго ён не спяшаецца, ды і навошта, калі прадукт падабаецца? Як відаць, тут закладваецца яшчэ і добры настрой. Бо работу сваю Дзмітрый выконвае з ахвотай, кажа, што яму падабаецца. За 10 гадоў набыў пэўны вопыт, пасябраваў з калектывам. Прызнаецца, што спачатку былі думкі паехаць працаваць за мяжу, але з цягам часу зразумеў, што хоча жыць у сваім родным горадзе. Тут у яго сям'я, дом, работа, прыстойная зарплата.

Дзякуючы такім людзям, як работнікі ААТ «Ваўкавыскі мясакамбінат», забяспечваецца харчовая бяспека нашай краіны.

ГАРАНТ БЯСПЕКІ І ЯКАСЦІ

Пра тое, які кантроль праходзіць прадукцыя прадпрыемства, расказала загадчыца лабараторыі Ларыса БЕЙ:

— Наша лабараторыя — вельмі важная частка вытворчага працэсу. Пад кантролем літаральна ўсё — абалонка, сыравіна, абсталяванне і самі вырабы. Кантроль штодзённы. Правадзяцца арганалептычныя, фізіка-хімічныя іспыты, мікрабіялагічныя, радыялагічныя аналізы, а таксама даследуем імунаферментным аналізам астаткавае ўтрыманне антыбіётыкаў. Для таго каб зрабіць санітарна-гігіенічныя даследаванні, бяруцца змывы з абсталявання, а таксама тары, рук, інструменту. Вядзецца кантроль спецый і абалонкі.

У нас гатовая прадукцыя да выбракоўвання не даходзіць. Калі ёсць парушэнні нормаў, тое выпраўляецца на першай стадыі. Кантроль сыравіны і матэрыялаў праводзіцца з тым разлікам, каб не дапусціць спынення вытворчасці.

Бактэрыёлаг Алена ГРЫГУЦЬ.

Хімік вытворчай лабараторыі Таццяна МАЙРЫНА.

Побач з прадпрыемствам размясцілася адна з фірменных крам Ваўкавыскага мясакамбіната.

Загадчыца фірменнай крамы Святлана ПАТРЭБА *(другая злева)* і прадаўцы Таццяна БАКАЧ, Валянціна ПЯНЬКОЎСКАЯ, Таццяна ЧАРНЕЎСКАЯ.

ДЗЕ СПРАЎДЖВАЮЦЦА МАРЫ

Такія месцы — фірменныя крамы ААТ «Ваўкавыскі мясакамбінат». Іх у прадпрыемства каля 20 у розных рэгіёнах Беларусі. Тут рэалізоўваецца каля 17 % прадукцыі, гандлёвую сетку мяркуюць пашыраць. Па словах **загадчыцы ваўкавыскай крамы «Бальчык» Святланы ПАТРЭБЫ**, вялікі асартымент асабліва здзіўляе гасцей горада. Не праходзіць міма і мясцовыя жыхары. Яны купляюць у асноўным мяса, фарш, паўфабрыкаты. Вядома, ж карыстаюцца попытам каўбасы, рулеты, паштэты, палянд-віцы, вэнджаныя і вялёныя каўбасы і іншыя далікатэсы. Пастаянна з'яўляюцца новыя віды прадукцыі. У летні сезон, кажа Святлана, добра разыходзяцца каўбаскі, шашлыкі для пікнікоў. Падчас школьных канікулаў расце попыт на вараныя каўбасы, сасіскі, на святы попыт узрастае на ўсю прадукцыю.

Святлана раіць абавязкова зайсці ў «Інстаграм» і прыгатаваць з вырабаў камбіната стравы, якія могуць стаць унікальнымі на святочным стале. Вядома, у меню ёсць і простыя стравы, якія гатуюцца хутка і прытым вельмі смачныя. Галоўнае — скарыстаць інгрэдыенты менавіта ААТ «Ваўкавыскі мясакамбінат».

УНП 500010152

Маргарыта УШКЕВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК. Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

З МАКІЯЖАМ І ДОБРЫМ НАСТРОЕМ

Як жанчыны на складаных участках спрацоўваюцца са спецыфічнай работай

Мясакамбінаты — прадпрыемствы, дзе нават пры высокай аўтаматызацыі не абысціся без ручной працы, якую выконваюць і жанчыны. Усе аперацыі яны праводзяць спрытна і дакладна.

Наталля ЯНУШКЕВІЧ працуе на разборцы субпрадуктаў 15 гадоў. Звяртае на сябе ўвагу не вонкавы выгляд — прыгожая ўсмешлівая жанчына з макіяжам і, па ўсім відаць, з добрым настроем. Ці не цяжка жанчыне тут працаваць?

— У нас вельмі дружны калектыў, і вы самі бачыце, што многія нашы жанчыны так выглядаюць: сочаць за сабой, застаюцца прыгожымі нават на вытворчых месцах. У нас склаўся даволі стабільны касцяк, многія працуюць па 20 і больш гадоў. З прыходам новага дырэктара ёсць змены ў лепшы бок. Вядзецца рамонт, тэрыторыя стала добраўпарадкаванай, больш зеляніны, кветак. Што датычыцца ўмоў працы, яны такія, якія павінны быць на гэтым участку. Усё, што трэба, нам дадзена, — запэўніла Наталля.

А вось у **Тэрэзы ПАМІЛЬКІ** стаж ажно 35 гадоў. Яна — апаратчыца тэрмаапрацоўкі субпрадуктаў. Кажа, што зарплата апошнім часам выраслa і нават вышэйшая, чым на іншых прадпрыемствах горада. Менавіта з-за заробку яна і прыйшла калісьці на камбінат. І не шкадуе.

— Ад прадпрыемства атрымала пазыку для ўнёску на кватэру, і гэта было вельмі дарэчы, — расказвае жанчына. — Таксама нам даюць сертыфікаты на сваю прадукцыю, сацыяльны пакет даволі значны.

На прадпрыемстве працуе і яе дачка Вольга. Яна па сямейных абставінах пераехала ў Ваўкавыск, і маці параіла ёй уладкавацца на камбінат. Цяпер працуе кладаўшчыцай, але маці спадзяецца, што дачка, якая мае вышэйшую адукацыю, зробіць тут кар'еру.

Генеральны дырэктар Уладзімір КІСЯЛЁЎ.

ПРАДПРЫЕМСТВА працуе больш за 100 гадоў. Напачатку тут выпускалі толькі цэмент. Паступова ўводзіліся новыя лініі, вялася замена абсталявання на больш эфектыўнае. Значныя зрухі пачаліся з 2000-х гадоў, калі сталі ўкараняцца энергазберагальныя тэхналогіі і пашырыўся асартымент. З'явіўся ўчастак па выпуску каляровай тратуарнай плітак, адкрыўся цэх па вытворчасці сухіх будаўнічых сумесяў, гідратнай вапны, блокаў з ячэістага бетону. Дзесяць гадоў таму была запушчана новая тэхналагічная лінія па вытворчасці клінкеру сухім спосабам. Сёлета рэалізавана некалькі энергазберагальных праектаў, якія дазволілі знізіць затраты на спажыванне газу.

Прадукцыя ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» — у ліку лаўрэатаў штогадовага конкурсу «Найлепшыя тавары Рэспублікі Беларусь».
У сакавіку названы пераможцы конкурсу за 2022 год. Прадпрыемства прызнана найлепшым у намінацыі «Прадукцыя вытворча- тэхнічнага прызначэння». Лаўрэатамі сталі тры віды прадукцыі завода. Гэта портландцэмент ЦЕМ I 42,5Н ГОСТ 31108-2020, вапна будаўнічая парашковая гідратная без дабавак II сорту ГОСТ 9179-2018 і тынкавы раствор для ўнутраных работ 223-30 СТБ 1307-2012.

ААТ «Краснасельскбудматэрыялы»:

НОВЫЯ СТРАТЭГІІ НАЙСТАРЭЙШАГА ПРАДПРЫЕМСТВА

СТАЎКА НА МАДЭРНІЗАЦЫЮ І ЭНЕРГАЗБЕРАЖЭННЕ

Уладзімір КІСЯЛЁЎ, генеральны дырэктар ААТ «Краснасельскбудматэрыялы»:

— Прадпрыемства ў поўнай ступені задавольвае патрэбы ўнутранага рынку. І аб'ёмы яго з кожным годам растуць. У 2022-м дасягнуты рост аб'ёму прадукцыі ў адпускных цэнах у памеры 109,1 % да ўзроўню 2021 года. На 110,3 працэнта вырасла выручка ад рэалізацыі прадукцыі і за мінулы год склала амаль 400 мільёнаў рублёў.

У мінулым годзе ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» выканаў усе паказчыкі дзяржаўнай падтрымкі. У мэтах павышэння эфектыўнасці вытворча-гаспадарчай дзейнасці, аптымізацыі затрат пры вытворчасці прадукцыі рэалізуюцца мерапрыемствы па снiжэнні яе сабекошту. Гэта прымяненне высокаалюмінатнай уласнай гліны пры вытворчасці клінкеру, што зніжае ўвоз імпартнага попелу на 4,5 млн рублёў. На 2,7 млн рублёў атрымалася эканомія ад прымянення акаліны пры вытворчасці клінкеру замест замежнай руды. Значная эканомія атрымана ад прымянення альтэрнатыўнага паліва, у тым ліку зношаных шын. Эканамічны эфект ад рэалізацыі дадзеных мерапрыемстваў склаў за мінулы год 14,8 млн рублёў.

На прадпрыемстве рэалізуюцца праекты, якія дазваляюць знізіць затраты ў энергетычным кірунку. Сёлета запусцілі цеплагазагенератар для сушкі сыравіны. Абсталяванне ў асноўным працуе на торфе, што замяняе 30 мільёнаў кубоў газу ў год. Калі тонна ўмоўнага паліва каштуе 500 рублей, то торфу — 210, гэта значны эканамічны эфект. Да таго ж мы запусцілі лінію па выкарыстанні RDF-паліва. Гэта дасць магчымасць знізіць сабекошт і павысіць канкурэнтаздольнасць на рынках. І будзем далей рухацца па праграме імпартазамяшчэння. Падлічылі, што гэта дасць добры эфект.

Ідзе распрацоўка новых відаў прадукцыі. Удзельная вага адгружанай інавацыйнай прадукцыі ў агульным аб'ёме складае 11,4 %. У 2022 годзе рост інвестыцый у асноўны капітал склаў 115,5 % да ўзроўню папярэдняга года. Дасягнуты рост заработнай платы ў памеры 126,7 %.

За працэсам абпальвання назірае абпальшчык Андрэй СОХАНЬ.

Адсюль ідзе кантроль і кіраванне складанымі вытворчымі працэсамі.

На ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» выпускаецца да 15 відаў цэменту, 35 рэцэптур сухіх будаўнічых сумесяў, у тым ліку тынкавыя, сыжка для падлогі і грунтоўкі, гідраізаляцыйныя растворы, клей для плітак, шпатлёўка, сем відаў будаўнічай вапны, два віды крэйды. У асартыменце — прадукцыя з ячэістага бетону, сілікатны камень і цэгла, тратуарная плітка рознай формы, фундаментныя блокі і іншая прадукцыя, неабходная ў будаўніцтве.

«МАЛЬДЗІВЫ» І СТАРАЖЫТНЫЯ ШАХЦЁРЫ

На прадпрыемстве распрацаваны свой турыстычны маршрут, які ўключае знаёмства з вытворчасцю, наведванне музея і аглядальнай пляцоўкі на адной з крэйдавых лінзаў. Захаваліся і шахты, дзе здабывалі крэмній першабытныя людзі. **Афарміцель музея Таццяна ВАСІЛЕВІЧ** расказала аб самых цікавых экспанатах. Гэта крэйдавыя адбіткі дагістарычных марскіх насельнікаў — двухстворкавага малюска, пектуса, марскіх вожыкаў, ракавіны галаваногіх малюскаў аманітаў. А самаму старажытнаму экспанату — адбітку рыбы віду Хаплаптэрыкс — больш за 60 мільёнаў гадоў. Дарэчы, знайшлі гэты адбітак у 2004 годзе падчас работы на крэйдавым кар'еры. Тут можна разглядзець луску, плаўнікі і вачніцы рыбы. Сапраўднасць гэтага віду была ўстаноўлена навукоўцамі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

У музеі прадпрыемства можна ўбачыць макет шахты, дзе ў далёкія часы мясцовыя жыхары здабывалі крэмень.

Працэс выпуску цэменту звязаны са здабычай крэйды ў кар'ерах, якія пасля эксплуатацыі запаўняюцца вадой. Ад крэйды вада набывае бірузовы колер, а самі кар'еры ў народзе атрымалі назву «беларускія Мальдзівы». Гэта зона заўсёды вабіла экстрэмалаў і амататараў фотасесій, хоць і была забаронена для наведвальнікаў. Але нядаўна на схіле распрацаванай дзесяць гадоў таму лінзы абсталявана аглядальная пляцоўка. Цяпер рабіць фота на фоне грандыёзнага кар'ера стала бяспечна. Пляцоўка добра замацавана, забетанiравана і агароджана.

— Мы працуем з арганізаванымі групамі, паказваем завод, наш музей, потым едзем сюды, на пляцоўку, бо турыстаў цікавіць і наша вытворчасць, і нашы знакамітыя «Мальдзівы», — расказаў **намеснік генеральнага дырэктара па ідэалагічнай рабоце і сацыяльных пытаннях Генадзь НАЙДЗЮК.** — Гэта была ўязная дарога ў кар'ер. Часткова дарога засталася. Мы крыху ўзняліся бетоннаю частку, каб адкрываўся лепшы від. Паставілі знакі. Месца вельмі прыгожае, маштабнае, праглядаецца амаль увесь кар'ер з маляўнічай панарамай.

«На нашых «Мальдзівах» абсталявана пляцоўка, з якой можна любавацца рэдкасным краявідам», — кажа намеснік гендырэктара па ідэалагічнай рабоце і сацыяльных пытаннях Генадзь НАЙДЗЮК. Тут ужо размешчана і неабходная інфармацыя для наведвальнікаў.

СЭРЦА ПРАДПРЫЕМСТВА — ЦЭМЕНТНЫ ЗАВОД

Гэта, можна сказаць, нашчадак таго першага завода, які быў пабудаваны амаль 110 гадоў таму і пазней атрымаў назву «Перамога». Цяпер стары завод не дзейнічае, але некалькі яго карпусоў стаіць. Кажуць, што сюды прыязджаюць здымаць кіно. А новы завод пабудаваны з улікам сучасных тэхналагічных і экалагічных параметраў. Цяпер гэта філіял № 1 ААТ «Краснасельскбудматэрыялы».

Новая лінія па выпуску цэменту сухім спосабам пабудавана крыху больш за 10 гадоў таму ў рамках беларуска-кітайскага праекта. Па ёй падаецца сухая сыравінная мука, якая значна хутчэй абпальваецца. Вытворчасць павялічылася больш чым у чатыры разы.

— Мы знаходзімся на цэнтральным пульце кіравання. Адсюль ідзе кіраванне ўсім працэсам: ад падачы сыравіны да вытворчасці клінкеру. Клінкер — гэта паўфабрыкат цэменту. Вытворчасць клінкеру пачынаецца з цэха перапрацоўкі сыравіны. Сумесь у мльне ператвараецца ў сыравінную муку, з якой потым у працэсе абпальвання атрымліваецца клінкер. Ён абпальваецца вугалем, яго мелюць у вугальным млыну цэху паліва. Газ практычна не выкарыстоўваецца, толькі на некаторых працэсах, — расказвае **дырэктар філіяла Анатоль ІГНАТОВІЧ.**

На цэментным філіяле ўстаноўлены той самы цеплагазагенератар, які працуе на торфе і дазваляе замясціць да 150 тысяч кубоў газу ў суткі. Тут размясцілася і лінія па спальванні RDF-паліва, дзе ўстаноўлена сучасная драбілка, з дапамогай якой ідзе драбненне альтэрнатыўнага паліва, аб'ёмы якога будуць пашырацца.

Дарэчы, увесь працэс можна ўбачыць на маніторах, за якімі сочаць аператары. Напрыклад, **Аляксандр МУХА** кіруе працэсам з аўтаматычнага пульта. Увесь працэс кампʼютарызаваны: ад падачы сыравіны да сушкі і млына. Праграма закладзена з самага пачатку работы новай лініі, але патрабуе ўвагі, кажа Аляксандр. На гэтай аперацыі ён працуе 10 гадоў і добра асвоіў усе нюансы і асаблівасці працэсу.

Тэхнолаг Наталля ВІШНЕЎСКАЯ сочыць за тым, каб гэты працэс не парушаўся і ўсе прапорцыі кампанентаў адпавядалі нормам. У лабараторыі ўся сыравіна, як і канчатковы прадукт, праходзіць адпаведны аналіз хімрэактывамі.

Кантроль якасці сыравіны і гатовай прадукцыі праводзяць супрацоўнікі лабараторыі. Лабарант хімічнага аналізу Ларыса СЦЯЦЭВІЧ — адна з тых, хто заняты гэтай адказнай справай.

МЛЫНАР МЕЛЕ... ВАПНУ

Вапна — асобны від прадукцыі, для выпуску якой працуе цэлы вапнавы завод, які ўваходзіць у структуру ААТ «Краснасельскбудматэрыялы». **Начальнік цэха па вытворчасці і адгрузцы вапны і крэйды Віталь ДАРАГОЙ** патлумачыў, што выпускаюць вапну ў парашковым выглядзе і камяковым у залежнасці ад спажыўца. Напрыклад, камяковая прадукцыя можа прымяняцца ў рыбаводчых комплексах для абясшкоджвання вадаёмаў, парашковая — як дабаўка да некаторых сухіх будаўнічых сумесяў, вытворчасці блокаў з ячэістага бетону і сілікатнай цэглы. Увогуле, шырока прымяняецца ў будаўніцтве, сельскай гаспадарцы і іншых галінах. Значная частка прадукцыі ідзе на экспарт.

У цэху па вытворчасці і адгрузцы вапны і крэйды за працэсам памолу сочыць **машыніст млынаў Пётр СІДАРКЕВІЧ** ці, як яго тут называюць, млынар. Сёлета яму споўнілася 60 гадоў, але Пётр Мікалаевіч ужо атрымлівае пенсію, бо працуе на шкоднай вытворчасці. Яго агульны стаж на прадпрыемстве — больш за 40 гадоў, а прыйшоў сюды адразу пасля школы. Цэх вялікі, кажа ён, трэба і транспарцёры праверыць, паглядзець ціск масла, як паступае вапна. Млынар жартуе, што за змену находжвае да 24 тысяч крокаў — гэта фіксуе яго ручны гадзіннік. Такі прыклад яшчэ раз застаўляе ўпэўніцца ў тым, што рух — найлепшы памочнік для здароўя і фізічнай формы.

«ПРАЛЕСКА», ЯКАЯ ЦВІЦЕ КРУГЛЫ ГОД

Санаторый ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» здзяйляе лячэбна-аздараўленчай базай і маляўнічым асяроддзем

Санаторый «Пралеска» спецыялізуецца на санаторна-курортным лячэнні і аздараўленні захворванняў апорна-рухальнага апарату, дыхальнай, нервовай і сардэчна-сасудзістай сістэм. Лячэбная база прадстаўлена сучаснымі аздараўленчымі методыкамі. Па словах **намесніка галоўнага ўрача па медыцынскай частцы Андрэя ТАРАСЕВІЧА,** лягчэй сказаць, чаго тут няма, чым пералічыць усё тое, што ёсць.

— Да нас едуць на тракцыйную тэрапію — сухое гарызантальнае выцягванне хрыбта. Тут рухаецца і шыя, і пясніца, і суставы, пры гэтым працэдура даволі камфортная, — акцэнтуе суразмоўца. — Вельмі папулярнае ўнутрывеннае і надвеннае лазарное апраменьванне крыві. Карыстаюцца попытам ігланкарафлексатэрапія і галатэрапія, карбокситэрапія, лячэнне лімфатычных і вянозных сасудаў.

Ёсць і яшчэ шэраг унікальных апаратаў. Адзін з іх — гіпербарычная кіслародная капсула, дзе здабываецца насычэнне цела пацыента кіслародам пад высокім ціскам. Такая працэдура садзейнічае зажыўленню хранічных язваў, спрыяльная для тых, хто пакутуе на бранхіяльную астму, мае варыкозныя праблемы, праблемы з пячанню, праходзіць пасляаперацыйную рэабілітацыю ці нагоўл знаходзіцца ў стрэсавым, нервовым стане. Чалавек проста адпачывае, а ў гэты момант кожная яго клетка насычаецца кіслародам. «Пралеска» — адзін з нямногіх санаторыяў краіны, дзе ёсць такі комплекс.

Папулярныя і заняткі ў трэнажорнай зале. Анатоль з Маладзечна — адзін з пастаянных наведвальнікаў. Ён расказаў, што прыехаў сюды, каб прайсці рэабілітацыю пасля аперацыі на тазасцегнавы сустаў. Цяпер жыу трубба ўмацаваць мышцы. Усе неабходныя працэдуры для гэтага тут ёсць. Таксама можна заняцца скандынаўскай хадзьбой, лячэбнай фізкультурай і аквааэробікай.

Маляўнічая прырода санаторыя дапоўнена зонамі адпачынку, дзіцячымі пляцоўкамі. Усталяваны вяровачны парк. Вадаём, які знаходзіцца побач з комплексам санаторыя, вабіць не толькі прыгожымі далягляднамі, але і дае магчымасць пасядзець на беразе з рыбаком (аматарам рыбалкі прапануюць пракат снасцяў). Да пачатку пляжнага сезона плануецца аднавіць парк катамаранаў і набыць прагулачную лодку. Запрашаем наведаць наш санаторый!

Даведкі па тэлефонах:
+375 (1512) 63770, +375 (1512) 63771.
Больш падрабязна даведацца аб магчымасцях санаторыя можна на сайце
praleska-grodno.by

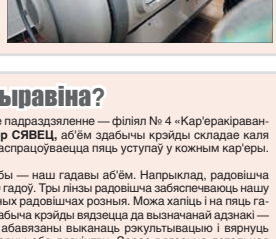

У санаторыі «Пралеска» самае сучаснае медыцынскае абсталяванне. Сеанс баратэрапіі праводзіць урач-тэрапеўт Ала ТРЫПУЦЬ.

Калектыў супрацоўнікаў філіяла № 4 «Кар'ераіраванне».

Адкуль сыравіна?

Пастаўкай сыравіны займаецца спецыяльнае падраздзяленне — філіял № 4 «Кар'ераіраванне». Як расказаў **галоўны інжынер Аляксандр СЯВЕЦ,** аб'ём здабычы крэйды складае каля 3 млн тон у год, гліны — 500 тысяч тон. Цяпер распрацоўваецца пяць уступаў у кожным кар'еры. Уступ — гэта адзін праход экскаватара.

— Здабыча ідзе згодна з праектам, а патрэбы — наш гадавы аб'ём. Напрыклад, радовішча Пагараны па праекце распрацоўваецца амаль 10 гадоў. Тры лінзы радовішча забяспечваюць нашу вытворчасць на гэты тэрмін. Але запасы на розных радовішчах розныя. Можа хапіць і на пяць гадоў. А ўвогуле пад зямлёй запасы вялікія, але здабыча крэйды вядзецца да вызначанай адзнакі — 120 метраў. Пасля распрацоўкі радовішча мы абавязаны выканаць рэкультывацыю і вярнуць землі былому ўладальніку — сельскай гаспадарцы або лясніцтву. Зараз вядзецца дэтальная разведка лінзы № 7 радовішча Калядзічы-2. Геолагі напішуць справаздачу, і пры атрыманні праекта пачнецца далейшая распрацоўка, — паведаміў Аляксандр Сявец.

УНП 590118065

МАЛОЧНЫ РЫВОК ПЛЕМЗАВОДА «РОСЬ»

Якія складнікі павышаюць патэнцыял самага буйнога сельгаспрадпрыемства Ваўкавыскага раёна

Спецыялізацыя гаспадаркі — вытворчасць мяса і малака, вырошчванне племяннога маладняку буйной рагатай жывёлы, кармоў, тэхнічных і зерневых культур. На працягу многіх гадоў КСУП «Племзавод «Рось» займае лідарскія пазіцыі ў Ваўкавыскім раёне, прымае ўдзел у міжнародных выстаўцы «Белагра» і займае прызавыя месцы ў конкурсе на найлепшую племянную карову малочнай пароды.

Больш за 10 гадоў Племзавод «Рось» узначальвае **Віктар ЗАМІРОЎСКІ,** які з'яўляецца дэпутатам Ваўкавыскага раённага Савета 28-га склікання і старшынёй Гродзенскага абласнога аграпрамысловага Савета. Напрыканцы мінулага года Віктар Заміроўскі за шматгадовую сумленную працу, значны асабісты ўклад у развіццё АПК узнагароджаны медалём «За працоўныя заслугі».

Кіраўнік гаспадаркі Віктар ЗАМІРОЎСКІ.

Менавіта пад яго кіраўніцтвам гаспадарка зрабіла гэты самы малочны рывок. Калі 10 гадоў таму тут здавалі да 8 тысяч тон малака ў год, то сёлета гэты паказчык, па словах дырэктара, складзе амаль 20 тысяч тон. Усё малако прадаецца сортам «экстра». Для таго каб дасягнуць такога выніку, праведзены цэлы комплекс мерапрыемстваў, у тым ліку па селекцыі, ветэрынарнай медыцыне. Але галоўным складнікам, упэўнены Віктар Антонавіч, з'яўляюцца кармы. Пакольку таварная жывёлагадоўля займае ў структуры выручкі 70 %, кармам тут аддаецца асаблівая ўвага. Ёсць свае тонкасці. Напрыклад, пяшы ўкос неабходна пачаць своечасова і правесці за 7—10 дзён. Таксама правільна закласці сянаж, каб у ім захоўвалося карысныя рэчывы, бялок, які патрэбны для прадукцыйнасці статка.

— Мы не стаім на месцы, развіваемся, нарошчваем выпуск малочнай прадукцыі. Цяпер гэта выгаднае пазіцыя. Напрыклад, у мінулым годзе прададзена малака на 22,5 мільёна рублёў. Гэта нядрэнны вынік, — лічыць Віктар Антонавіч. — Прыбытак дазваляе гаспадарцы тэхналагічна аднаўляцца, плаціць дастойную зарплату і прыцягваць у сельскую гаспадарку маладых спецыялістаў.

Дарэчы, племянную справу гаспадарка пачала развіваць адразу пасля вайны, калі сюды з Германіі стаў прыбываць статак остфрызскай пароды — быкі і каровы палепшанай селекцыі. Прычым жывёлы ўвесь шлях ішлі сваім ходам, пераадолелі некалькі тысяч кіламетраў. Перагон доўжыўся шмат тыдняў. Менавіта гэтыя жывёлы і сталі ядром высокапрадукцыйнага статка, на аснове якога на працягу дзесяцігоддзяў ішла селекцыйная работа, атрыманне каровы малочнай пароды, надоі якіх у тыя часы дасягалі 6 тысяч кілаграмаў у год. Зразумела, што слава гаспадаркі грымела на ўвесь Савецкі Саюз.

У 2010 годзе да КСУП «Племзавод «Рось» быў далучаны суседні СВК «Аграгозы». Кірунак гаспадарчай дзейнасці пашырыўся. Сталі развівацца садаводства, перапрацоўка, заняліся развядзеннем рыбы. Але галоўным кірункам па-ранейшаму застаецца малочны вектар, эфектыўнасць якога праверана дзесяцігоддзямі.

Рэкардсменка Лаванда

Самая буйная малочна-таварная ферма «Дубаўцы» пабудавана пяць гадоў таму і ўтрымлівае больш за 1100 кароў. Гэта палова дойнага статка прадпрыемства. **Начальнік комплексу Людміла ШЧЫКАЧЫХІНА** паведаміла, што ёсць тут і свае рэкардсменкі. Напрыклад, Амазонка заняла на выстаўцы «Белагра» ў 2021 годзе першае месца, у ліку прызёраў 2022 года — прыгажуня Лаванда — яе надой у дзень дасягае 50 літраў. Удзел у конкурсе прэстыжны для гаспадаркі, да таго ж яшчэ і эканамічна выгадны. Напрыклад, у мінулым годзе за прызавое месца было атрымана 5 тон камбікармоў. Вось і на чарговы сёлетні конкурс тут мяркуюць прадставіць сваю прэтэндэнтку. Але галоўныя намаганні скіраваны на тое, каб атрымаць як мага больш малака ў цэлым па комплексе.

— Прадукцыйнасць статка расце, — акцэнтуе ўвагу **галоўны заатэхнік Дзмітрый ВОЛЧЭК.** — Калі ў мінулым годзе здавалі 22 тоны малака ў суткі, сёлета здаём каля 30 тон. Што на гэта ўплывае? У першую чаргу генетыка, але не толькі. Малако залежыць ад таго, як аграномы спрацуюць, якія кармы нарыхтуюць, як інжынеры падрыхтуюць тэхніку, як уладкуюць траншэі. Гэта праца ўсяго калектыву. І да таго выніку мы ішлі 10 гадоў.

Немалаважным фактарам тут называюць павелічэнне прадукцыйнага ўзросту жывёл. Гэты паказчык сведчыць ад здароўі статка, упэўнены галоўны заатэхнік. А складнікам здаровага статка з'яўляецца і своечасовае кармленне, і тэхналагічны рэгламент.

Аператары Наталля ГАЛУБОВІЧ і Марына ЭЙСМАНТ на дойльным участку жывёлагадоўчага комплексу.

Адкуль пачынаецца ўраджай

Адзін з вытокаў будучага ўраджаю, а значыць, і якасных кармоў — гэта тэхніка. Нядаўна ў раёне завяршыўся агляд мехдвароў. Уся тэхніка племзавода, як адзначыла камісія, выдатна падрыхтавана да пасяўных работ. У поўнай гатоўнасці 61 трактар, 10 пагрузчыкаў, 4 камбінаваны пасяўны агрэгаты, зазначыў намеснік **дырэктара па механізацыі КСУП «Племзавод «Рось» Леанід ПАДВАШЭЦКІ.** За апошнія некалькі гадоў тут амаль поўнасцю адноўлены машынна-трактарны парк. Летась набыты два энерганасычаныя трактары «МТЗ-3522», «Амкадор», тры «газелі» для дастаўкі абедаў, з'явілася сістэма GPS-маніторынгу.

Намеснік кіраўніка гаспадаркі па механізацыі Леанід ПАДВАШЭЦКІ.

А пасяўная кампанія пачалася з пасеву ячменю. Вядуцца работы па падкормцы азімых культур, уносяцца арганіка і мінеральныя ўгнаенні, ідзе ворыва. Частка зернеўборачных камбайнаў знята з захоўвання і рыхтуецца да ўборкі. Гатова да работы і кормаўборачная тэхніка. Пры спрыяльным надвор'і пасяўную кампанію тут мяркуюць завершыць за 10—12 дзён.

УНП 500029455

ЦІ БУДЗЕ ПРЫТОК КАДРАЎ?

Аб выбары прафесіі размаўляем з **маладым спецыялістам — ветфельчарам Племзавода «Рось» Дзянісам АКУЛІНУШКІНЫМ.** Юнак трапіў сюды пасля заканчэння Ваўкавыскага аграрнага каледжа. Тэрмін адпрацоўкі — тры гады. Першы вопыт Дзяніс ужо набыў: за плячыма год працы ў гаспадарцы. Умовы тут лічыць спрыяльнымі. Працоўны дзень — восем гадзін, на работу возіць транспарт прадпрыемства. Нагрузка ў яго пакуль не вельмі вялікая — усяго 300 галоў. Але многае даводзіцца асвойваць на месцы, практычных ведаў не хапае. Хаць аб выбары прафесіі не шкадуе. Ды і справу сваю ведае.

— Для маладых спецыялістаў трэба стварыць умовы, — заўважае дырэктар племзавода Віктар Заміроўскі. — А без высокіх паказчыкаў у сельгасвытворчасці дабіцца гэтага немагчыма. Сельская гаспадарка Беларусі ідзе ў нагу з часам. Дзякуючы прыбытку ад малака, мы на 35 % павысілі зарплату, купілі 12 кватэр для сваіх кадраў у шматпавярховіку ў Росі. Гэта часткова дазволіла вырашыць праблему з кадрамі. Сёлета чакаем ветурача, аграномаў — ім таксама пры неабходнасці будзе дадзена жыллё.

Малады спецыяліст — ветфельчар Дзяніс АКУЛІНУШКІН.

Дырэктар Андрэй КЛУСАЎ.

ЯНЫ СТВАРАЮЦЬ КАМФОРТ

Ваўкавыская камунальная гаспадарка ахоплівае больш за 50 відаў дзейнасці

Наўрад ці знойдзецца яшчэ адна такая структура, якая магла б замяніць паслугі камунальнай службы. Вада, цяпло, добраўпарадкаванне, збор смецця, жылы фонд — за ўсім гэтым сочаць і забяспечваюць функцыянаванне работнікі ВКГ. А ў ваўкавыскіх камунальнікаў сфера дзейнасці пашырана да паўсотні розных відаў паслуг. Ёсць у гэтым спісе і паслугі па вырошчванні сельгаспрадукцыі, і лесанарыхтоўкі, і знос старых будынкаў, і будаўнічыя работы, і перавозка грузаў, і нават паслугі цырульніка. І яшчэ многа чаго неабходнага для нашага штодзённага жыцця. Аб самых актуальных клопатах Ваўкавыскай камунальнай гаспадаркі расказаў дырэктар прадпрыемства Андрэй КЛУСАЎ.

— Андрэй Юр'евіч, звычайна вясна ў нашым уяўленні пачынаецца з навядзення парадку. Правоздзяцца месячнікі па добраўпарадкаванні. Чым у гэты перыяд будзе займацца ваша прадпрыемства?

— У нас месячнік па добраўпарадкаванні, можна сказаць, пачаўся. Складзены планы па навядзенні парадку на тэрыторыі горада і раёна, і нашы падраздзяленні працуюць у гэтым напрамку. У першую чаргу звяртаем увагу на нашы дарогі, робім рамонт дарожных пакрыццяў, рамонт дворовых тэрыторый, заездаў, вядзём ачыстку тэрыторый ад захламленасці. Удзяляем асаблівую ўвагу могілкам, іх у раёне 37, усе яны перададзены на наш баланс. Робім аб'ездыы, каб вызначыць аб'ёмы работ на кожным з іх. Гэта і ачыстка тэрыторыі, і абрэзка кустоў і галін, афарбоўка агароджы. У красавіку будзе Радаўніца, таму на гэтыя аб'екты робім акцэнт.

— А насельніцтва падключаецца да прыборкі?

— Так, падключаецца. Я вось толькі вярнуўся з аб'езду, быў на дваровых тэрыторыях, бачу, што людзі самі выходзяць, прыбіраюць з граблямі, лапатамі. Рыхтуюцца да пасадкі кветак, азеляненне. Наша прадпрыемства шырока правоздзіць гэту работу ў горадзе, у нас ёсць вельмі арыгінальныя кветнікі, з малымі архітэктурнымі формамі. Хутка будзем прыступаць да гэтай работы.

— Не менш важна і тое, што знаходзіцца пад зямлёй. Я маю на ўвазе інжынерныя збудаванні, з-за чаго работу камунальных службаў крытыкуюць. Асабліва калі з-за рамонту спыняецца падача вады або цяпла...

— Нашым міністэрствам, абласнымі ўладамі гэта пытанне трымаецца на кантролі. Як вядома, ёсць рашэнне аб выкананні планавага задання па замене старых трубаправадаў. Кожны год неабходна замяняць каля 8 кіламетраў цеплавых, водаправодных і каналізацыйных сетак. Цяпер ідзе будаўніцтва каналізацыйнай сістэмы ў індывідуальнай забудове. Мы пракладваем магістраль, а людзі падключаюцца і потым будуць пакрываць затраты з растэрміноўкай. Сёлета замена старых трубаправадаў будзе працягвацца ў такім жа аб'ёме.

Начальнік ВТА Вольга РАЗДОРАВА і ветэран-афганец, кіроўца Ігар КАРДАШ на добраўпарадкаванай камунальнымі службамі пляцоўцы сквера памяці воінаў-інтэрнацыяналістаў.

— Новае тэхнічнае абсталяванне паступае?

— У нас набыта машына «Магістраль» для прыборкі вуліц, яна пастаянна працуе, тэта вельмі зручна, бо пясок з дарожнага палатна адразу грузіцца ў машыну. Мы не стаім на месцы, ідзём наперад. Прадпрыемства вялікае, пашыраецца спектр паслуг, і ўсё адначасова.

— У Ваўкавыску рыхтуецца вялікі праект па будаўніцтве смецесартавальнага завода з выпускам RDF-паліва. Ваша камунальная гаспадарка задзейнічана ў праекце?

— Мы асноўныя партнёры праекта. Завод будуецца на нашай базе. Вывазіць смецця, збор другаснай сыравіны — наш від дзейнасці. Смецесартавальны завод пачне будавацца ўжо гэтым летам. Акрамя сартавання, з рэшткаў смецця тут стануць выпускаць RDF-паліва. Гэта будзе насыпі у выглядзе гранул.

Праект вельмі патрэбны, экалагічны, бо вядзе да скарачэння вывазу смецця на звалкі. Таксама распрацавана праектна-каштарысная дакументацыя для будаўніцтва паблізу завода новага сучаснага палігона адходаў. Магчыма, дзве будоўлі будуць вясціся паралельна.

— Часта ў жыхароў узнікаюць скаргі з-за няякаснай вады. Як у вас вырашаецца гэта праблема?

— Мы штыльна працуем у рамках дзяржаўнай праграмы «Чыстая вада», дзе звяртаецца ўвага на станцыі абязжалезвання. Такія станцыі ў нас пабудаваны, нядаўна ўведзены яшчэ ў двух населеных пунктах, там жа замянілі і водаінапорныя вежы. Ідзём па графіку і, дзе трэба, мяняем.

— Ці ёсць патрэба ў кадрах?

— Прадпрыемства вялікае, больш за 1100 чалавек, два ЖЭСы. Кадравая праблема хутчэй сезонная. Цяпер, напрыклад, не хапае трактарыстаў, магчыма, таму, што ў сельскай гаспадаркі сталі падымаць зарплаты. Мы цесна працуем з каледжамі і вышэйшымі навучальнымі ўстановамі. Прыходзяць маладыя кадры, мы ім выдзяляем добраўпарадкаваны інтэрнат, у нас на баланс іх пяць. У некаторых зроблены капітальны рамонт, на чарзе — яшчэ адзін. Каб замацаваць кадры, для маладых спецыялістаў прадугледжана скідка па аплаце жылля.

Фота Алены ДАЎЖАНОК.

УНП 500042135

Будаўніцтва каналізацыйнай сеткі па вул. Заводская г. Ваўкавыска *(у цэнтры)* выконваюць майстар Аляксандр ЯРУШ, слесары аварыйна-аднаўленчых работ *(злева)* Ігар АСТАСЕВІЧ і Мікалай ХАЛАЎКОЎ. За рулём экскаватара — машыніст Сяргей КАЖУХОЎСКІ.

Матэрыялы выпуску падрыхтавалі Маргарыта УШКЕВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК. Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА і з архіваў прадпрыемстваў.

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Гродненский филиал)

информирует о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего Гродненскому областному потребительскому обществу (Кореличский филиал)

Аукцион состоится 20.04.2023 г. в 11.00 по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209. Телефон для справок 55-87-71

Лот № 1	
Наименование, характеристика предмета аукциона, местонахождение предмета аукциона	ЛОТ 1: - капитальное строение, инв. № 431/С-11599 (назначение – здание специализированное для производства продуктов питания, включая напитки, и табака, наименование – здание цеха по производству хлебобулочных и кондитерских изделий), общей площадью 977,0 кв. м, расположенное по адресу: Кореличский р-н, г.п. Мир, ул. Пионерская, 29; - капитальное строение, инв. № 431/С-13266 (назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – здание склада), общей площадью 190,1 кв. м, расположенное по адресу: Кореличский р-н, г. п. Мир, ул. Пионерская, 29; - оборудование: стол циркулярный; котел газовый; счетчик газа; клапан; шкафной регулаторный пункт; насос; насос; насос; бак-расширитель; шкафной регулаторный пункт; фильтр; шкаф распределительный; вводное устройство; распределительное устройство; насос; насос; шкаф расстоечный; горелка блочная; щит автоматический; щит автоматический; щит автоматический; печь для хлебопечения; горелка блочная; бак водомерный; печь РТ-150; кондиционер; кондиционер; кондиционер; корректор к газовому счетчику; котел паровой ВХ-200; автомат контроля герметичности с клапаном эл.; напольный чугунный котел; напольный чугунный котел; каскадный регулятор котлов; теплосчетчик ТС-05 «Струмень»; котел газовый напольный «Гризли», Protermm, 85 KLO. Лот № 1 расположен на земельном участке, кадастровый номер 423355700001001105, площадью 0,4664 га (назначение – земельный участок для обслуживания зданий специализированных для производства продуктов питания, включая напитки и табака (хлебопекарня)) по адресу: Кореличский р-н, г. п. Мир, ул. Пионерская, 29
Начальная цена продажи	195 661,56 руб. (сто девяносто пять тысяч шестьсот шестьдесят один рубль пятьдесят шесть копеек) с учетом НДС
Сумма задатка	19 566 руб. (девятнадцать тысяч пятьсот шестьдесят шесть рублей)
Реквизиты для перечисления задатка	BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBBY2X, УНП 500833225
Место, дата и время окончания приема заявлений	Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 208, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед с 12.30 до 13.18. **Последний день приема заявлений – 18.04.2023 г. до 15.00**

Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звязда» от 01.12.2022 г.

Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержатся в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона – https://grino.by/auktsiony/

ООО «Деловая оценка» (организатор аукциона) по поручению Речицкого РайПО (продавец) извещает о проведении 7 апреля 2023 года открытого повторного аукциона по продаже имущества в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2

Лот № 1: Кап. строение с инв. № 340/С-285572 площадью 791,9 кв. м, наименование – скотоубойный цех, назначение – здание специализированное для производства продуктов питания, включая напитки, и табака, расположенное по адресу: Гомельская обл., Речицкий р-н, г. Речица, пр-д Коммунальный, 18. Договор аренды № 11/20 от 28.09.2020 срок действия по 31.12.2025 г. Объект недвижимого имущества обременен ипотекой ОАО «Сбер Банк». Кап. строение с инв. № 340/С-285573 площадью 728 кв. м, наименование – колбасный цех, назначение – здание специализированное для производства продуктов питания, включая напитки, и табака, расположенное по адресу: Гомельская обл., Речицкий р-н, г. Речица, пр-д Коммунальный, 18. Кап. строение с инв. № 340/С-3201878 площадью 1332,3 кв. м, наименование – овощехранилище, назначение – здание неустановленного назначения, составные части и принадлежности: три выхода, расположенное по адресу: Гомельская обл., Речицкий р-н, г. Речица, пр-д Коммунальный, 18/4. Кап. строение с инв. № 340/С-3201879 площадью 599 кв. м, наименование – склад вторсырья, назначение – здание неустановленного назначения, расположенное по адресу: Гомельская обл., Речицкий р-н, г. Речица, пр-д Коммунальный, 18/5. Кап. строение с инв. № 340/С- 3201880 площадью 192 кв. м, наименование – кожевенный склад, назначение – здание неустановленного назначения, составные части и принадлежности: пристройка из газосиликатных блоков, расположенное по адресу: Гомельская обл., Речицкий р-н, г. Речица, пр-д Коммунальный, 18/6. Кап. строение общей площадью 40,8 кв. м, наименование – трансформаторная подстанция, назначение – сооружение специализированное энергетики, расположенное по адресу: Гомельская обл., Речицкий р-н, г. Речица, пр-д Коммунальный, 18/7. Кап. строение общей площадью 156,7 кв. м, наименование – дезбарьер для автотранспорта с ограждениями из железобетонных плит, назначение – сооружение неустановленного назначения, расположенное по адресу: Гомельская обл., Речицкий р-н, г. Речица, пр-д Коммунальный, 18

Объекты недвижимости расположены на земельном участке с кадастровым номером 324550100001000187 площадью 4,6800 га (право постоянного пользования)

Начальная цена продажи без НДС – 463 920,00,00,00 бел. руб.

Задаток – 46 392,00 бел. руб.

Расходы по изменению границ земельного участка, необходимого для обслуживания предмета аукциона; приведению в надлежащий вид всей необходимой документации, государственной регистрации договора купли-продажи и перехода права собственности на предмет аукциона возлагаются на Победителя аукциона

Продавец: Речицкое РайПО, г. Речица, ул. Привокзальная, д. 2. Конт. тел.: +375 29 690-00-10, +375 33 643-43-14.

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены лота в фиксированной сумме.

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет **Организатора аукциона ООО «Деловая оценка»: р/с BY60BELB30121322650030226000 в филиале ОАО «Банк БелВЭБ», г. Гомель, пр-т Ленина, 10, БИК BELBBY2X, УНП 490870026.**

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2, в рабочие дни с **10.00 до 13.00** и с **14.00 до 17.00** от даты опубликования настоящего извещения.

Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается 06.04.2023 г. в 17.00. Порядок участия и проведения аукциона с перечнем необходимых документов опубликован на сайте www.deloocenka.by.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 (три) дня до его проведения. Единственный участник имеет право приобрести лот с шагом 5 %. Победителем торгов будет признан участник, предложивший более высокую цену. Лицо, являющееся победителем торгов, обязано: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение **10 (десяти) календарных дней** с момента подписания протокола; стоимость, сформированная в результате аукциона, должна быть выплачена продавцу в сроки согласно заключенному договору купли-продажи. Возместить затраты на организацию и проведение аукциона и оплатить вознаграждение организатору торгов в течение **5 (пяти) рабочих дней** с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет окончательной стоимости предмета оценки. Указанные объекты никому другому не проданы, не заложены, под запретом не состоят, судебного спора о них не имеется, другим владельцев нет. Проводится аукцион в соответствии с Положением Общества с ограниченной ответственностью «Деловая оценка» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части).

Конт. тел. организатора аукциона: +375 (232) 34-62-36, +375 (44) 750-40-03, +375 (29) 303-30-62.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Организатор аукциона: ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5, корп. 2, пом. 1703

Продавец: ОАО завод «ВИЗАС», 210602, г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83

Оборудование, бывшее в употреблении, расположенное по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83

№ лота	Инв. номер	Наименование	Начальная цена с НДС 20 %, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
Перечень 1 (снижение начальной стоимости на 80%)				
1.	1125	Станок центрошлифовальный SIXb160x1	2784,00	139,20
2.	1131	Станок вертикально-сверлильный 2А125	792,00	39,60
3.	1340	Станок вертикально-сверлильный 2Н125-2	1368,00	68,40
4.	1430	Станок вертикально-сверлильный 2Н125-4	2760,00	138,00
5.	2031	Станок вертикально-сверлильный 2Н125	840,00	42,00
6.	2033	Станок вертикально-сверлильный 2Н125	840,00	42,00
7.	2310	Станок вертикально-сверлильный 2Н125	840,00	42,00
8.	511	Ножницы комбинированные Н-514	1272,00	63,60
9.	823	Ножницы комбинированные Н-514	1272,00	63,60
10.	2843	Пресс-ножницы НВ1429	1272,00	63,60
11.	1989	Станок фуговальный СФА-4	1152,00	57,60
12.	2922	Станок деревообрабатывающий В3-356	696,00	34,80
13.	1923	Станок деревообрабатывающий В3-368	696,00	34,80
14.	444	Станок вертикально-сверлильный 2А135	912,00	45,60
15.	3798	Станок пильно-брусующий В3-369	4296,00	214,80
16.	3692	Система вентиляции	4944,00	247,20
17.	1059	Машина бумагорезальная 3БР-70	1008,00	50,40
18.	1626	Станок универсальный 3Е642Е-фрезерный 6Р82Г	1464,00	73,20
19.	625	Станок шпонко-фрезерный 692А	1776,00	88,80
20.	1224	Станок шпонко-фрезерный 692М	1776,00	88,80
21.	1178	Станок шпонко-фрезерный 692М	1776,00	88,80
22.	1562	Кожухи охлаждения корзины	206,40	10,32
23.	1379	Электрочеть У60А	1128,00	56,40
24.	2036	Станок универсальнозаточной 3М642Е	6360,00	318,00
25.	2538	Станок универсальнозаточной 3Е642Е-01	6360,00	318,00
26.	3008	Станок универсальнозаточной 3Е642Е	6360,00	318,00
Перечень 2 (снижение начальной стоимости на 65 %)				
27.	1787	Кран консольный к/к 0,25 т	672,00	33,60
28.	1853	Кран консольный к/к 1,00 т	1 890,00	94,50
29.	1880	Монорельс с электроталью груз. 0,5 т	504,00	25,20
30.	2056	Монорельс м/р 0,5 т	546,00	27,30
31.	2182	Кран-балка к/б 1 т	756,00	37,80
32.	2712	Монорельс 0,25 т	58,80	2,94
33.	2775	Кран консольный к/к 0,50 т	630,00	31,50
34.	3080	Станок заточной СИ 10МА-411	205,80	10,29
35.	644	Установка аккумуляторная для зарядки эл-кары	130,20	6,51
36.	106	ЛИТФОРМА 1835-4029 ТИП 20	2 394,00	119,70
37.	1127	Станок универсально-заточной GALP	2 142,00	107,10
38.	1170	Станок вертикально-сверлильный 2Н125	1 008,00	50,40
39.	1216	Станок токарно-револьверный 1Н134	714,00	35,70
40.	123	Станок токарно-затыловочный МИЧИГАН	2 436,00	121,80
41.	1318	Кран консольный к/к 0,25т	298,20	14,91
42.	1382	Станок универсально-заточной GAP	5 754,00	287,70
43.	1624	Консольный кран 0,40т	1 638,00	81,90
44.	2035	Станок токарно-револьверный 1Г325	672,00	33,60
45.	2079	Станок широкоуниверсальный фрезерный 675М	588,00	29,40
46.	2121	Станок электроимпульсный 4Б724	756,00	37,80
47.	2159	Станок токарно-затыловочный DH250	9 660,00	483,00
48.	2425	Станок электроэрозионный 4532-ФЗ	3 528,00	176,40
49.	2491	Монорельс 0,25 т	105,00	5,25
50.	2555	Галтовочный барабан 10МА	2 772,00	138,60
51.	2785	Галтовочный барабан 41114-1	714,00	35,70
52.	2829	Станок вертикально-сверлильный 2С132	1 764,00	88,20
53.	2892	Швейная машина ПШМ КЛ.550	142,80	7,14
54.	2895	Швейная машина ПШМ КЛ.1022М	142,80	7,14
55.	2897	Электронная раскройная машина ЭЗМ4-160	96,60	4,83
56.	2927	Полуавтомат специально-заточной для дисков пил 3Б-33	14 826,00	741,30
57.	2978	Моечная машина мод. 030696	1 176,00	58,80
58.	332	Точильно-шлифовальный станок модель ВЗ-879-02	403,20	20,16
59.	3676	Система прецизионной лазерной маркировки	51 660,00	2 583,00
60.	3698	Модернизация вальцев резиновоб. Л5-200 100/100	25 746,00	1 287,30
61.	5076	Станок для обечаек 10МА-264	1 512,00	75,60
62.	318	Оптическая делительная головка ОДГ-10	462,00	23,10
63.	3009	Воздухонагреватель ВГС-1 и его составляющие	23 478,00	1 173,90
64.	3010	Воздухонагреватель ВГС-1 и его составляющие	23 478,00	1 173,90
65.	3011	Воздухонагреватель ВГС-1-01 и его составляющие	24 234,00	1 211,70
66.	3012	Воздухонагреватель ВГС-1-01 и его составляющие	24 234,00	1 211,70
67.	3013	Воздухонагреватель ВГС-1-01 и его составляющие	24 234,00	1 211,70
68.	3014	Воздухонагреватель ВГС-1-01 и его составляющие	24 234,00	1 211,70
69.	3015	Воздухонагреватель ВГС-1-01 и его составляющие	24 234,00	1 211,70
70.	1358	Станок координатно-расточной BKZ900x14*	106 680,00	5 334,00
71.	1512	Консольный кран 0,40 т	1 512,00	75,60
72.	1800	Кран консольный к/к 0,50 т	1 470,00	73,50
73.	1898	Кран консольный к/к 1,00 т	1 554,00	77,70
74.	2026	Кран консольный к/к 1,00 т	1 554,00	77,70
75.	2027	Кран консольный к/к 1,00 т	1 554,00	77,70
76.	2293	Кран консольный к/к 0,63 т	2 352,00	117,60
77.	2295	Станок координатно-сверлильный с ЧПУ VR-5M-2295	300 720,00	15 036,00
78.	2652	Станок координатно-расточной WKW-100	17 052,00	852,60
79.	2709	Кран консольный к/к 0,50т	1 554,00	77,70
80.	2774	Кран консольный к/к 1,00т	882,00	44,10
81.	3706	Станок заточной для дисковых пил ВЗ-464	714,00	35,70
82.	3797	Мод-я станка для деревообр. инструмента Т*ЧП-4	17 514,00	875,70
83.	4014	Наждачное точило	222,60	11,13
84.	970	Станок универсально-заточной С-40	3 360,00	168,00
85.	1080	Станок плоскошлифовальный SS-40E	9 240,00	462,00
86.	1353	Станок настольно-сверлильный станок НС-12	235,20	11,76
87.	3801	Станд для испытания ВИД (модернизация)	25 368,00	1 268,40
88.	3803	Стенд для обкатки СДО-2	3 318,00	165,90
89.	3807	Полуавтомат для заточки зуборезных головок В3-689Ф2	319 200,00	15 960,00
90.	1163	Пресс гидравлический листоштамп. П437	3 150,00	157,50
91.	2830	Станок вертикально-сверлильный 2С132	1 764,00	88,20
92.	2901	Станок для заточки инструмента 10МА	504,00	25,20
93.		Микроавтобус кузов ГАЗ-32132, рег. знак АА 6459-2, кузов № Х96322136Р0053375, 2006 г. в.	1 428,00	71,40
Недвижимое имущество по адресу: Витебская обл., г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83				
94.	200/С-39241	**Административно-бытовой корпус** (здание административно-хозяйственное), общей площадью 5 109 кв. м. Составные части и принадлежности: 2 перехода	113 520,00 (снижение 80 %)	5 676,00

Сведения о земельном участке с кадастровым номером 240100000001005466: предоставлен на правах аренды по 03.04.2068 (договор 999/1000) общей площадью 10,4867 га для содержания и обслуживания административно-производственных зданий и сооружений

Перечень 3 (снижение начальной стоимости 50 %)				
Оборудование, бывшее в употреблении, расположенное по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83				
95.	1609	Установка для заточки инструмента 10МА411	318,00	15,90
96.		Верстак слесарный (в количестве 32 ед.). Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by в разделе «Документы»	126,00 (снижение 30%)	6,30
97.	726	Траверса для подъема грузов до 16 т ОГМ 440	546,00	27,30
98.	2792	Установка лазерного маркирования MLS-132	5400,00	270,00
99.	3496	Патрон магнитный 200	180,00	9,00
100.	3709	Бабка для заточки торцовых фрез П39-016	432,00	21,60
101.	3745	Бабка универсальная с конусом 7:24 3Е642Е П39-01	660,00	33,00
102.	58	Точильно-шлифовальный станок ВЗ-879-02	576,00	28,80
103.	2571	Стол монтажный С37-02-12	408,00	20,40
104.	2572	Стол монтажный С37-02-12	408,00	20,40
105.	687	Эстакада для выпрямителей ВАКГ-3200	30,00	1,50
106.	745	Комплект спецоподжов ЗМА-275 (в количестве 97 ед.). Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by в разделе «Документы».	36,00	1,80
107.	749	Стол сварочный	408,00	20,40
108.	816	Контейнер для витой стружки 6МА249	144,00	7,20
109.	93	Контейнер для витой стружки 6МА249	144,00	7,20
110.	94	Контейнер для витой стружки 6МА249	144,00	7,20
111.	95	Контейнер для витой стружки 6МА249	144,00	7,20
112.	97	Контейнер для витой стружки 6МА249	144,00	7,20
113.	8400	Толщиномер ИКТ-3	1800,00	90,00
114.	201	Плита поверочная 1000х1600	1680,00	84,00
115.	1697	Печь ОКБ 8084	21000,00	1050,00
116.	3123	Печь-колорифер тип-00	282,00	14,10
117.	2835	Дробеметная камера 42846 (пит. оборудование)	18600,00	930,00
118.	2196	Тележка передаточная 417106.10П	960,00	48,00
119.	2395	Кранбалка к/б 0,5 т	258,00	12,90
120.	353	Станок точильно-шлифовальный ВЗ-879-02	840,00	42,00
121.	3756	Наладка РШ-02	348,00	17,40
122.	572	Кран консольный к/к 0,25 т	324,00	16,20
123.	2767	Кран консольный к/к 1,00 т	1260,00	63,00
124.	2583	Кран-штабелер к/ш 1,0 т	2820,00	141,00
125.	2584	Кран-штабелер к/ш 1,0 т	6300,00	315,00
126.	2113	Кранбалка к/б 1 т	1020,00	51,00
127.	2684	Контейнер для обрезн. 6МА-279	102,00	5,10
128.	2685	Контейнер для обрезн 6МА-279	102,00	5,10
129.	2686	Контейнер для обрезн. 6МА-279	228,00	11,40
130.	2689	Контейнер для обрезн. 6МА-279	228,00	11,40
131.	2928	Универсальный деревообрабатывающий станок БДЦ-2	120,00	6,00
132.	3630	Водонагреватель Нева-3208-02	54,00	2,70
133.	3631	Водонагреватель Нева-3208-02	54,00	2,70
134.	3680	Модернизация устройства МТП-318 (Н481)	7620,00	381,00
135.	3693	Устройство для загрузки пилломатериалов	222,00	11,10
136.	3711	Компрессор КТ-6	2700,00	135,00
137.	521	Сейф	66,00	3,30
138.	652	Контейнер для обрезн. 6МА-279	108,00	5,40
139.	8178	Рихограф CR1610EP	168,00	8,40
140.	3032	Стенд д/исп. фрез ЗМА-376	4200,00	210,00
141.	3063	Профилограф 253	168,00	8,40
142.	3100	Оптическая делительная головка	3060,00	153,00
143.	371	Стол СТ-9 к микроскопу СТ-9	3840,00	192,00
144.	373	Универсальный микроскоп УИМ-21	6420,00	321,00
145.	3760	Измерительная машина специальная СТ-4.10	13140,00	657,00
146.	389	Профилограф 253	150,00	7,50
147.	392	Оптиметр ИКВ-3	1260,00	63,00
148.	50	Станок В3-389	3180,00	159,00
149.	393	Профилометр-профилограф мод. 201	336,00	16,80
150.	396	Измерительная машина ИЗМ-10М	3060,00	153,00
151.	400	Кругломер ВЕ-20А	900,00	45,00
152.	401	Плита твердокаменная 400 х 400	564,00	28,20
153.	407	Плита твердокаменная 630 х 400	840,00	42,00
154.	409	Плита твердокаменная 630 х 1600	3840,00	192,00
155.	414	Прибор Б10М	2100,00	105,00
156.	416	Стол делительный оптический	720,00	36,00
157.	422	Микроскоп ДИП-1	6420,00	321,00
158.	422	Стол для микронных приборов 8МА-124	132,00	6,60
159.	3066	Стол для микронных приборов 8МА-124	132,00	6,60
160.	425	Уровень электронный А12	1320,00	66,00
161.	437	Шумомер ВШВ	558,00	27,90
162.	3067	Шумомер ВШВ	558,00	27,90
163.	440	Уровень электронный	660,00	33,00
164.	443	Микроскоп МБС-10	174,00	8,70
165.	556	Плита гранитная 400 х 400	564,00	28,20
166.	7249	Прибор для проверки червячных фрез КЭФ-270	14580,00	729,00
167.	169	Сварочный полуавтомат А547У	222,00	11,10
168.	205	Головка оптическая ОДГ-5	276,00	13,80
169.	274	Твердомер ТМ-2М	306,00	15,30
170.	490	Твердомер ТМ-2М	306,00	15,30
171.	482	Твердомер ТП-7П	432,00	21,60
172.	481	Микроскоп металлографический ММП-2П	228,00	11,40
173.	494	Микроскоп металлографический ММП-2	228,00	11,40
174.	497	Стилоскоп «Спектр»	720,00	36,00
175.	3060	Стилоскоп «Спектр»	720,00	36,00
176.	499	Микроскоп МБС-10	378,00	18,90
177.	3061	Микроскоп МБС-10	378,00	18,90
178.	633	Станок зубофрезерный для конических колес В3-726Ф4	43200,00	2160,00
179.	819	Станок полировальный 3853	960,00	48,00
180.	1429	Станок полировальный 3853	960,00	48,00
181.	1648	Станок полировальный 3854	960,00	48,00
182.	1649	Станок полировальный 3854	960,00	48,00
183.	2390	Станок гравировальный 6Л463	660,00	33,00
184.	2429	Монорельс м/р 0,5 т	900,00	45,00
185.	2500	Станок электроэрозионный 4Д722А-Ф1	2580,00	129,00
186.	2531	Монорельс с электроталью	216,00	10,80
187.	3120	Установка экспонирования	34,80	1,74
188.	3121	Центрифуга	222,00	11,10
189.	3122	Центрифуга	222,00	11,10
190.	3555	Головка автоматическая многопозиционная УГ 9326	540,00	27,00
191.	3602	Головка автоматическая многопозиционная	540,00	27,00
192.	3681	Наладка РШ-01 к станку В3-580Ф4	59940,00	2997,00
193.	3690	Станок заточной для протяжки В3-507Ф4	68400,00	3420,00
194.	3727	Воздухосборник	840,00	42,00
195.	3773	Станок для снятия заусенцев В3-689 (№ 1)	2040,00	102,00
196.	2541	Монорельс м/р 0,5 т	168,00	8,40
197.	3696	Плавтомат профиленакатной 2-роликовый АА9521	1800,00	90,00

Перечень 4 (снижение начальной стоимости на 80 %)
Готовая продукция, расположенная по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83

198.	1	Приспособление для цилиндрической заточки сверл В3-879-02 П2 (в количестве 5 ед.). Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by.	360,00	18,00
199.	1	Устройство для отсоса стружки к деревообрабатывающим станкам В3-576-1Ф (в количестве 10 ед.). Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	1080,00	54,00
200.		Приспособление для заточки резцов В3-318 П27 (в количестве 4 ед.). Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	1680,00	84,00
201.	2-03	Станок для закругления режущих кромок зубов твердосплавных пил В3-478	600,00	30,00
202.	5-03	Станок для закругления режущих кромок зубов твердосплавных пил В3-478	600,00	30,00
203.	3-03	Станок для закругления режущих кромок зубов твердосплавных пил В3-478	600,00	30,00
204.	4-03	Станок для закругления режущих кромок зубов твердосплавных пил В3-478	600,00	30,00
205.	1-03	Станок для закругления режущих кромок зубов твердосплавных пил В3-478	600,00	30,00
206.	3	Контрольно-измерительное устройство В3-681	2112,00	105,60
207.	2	Контрольно-измерительное устройство В3-681	2112,00	105,60
208.	1	Контрольно-измерительное устройство В3-681	2112,00	105,60
209.	6	Контрольно-измерительное устройство В3-682 1Ф (в количестве 10 ед.). Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	1440,00	72,00
210.	9	Система охлаждения В3-464.60.000	504,00	25,20
211.	12	Система охлаждения В3-464.60.000	504,00	25,20
212.	11	Система охлаждения В3-464.60.000	504,00	25,20
213.	12	Агрегат очистки воздуха АОВ-1	1440,00	72,00
214.	10	Агрегат очистки воздуха АОВ-1	1440,00	72,00
215.	11	Агрегат очистки воздуха АОВ-1	1440,00	72,00
216.	23	ТУМБА В3-384 11.000	144,00	7,20
217.	22	ТУМБА В3-384 11.000	144,00	7,20
218.	57	Станок заточный для дереворежущего инструмента В3-384	3240,00	162,00
219.	55	Станок заточный для дереворежущего инструмента В3-384	3240,00	162,00
220.	4	Приспособление для заточки пил (d=160-500 мм) В3-879-02 П1	792,00	39,60
221.	3	Приспособление для заточки пил (d=160-500 мм) В3-879-02 П1	792,00	39,60
222.	5-03	Станок шлифовально-полировальный для корпусов твердосплавных пил В3-477	960,00	48,00
223.	3-03	Станок шлифовально-полировальный для корпусов твердосплавных пил В3-477	960,00	48,00
224.	6-03	Станок шлифовально-полировальный для корпусов твердосплавных пил В3-477	960,00	48,00
225.	4-03	Станок шлифовально-полировальный для корпусов твердосплавных пил В3-477	960,00	48,00
226.	177	Приспособление для заточки торцовых фрез (d=80-400 мм) 3Е642Е П21	3360,00	168,00
227.	175	Приспособление для заточки торцовых фрез (d=80-400 мм) 3Е642Е П21	3360,00	168,00
228.	179	Приспособление для заточки торцовых фрез (d=80-400 мм) 3Е642Е П21	3360,00	168,00
229.	180	Приспособление для заточки торцовых фрез (d=80-400 мм) 3Е642Е П21	3360,00	168,00
230.	4	Приспособление для заточки пил вертикальных лезопильных рам В3-879-02 П3 (L=1250–1950 мм)	720,00	36,00
231.	3	Приспособление для заточки пил вертикальных лезопильных рам В3-879-02 П3 (L=1250–1950 мм)	720,00	36,00
232.	5	Приспособление для заточки пил вертикальных лезопильных рам В3-879-02 П3 (L=1250–1950 мм)	720,00	36,00
233.	1	Устройство измерительное для контроля зуборезных головок В3-671	4752,00	237,60
234.	300/5-62-17	ЗАКАЗ 300/53-62-17 Узел В3-319.50.000	600,00	30,00
235.	74	Приспособление для заточки отрезных фрез (d=50-160 мм) В3-319 П53	1200,00	60,00

Перечень 5 – Незавершенные производством станки, узлы станков, детали и элементы, расположенные по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83 (снижение начальной стоимости на 55 %)

№ лота	Наименование	Готовность, %	Кол-во	Начальная цена с НДС 20 %, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
236.	Стенд для испытания шлифовальных кругов на разрыв вращением СР-400В (2 кожуха, станина и КД)	90	1	8204,70	410,24
237.	Стенд для испытания шлифовальных кругов на разрыв вращением СР-400В (кожух, станина и КД)	70	1	6381,48	319,07
238.	Стенд для испытания шлифовальных кругов на разрыв вращением СР-400В (кожух, станина и КД)	70	1	6381,48	319,07
239.	Стенд для испытания шлифовальных кругов на разрыв вращением СР-400В (кожух, станина и КД)	70	1	6381,48	319,07
240.	Стенд для испытания шлифовальных кругов на разрыв вращением СР-400В (кожух, станина и КД)	70	1	6381,48	319,07
241.	Стенд для испытания шлифовальных кругов на разрыв вращением СР-400В (комплект деталей)	50	6	27349,56	1367,48
242.	Приспособление для наружного круглого шлифования В3-318 П17 (комплект деталей)	90	1	4500,72	225,04
243.	Приспособление для наружного круглого шлифования В3-318 П17 (комплект деталей)	90	1	4500,72	225,04
244.	Приспособление для наружного круглого шлифования В3-318 П17 (комплект деталей)	90	1	4500,72	225,04
245.	Приспособление для цилиндрической заточки сверл (d=3–20 мм) В3-318 П10 (комплект деталей)	70	5	3987,90	199,40
246.	Тиски трехповоротные В3-318 П16 (комплект деталей)	2	20	411,60	20,58
247.	Присп. для заточки дисковых тверд. пил (d=200-450) по передней и задней поверхности зубьев В3-318 П55 (комплект деталей) без покупных деталей	90	1	3744,30	187,22
248.	Станок заточной для сверл (d=0,4-3,0 мм, настольный) В3-889 (комплект деталей)	50	1	2777,04	138,85
249.	Станок заточной для сверл (d=0,4-3,0 мм, настольный) В3-889 (комплект деталей)	50	1	2777,04	138,85
250.	Станок заточной для сверл (d=0,4-3,0 мм, настольный) В3-889 (комплект деталей)	50	1	2777,04	138,85
251.	Станок заточной для сверл (d=0,4-3,0 мм, настольный) В3-889 (комплект деталей)	50	1	2777,04	138,85
252.	Приспособление для внутреннего шлифования 3Е642Е П18 (полный комплект деталей, кроме фартуха)	90	1	3963,12	198,16
253.	Приспособление для внутреннего шлифования 3Е642Е П18 (полный комплект деталей, кроме фартуха)	90	1	3963,12	198,16
254.	Приспособление для внутреннего шлифования 3Е642Е П18 (полный комплект деталей, кроме фартуха)	90	1	3963,12	198,16
255.	Приспособление для внутреннего шлифования 3Е642Е П18 (полный комплект деталей, кроме фартуха)	90	1	3963,12	198,16
256.	Стол поворотный 3Е642Е П 30 (комплект деталей)	15	12	2807,28	140,36
257.	Присп. для заточки по спирали по задней поверхности В3 318 П 28 (комплект деталей)	30	3	2419,20	120,96
258.	Бабка универсальная В3 318 П 1 (комплект деталей)	60	1	4520,88	226,04
259.	Станок заточной В3 818 и 3 ящика деталей	60	1	9884,28	494,21
260.	Станок заточной В3 818 и 3 ящика деталей	60	1	9884,28	494,21
261.	Станок универсально-заточной 3Е 642 (комплект деталей)	20	1	3159,24	157,96
262.	Станок точильно-шлифовальный (с пылесосом, круг d=350 мм) В3 879-01 (без электродвигателя)	90	1	2138,64	106,93
263.	Станок точильно-шлифовальный (с пылесосом, круг d=350 мм) В3 879-01 (без электродвигателя)	90	1	2138,64	106,93
264.	Присп. для заточки дисков, пил (d=200–450 мм) по торцу зубьев В3 318 П 56 (комплект деталей)	2	5	382,20	19,11
265.	Бабка задняя В3-318 П 3 (комплект деталей)	10	9	1503,18	75,16
	Бабка задняя В3-318 П 3 (комплект деталей)	10	10		
	Бабка передняя В3-318 П2 (комплект деталей)	2	17		
266.	Приспособление для затылования метчиков (d=3–52 мм) 3Е642Е151 (комплект деталей)	2	5	863,10	43,16
267.	Бабка задняя с большим вылетом 3Е642Е П1 (комплект деталей)	2	10	407,40	20,37
	Бабка передняя с большим вылетом 3Е642Е П3 (комплект деталей)	2	10		
268.	Станок для заточки плоских ножей (с поворотным столом) В3-874 (комплект деталей)	4	5	4970,70	248,54

№ лота	Наименование	Начальная цена с НДС 20 %, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
269.	Полуавтомат заточной с ЧПУ для червячных фрез В3-715Ф4 (без электрики, сепаратора)	71774,22	3588,71
270.	Полуавтомат заточной с ЧПУ для червячных фрез В3-715Ф4 (без покупных)	55824,30	2791,22
271.	Полуавтомат заточной с ЧПУ для червячных фрез В3-715Ф4 (комплект деталей)	797,58	39,88

Перечень 6 (снижение начальной стоимости на 50 %). Оборудование, бывшее в употреблении, расположенное по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83

№ лота	Наименование	Инв. номер	Начальная цена с НДС 20 %, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
272.	Электрокара ЭК-2	1426	900,00	45,00
273.	Станок настольно-сверлильный СН10П	2561	360,00	18,00
274.	Кран консольный к/к 1,00т	1873	1 200,00	60,00
275.	Компрессор К-24М	3041	480,00	24,00
276.	Пневмошлифмашинка ИП-2020	3503	30,00	1,50
277.	Пневмошлифмашинка ИП-2014Б	3504	30,00	1,50
278.	Микроскоп инструментальный БМИ-1	7229	1 500,00	75,00
279.	Литформа 1835-4029 тип 20	914	300,00	15,00
280.	Верстак слесарный электронный МА457	563	138,00	6,90
281.	Для снятия фасок НО-368	2459	900,00	45,00
282.	Пневмошлифмашинка ИП-2020	3501	30,00	1,50
283.	Пневмошлифмашинка ИП-2014Б	3502	30,00	1,50
284.	Пневмошлифмашинка ИП-2020	3505	30,00	1,50
285.	Тиски чугунные поворотные 7201-0020-02	3551	240,00	12,00
286.	Станок заточной для зуборезных головок 3С9Г-278М	3733	52 200,00	2 610,00
287.	Стол поворотный диаметр 400 7204-0023	776	120,00	6,00
288.	Плита шаровровная 1000 Х 1600	1488	900,00	45,00
289.	Конденсор К-25М	2	480,00	24,00
290.	Кондиционер LG MWH18KG-K3DNA6G сплит-система Change INVERTER	112688	720,00	36,00
291.	ПЭВМ POWER INTEL G860	1399	120,00	6,00
292.	ПЭВМ «POWER» Процессор INTEL PENTIUM G2120	1401	120,00	6,00
293.	Компьютер ПЭВМ MAX SELECT	29	120,00	6,00
294.	Компьютер ПЭВМ MAX SELECT	30	120,00	6,00
295.	Монитор 19"	3529	30,00	1,50
296.	Монитор 19"	3530	30,00	1,50
297.	Копировальный аппарат XEROX	3586	120,00	6,00
298.	Компьютер	3600	120,00	6,00
299.	Компьютер	3612	120,00	6,00
300.	Компьютер ICS Cel	3629	120,00	6,00
301.	Компьютер ICS Cel	3633	120,00	6,00
302.	Телевизор LG 42LC 4I LCD	3662	600,00	30,00
303.	Принтер Printronix P7005 500	3677	600,00	30,00
304.	Компьютер TOWER 1800	3688	120,00	6,00
305.	Компьютер ПЭВМ «ICS»	3705	180,00	9,00
306.	ПЭВМ ICS CELERON E430	3763	120,00	6,00
307.	ПЭВМ ICS CELERON E430	3764	120,00	6,00
308.	Портативный компьютер SAMSUNG R528	3766	150,00	7,50
309.	Компьютер ПЭВМ IL GEMINI AMP	3768	120,00	6,00
310.	Компьютер 10C 743-3 ПЭВМ Gemini	3784	120,00	6,00
311.	НОУТБУК HP 250 G3	3790	120,00	6,00
312.	Компьютер 10C839-3 ПЭВМ GEMINI	3808	120,00	6,00
313.	НОУТБУК ACER E MACHINES E 442-142 G25MNKK	3810	150,00	7,50
314.	ПЭВМ «N-TECH-I-X»	3908	210,00	10,50
315.	ПЭВМ ITL I4400 (С МОНИТОРОМ LG LCD)	3966	420,00	21,00
316.	ПЭВМ ITL I4400 (С МОНИТОРОМ LG LCD)	3967	420,00	21,00
317.	НОУТБУК LENOVO	3983	150,00	7,50
318.	НОУТБУК ASUS	58	150,00	7,50
319.	ПЭВМ «ICS- P4, МОНИТОР 19	65	150,00	7,50
320.	Принтер HP LJ 1100C	8156	90,00	4,50
321.	Монитор 17 LG	8213	90,00	4,50
322.	Принтер Canon LBP-810	8230	90,00

Гульні для дружбы

ЯК ЖЫВЕ «БЕЛАРУСКІ ШААЛІНЬ»

Дзе выхоўваюць будучых чэмпіёнаў

Адной з найбольш даступных і захапляльных моў дыпламатыі з'яўляецца спорт. Ён сцірае межы, аб'ядноўвае людзей розных поглядаў, рэлігій і нацыянальнасцяў. Тысячы людзей з розных краін, забыўшыся на ўласныя праблемы і клопаты, аб'ядноўваюцца захапляльным спартыўным відовішчам. І ў гэтым галоўная сіла спорту. Чарговы раз жыхары і госці Беларусі змогуць адчуць яе ўжо ў жніўні 2023 года, калі наша краіна будзе прымаць II Гульні краін СНД. Прымаць буйныя спартыўныя форумы для Беларусі — не ўпершыню, але першы раз у гісторыі мультыспартыўны форум пройдзе ва ўсіх абласцях краіны. Унікальнай спартыўнай падзеі і яе ўплыву на спартыўнае жыццё краіны прысвечаны новы праект Выдавецкага дома «Звязда» — «Гульні для дружбы».

Антаніна Кошаль, Андрэй Барбашынскі, Сяргей Каплякоў, Кацярына Карстэн, Вадзім Махнеў, Ірына Сумнікава, Сяргей Мартынаў, Віктарыя Азаранка, Максім Недасекаў, Ганна Гуськова — прадстаўнікі розных відаў спорту. У кожнага па-рознаму склалася кар'ера, але іх аб'ядноўвае месца, дзе ўсё пачыналася.

Кузня алімпійскага рэзерву

«Спартыўны інтэрнат — гэта незаменная рэч для падрыхтоўкі маладых спартсменаў. Без яго нічога б у нас не атрымалася. У інтэрнат мы набіралі негатовых, але таленавітых дзяцей, і там яны выраставалі ў моцных спартсменаў. Праўда, мне даводзілася быць ім і за трэнера, і за выхавацеля, і за бацькоў», — адзначае **адзін з пачынальнікаў беларускага гандбола Віктар KACIHCKI,** які на працягу некалькі дзесяцігоддзяў выхоўваў чэмпіёнаў. Віктар Пятровіч — у гандболе, яго калегі — у іншых відах спорту, разам — у вучылішчы алімпійскага рэзерву. За 50-гадовую гісторыю спартыўны інтэрнат, а пасля вучылішча алімпійскага рэзерву адкрыла дарогу на Алімп тысячам беларускіх спартсменаў.

Да 1966 года адзінай і асноўнай вучэбнай установай спартыўнай накіраванасці ў Беларусі быў інстытут фізкультуры. Са сваімі задачамі ён спраўляўся, але інтарэс насельніцтва да спорту павялічваўся, галіна патрабавала да сябе ўсё больш увагі. У 1966 годзе ў адпаведнасці з загадам Міністэрства асветы БССР на базе школы-інтэрната № 7 горада Мінска па адрасе вуліца Тарханава, 20 (пазней гэтую вуліцу ў сваіх інтэрв'ю будуць згадваць многія беларускія чэмпіёны) была заснавана Рэспубліканская агульнаадукацыйная школа-інтэрнат са спартыўнай накіраванасцю. Тут былі створаны неабходныя ўмовы, каб маладыя людзі маглі атрымліваць сярэднюю адукацыю і трэніравацца ў спрыяльным спартыўным рэжыме. У 1987 годзе на вуліцы Філімонава быў уведзены ў строй другі вучэбны корпус школы-інтэрната са спартыўнымі заламі і сталовай. Гэтая база і стала сэрцам Рэспубліканскага дзяржаўнага вучылішча алімпійскага рэзерву. За 50 гадоў змянілася многае, была здасканалена сістэма падрыхтоўкі спартсменаў, сур'ёзна палепшана інфраструктура. Але нязменным застаўся напружаны трэніровачны рэжым, сур'ёзны падыход да вучобы, накіраванасць на вынік усіх, хто мае дачыненне да вучылішча. Нездарма **дырэктар Рэспубліканскага вучылішча алімпійскага рэзерву Уладзімір ЛЯВОНАЎ, кандыдат педагагічных навук, дацэнт,** называе сваю ўстанову «беларускім манастыром Шаалінь».

«Я знаёмы з сістэмай навучання ў Кітаі. І магу ўпэўнена сцвярджаць, што РДВАР — гэта беларускі Шаалінь з некаторымі адрозненнямі. У нас сістэма створана не на выжыванне, а на стварэнне аптымальных, камфортных умоў для спартыўнай падрыхтоўкі. Калі ў кітайскім Шаалінь развіваюцца два-тры віды баявых адзінаборстваў, то ў беларускім — 25», — адзначае ён.

Лёгка тут не бывае

Рэспубліканскае вучылішча алімпійскага рэзерву — цэнтр сістэмы алімпійскай падрыхтоўкі. Такія ж вучылішчы працуюць у кожным рэгіёне і буйных гарадах. «Гэта вялізны механізм, які рухае больш за тры тысячы маладых спартсменаў. Гэта не проста маладыя спартсмены, гэта ўжо атлеты, блізкія да прафесійнага ўзроўню, якія ўжо паспелі сябе праявіць і працуюць на зусім іншым узроўні спартыўнай падрыхтоўкі. Гэты ўзровень адрозніваецца па многіх паказчыках. У першую чаргу, сістэмнасцю работы», — адзначае Уладзімір Лявонаў. У рэспубліканскім вучылішчы сёння рыхтуюцца 600 спартсменаў. За іх фізічнае развіццё адказваюць 55 трэнераў, за інтэлектуальнае — 39 настаўнікаў. Простая арыфметыка — на двух навучэнцаў даводзіцца прыкладна па два супрацоўнікі вучылішча. Падыход вельмі сур'ёзны, але і патрабаванні высокія, як у Шааліню. Што ў Шаалінь, што ў РДВАР ідуць, разумеючы, што лёгка не будзе. Гэта становіцца зразумела ўжо на этапе адбору і паступлення ў вучылішча.

«Кітайскі Шаалінь — унікальны. І наш беларускі таксама. Сакрэт яго ўнікальнасці — у нашых навучэнцах. Адпаведнага жадання траіць сюды недастаткова, трэба з самага пачатку даказаць, што ты гэтага варты», — адзначае Уладзімір Уладзіміравіч. Шматэтапную сістэму адбору ў вучылішча ён называе аб'ектыўнай, празрыстай і эфектыўнай. Талент заўсёды выдзяляецца, а спартыўныя спецыялісты, якіх у краіне багата, абавязкова яго заўважаць. Калі года на яго будзе звернута пільная ўвага трэнераў вучылішча алімпійскага рэзерву, спецыялістаў з федэрацый па відах спорту. Пасля таго юны талент запросяць на аглядавыя зборы ў вучылішча: спартсмен знаёміцца з умовамі, у якіх, магчыма, яму прыйдзецца жыць, здае нарматывы. «Усе нашы абітурыенты здаюць нарматывы па агульнай і спецыяльнай фізічнай падрыхтоўцы. Нярэдка здараюцца парадаксальныя сітуацыі. Дзіця можа быць таленавітым, і гэта з першага погляду відаць, і спартыўныя вынікі паказвае, але з агульнай фізічнай падрыхтоўкай могуць быць праблемы, напрыклад, не самы высокі ўзровень развіцця сілы, хуткасці. Паколькі да кожнага мы падыходзім індывідуальна, то можам на такі нюанс закрыць вочы, бо для нас галоўнае — спецыяльная фізічная падрыхтоўка, спартыўны талент. Агульную падрыхтоўку нашы трэнеры падцягнуць хутка», — адзначае Уладзімір Уладзіміравіч. І толькі пасля аглядавых збораў прымаецца рашэнне аб залічэнні ў вучылішча. Важна, што вырашаецца спартыўны лёс калегіяльна: спецыялістамі федэрацыі па відах спорту, Рэспубліканскага цэнтра алімпійскай падрыхтоўкі (гэта вяршыня айсберга спартыўнай падрыхтоўкі) і адміністрацыяй вучылішча.

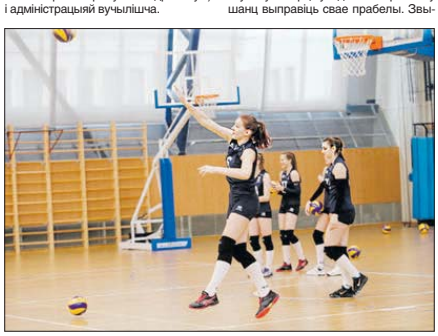

Не прымушаць, а падтрымліваць

Дзяцінства ў спартсменаў заканчваецца хутка, у вучылішча алімпійскага рэзерву яны паступаюць у 12-13 гадоў. Таму спартыўнікам вучылішча прыходзіцца быць і за трэнераў, і за выхавацеляў, і часам за бацькоў, якія бачаць сваіх крывінак не так часта. Тут фарміруецца і спартыўнае братэрства — на базе РДВАР сфарміравана і рыхтуецца да важных стартаў 14 юнацкіх (кадэцкіх) камандаў па гульнявых відах спорту.

«Вельмі важна не ўпусціць спартсмена ў 13-14 гадоў. У гэтым узросце яны праходзяць вельмі сур'ёзную школу падрыхтоўкі, прывыкаюць да дысцыпліны. Пачынаюць задумвацца над будучыняй, усведамляюць, што хочуць рэалізаваць сябе як спартсмены альбо лепш абраць нешта іншае. Графік у каманды сур'ёзны: па дзве трэніроўкі на дзень, яшчэ трэба вучыцца ў школе. Але кожны разумее, дзеля чаго тое трэба. Яны ўсе з'ехалі з дому, ахвяравалі сваім дзяцінствам, адмовіліся ад гурткоў, дзіцячых забаў. Нягледзячы на ўзрост, гэта дарослыя людзі», — адзначае **Аляксей СЯЛЕНЯ, старшы трэнер мужчынскай каманды па баскетболе U-14,** якая дзейнічае на базе РДВАР. Так пра сваіх спартсменаў можа сказаць кожны трэнер вучылішча. Паступіць мала, трэба ўвесь час даказваць сваё права вучыцца ў беларускім Шааліню. «Двойчы на год у нас праводзіцца атэстацыя спартсменаў: напярэдняя ў канцы зімы і выніковая ў канцы навучальнага года. Гэта сур'ёзны іспыт для навучэнца, бо дэталёва разглядаецца работа і вынікі кожнага. Аналізуем паспяховасць, паводзіны, стан здароўя і, вядома, спартыўны вынік. Калі па нейкім крытэрыі ёсць сур'ёзныя праблемы — як бы ні было цяжка, даводзіцца развітвацца. Адзначу, што на папярэдняй атэстацыі мы пытанне аб адлічэнні не ставім. Мы бачым агульную карціну і даём спартсмену шанц выправіць свае прабелы. Звычайна гэты час супадае з важнымі стартамі, таму навучэнцам даводзіцца нялёгка, але што дзеля лёгка, ім нікто і не абяцаў», — расказвае Уладзімір Уладзіміравіч.

Сумяшчаць дзве спартыўныя трэніроўкі на дзень і вучобу ў школе сапраўды нялёгка. Тыповы распарадак дня навучэнцаў РДВАР можа ўразіць нават дарослага чалавека. Ранні пад'ём, першы лёгкі сняданак, пасля якога першая трэніроўка, затым другі сняданак, урокі, другая трэніроўка і падрыхтоўка дамашняга задання. Некаторым відам спорту пашанцавала больш, іх прадстаўнікі трэніруюцца ў самім вучылішчы, а некаторым, напрыклад, па плаванні, мастацкай гімнастыцы, фігурным катанні, прыходзіцца ездзіць на гарадскія базы. «Нашы навучэнцы вельмі рана выраслі, але ўсё роўна яны застаюцца дзецьмі і наша задача рабіць так, каб ім было камфортна і зручна развівацца. Тут не трэба нікога прымушаць працаваць, іх матываванасць відаць няўзброеным вокам. Іх трэба толькі падтрымліваць», — адзначае дырэктар РДВАР.

Такі напружаны графік тут быў з самага пачатку. Вось як пра свае гады ў вучылішчы ўспамінала першая выпускніца, **алімпійская чэмпіёнка Антаніна КОШАЛЬ:** «Я рада, што лёс прывёў мяне ў тады яшчэ спартыўны інтэрнат і я стала займацца сваёй любімай справай пад кіраўніцтвам трэнера Віктара Сяргеевіча Хамутова. Так, было вельмі цяжка, але было і цікава. Самае галоўнае, што нашы настаўнікі разумелі, як складана дзецям вытрымліваць па дзве трэніроўкі, і нас падтрымлівалі. Былі моманты, калі мы да позняга вечара трэніраваліся і вячэру нам пакідалі ў сталоўцы. А што там заставалася — ледзяны тварог. Дык пасля такой вячэры яшчэ трэба было ісці ў класы і выконваць дамашняе заданне, нярэдка мы ў тых класах і засыналі ад стомленасці. Добра, што вучобы і спальны корпусы побач — некалькі разоў дзяжурныя выхавальнікі аднаслі мяне ў ложак. Але мы не скардзіліся».

РДВАР дае адукацыю агульнага сярэдняга ўзроўню і сярэдняга спецыяльнага ўзроўню з падрыхтоўкай спецыялістаў па спецыяльнасці «Спартыўна-педагагічная дзейнасць» з кваліфікацыяй «трэнер па відзе спорту». Нягледзячы на шчыльны трэніровачны графік, навучанню таксама ўдзяляецца шмат увагі. «Класічная педагагічная сістэма пабудавана на прынцыпе «пустой пасудзіны» — успрымай вучня як пустую пасудзіну, якую трэба напаўняць. Усходняя сістэма пабудавана на прынцыпе факела — педагог павінен вучня запаліць, і той будзе гарэць. Дык вось, нашы навучэнцы — факелы, яны ўсе гараць. Яны матываваныя, яны разумеюць, якія намаганні ў іх укладаюць якія трэнеры, настаўнікі. Іх не трэба пераконваць або прымушаць, у тым ліку і вучыцца. Урокі замежнай мовы яны не прапускаюць ні на якой падставе. Таму што многія былі за мяжой і яны сябе бачаць спартсменамі высокага класа і разумеюць, што ім жыццёва неабходная замежная мова», — адзначае Уладзімір Уладзіміравіч. У РДВАР не спартсмен падладжваецца пад расклад вучэбных заняткаў, а расклад складаюць пад яго з улікам графіка трэніровак. На дзень — прыкладна па чатыры-пяць урокаў, на якіх прысутнічаюць па чатыры-пяць вучняў. Амаль індывідуальныя заняткі, якія дазваляюць бацькам сэканоміць на рэпетытарах. На карысць навучэнцам працуе і магчымасць дыстанцыйнага навучання. Хоць тут як пагляндзець: больш адсутнасць у вучылішчы не з'яўляецца ўважлівай прычынай для пропуску заняткаў. Але калі сур'ёзна, то па словах дырэктара, настаўнікі разумеюць, што працуюць з незвычайнымі вучнямі. Яны прысутнічаюць на трэніроўках і бачаць, які аб'ём работы выконваюць іх падапечныя.

Роўны навучае роўнага

Нягледзячы на ўсе цяжкасці і напружаны лад жыцця, выпускнікі вучылішча ўспамінаюць сваю alma mater з цеплынёй. Пасля распаду СССР спартыўны інтэрнат знаходзіўся ў вельмі цяжкім становішчы: спартсменам даводзілася літаральна галадаць, многія трэнеры сышлі. Сёння гэта беспрэцэдэнтна, а тады навучэнцы хадзілі разгружаць вагоны, каб зарабіць якую капейку. «Маладыя людзі заўсёды шукаюць сабе дадатковы заробак. Усе хацелі зарабляць. Па суботах, нягледзячы на страх, мы спускаліся па пажарнай лесвіцы і ішлі на найбліжэйшую чыгуначную станцыю. Ноч працавалі, разгружалі цыбулю, разынкі, шакалад, шчэбень — што заўгодна. А потым сядзелі і перажывалі за разлік. Час быў нялёгкі. Нават у злітнай установе, якой быў спартыўны інтэрнат, не хапала харчавання. У асноўным нам давалі рыбу, маглі даць кавалак мяса, які можна было жаваць суткі, як жуйку. Здаровага, спартыўнага харчавання, пра якое сёння ўсе гаворыць, у нас і не было», — расказвае **алімпійскі чэмпіён па гандболе Андрэй БАРБАШЫНСКІ.** Проста зафіксуем для гісторыі — алімпійскі чэмпіён разгружае вагоны. Сёння ў вучылішчы алімпійскага рэзерву вучыцца Барбашынскі-малодшы. Захар не пайшоў па шляху бацькі і абраў баскетбол. Андрэй Станіслававіч падкрэслівае, што цяпер у сына і яго таварышаў нярозны перыяд — трэба пацвердзіць сваё ўменне і жаданне займацца спортам, максімальна праявіць сябе. Гэта нясправядліва, але магчыма. Тым больш што сёння для гэтага ў вучылішчы створаны ўсе ўмовы.

Навучэнцам больш не трэба разгружаць вагоны і хадзіць галодныя — кваліфікаваныя кухары кожны дзень гатуюць ім смачную карысную ежу. У рацыёне — абавязкова агародніна, фрукты — усё, што неабходна маладому арганізму. Каб маладыя людзі добра сябе адчувалі, працуюць урачы з медыцынскай часці, якая ўяўляе з сябе міні-паліклініку. Жыве сучасны алімпійскі рэзерв у камфортных светлых пакоях, дзе можна спакойна выспацца. Разнастайныя эмоцыйныя пытанні дапамагае вырашыць выхавальнік. Зразумела, што для плённай падрыхтоўкі неабходна і якасная інфраструктура. Рэспубліканскае вучылішча алімпійскага рэзерву — гэта невялікі спартыўны горад у горадзе. У 2001 годзе быў пабудаваны новы інтэрнат. У 2006-м адкрыліся залы сілавой падрыхтоўкі, камп'ютарныя класы і лабараторыя інфармацыйных тэхналогій. У 2012 годзе ўведзены ў эксплуатацыю новы інтэрнат, была абсталявана веласіпедная база. 2018 год падарыў вучэльні спартыўны комплекс для гульнявых відаў спорту. У гэтым комплексе часта праводзяцца гарадскія і рэспубліканскія спаборніцтвы. А ў жніўні 2023 года ён прыме спаборніцтвы па валейболе ў рамках II Гульняў краін СНД. Яшчэ адно адроснене беларуская Шаалінь ад кітайскага — па беларускай эвакуыцы тут адкрыты і рады ўсім. Таму прыняць удзельнікаў II Гульняў краін СНД тут будуць рады. У 2021 годзе быў рэканструяваны стадыён з футбольным полем, лёгкаатлетычнай дарожкай, пляцоўкай для пляжнага валейбола, сектарамі для скачкоў у даўжыню і штурхання ядра, трыбунамі. Не паспеў сысці снег — на стадыёне закіпела жыццё.

Кожны спартсмен, які скончыў вучылішча алімпійскага рэзерву, пацвердзіць, што гэта не проста навучальная ці спартыўная ўстанова, а сапраўдная сям'я. Пра гэта сведчыць і тое, што чэмпіёны аддаюць сюды і сваіх дзяцей. Акрама алімпійскага нашчадка Захара Барбашынскага, тут вучыцца і Іван Багданові, сын алімпійскага чэмпіёна 2008 года па веславанні на байдарках і каноэ Аляксандра Багдановіча. І такая сямейнасць — яшчэ адна традыцыя РДВАР. Па словах Уладзіміра Лявонава, гэта асноўная нагода для гонару: «Я ганарыся, што ў мяне атрымліваецца выбудаваць родныя, але нясправядліва выбудаваць родныя адносіны з вучнямі і трэнерамі. Я лічу, што тут не павінна быць ніякіх адносін з вышэйшы. У педагогікі ёсць паняцце — роўны навучае роўнага. У нашай установе ўсе жывуць у рэжыме 24 на 7, усе жывуць адной сям'ёй і жывуць як роўныя. Я ўпэўнены, што вучні не павінны баяцца дырэктара, таму ў кожную вольную хвіліну я імкнуся прыйсці на трэніроўку, бо мне цікава паглядзець, як яны жывуць. Я стараюся ўцягнуць настаўнікаў у трэніровачны працэс, каб яны бачылі, пасля якіх нагрузак да іх прыйшоў вучань на заняткі. Кожны стараецца зразумець адзін аднаго і ад гэтага будаваць сваю работу. Не скажу, што ўсё ідэальна атрымліваецца. Але як належыць людзям спорту, мы ўвесь час удасканальваемся».

Спорт-тайм

Юлія Апанасовіч — бронзавы прызёр чэмпіянату свету па боксе

У традыцыйным аглядзе «Звязды» — самыя цікавыя спартыўныя навіны

ТУРНІР ТЫДНЯ. У сталіцы Індыі Нью-Дэлі прайшоў 13-ы чэмпіянат свету па боксе сярод жанчын з удзелам беларускіх спартсменак. Бронзавым прызёрам чэмпіянату стала беларуска Юлія Апанасовіч, якая выступае ў катэгорыі да 52 кілаграмаў. За выхад у фінал яна білася з кітаянкай Ву Ю. Паколькі пайдынкі за трэцяе месца не праводзяцца, беларуска стала бронзавым прызёрам. Усяго ўдзел у галоўных спаборніцтвах сезона для жанчын прынялі больш за 300 спартсменак з 65 краін. Акрамя Юліі Апанасовіч, Беларусь прадстаўлялі яшчэ пяць спартсменак. Вікторыя Кебікава дайшла да чвэрцьфіналу ў вагавой катэгорыі да 81 кг, на стадыі адной восьмай фіналу барацьбу за медалі завяршылі Ала Івашкевіч (да 60 кг) і Аліна Вебер (да 75 кг). Яна Бурым (да 50 кг) і Арына Данільчык (да 66 кг) не прайшлі далей першага раўнда.

ГЕРОІ ТЫДНЯ. Беларусы выступілі на адкрытым чэмпіянаце Расіі па лыжных гонках і біятлоне сярод асоб з паражэннем апорна-рухальнага апарату. Спартсмены разыгрывалі медалі ў шасці дысцыплінах (па тры ў лыжных гонках і біятлоне). У актыве беларускай каманды пяць узнагарод: тры залатыя і дзве сярэбраныя. Усе тры залатыя медалі ў класе сядзячых інвалідаў-калясачнікаў заваявала Валянціна Шыц. Ёй не было роўных на дыстанцыях 2,5 км, 10 км і ў спрынце. Двойчы на п'едэстал падымалася Лідзія Лобан: яна фінішавала другой у лыжным спрынце і выйграла «серабро» біятлоннай індывідуальнай гонкі на 12,5 км.

МЕДАЛІ ТЫДНЯ. У Рэспубліцы Адыгея завяршыліся ўсерасійскія спаборніцтвы па веласіпедным спорце на шашы сярод жанчын і юніёрак з удзелам беларускіх спартсменак. Пераможцай на дыстанцыі 100 кіламетраў стала беларуска Ганна Церах, яшчэ адна беларуская спартсменка Ірына Чуянкова прыехала да фінішу другой. На выніках гонкі на 120 км увесь п'едэстал аказаўся беларускі: на першым месцы — Анастасія Кіпцікава, на другім — Кацярына Русак, на трэцім — Ганна Церах.

ЛІЧБА ТЫДНЯ. 11 медалёў заваявалі беларусы на міжнародных спаборніцтвах «Кубак заснавальнікаў самба» ў Маскве. Сярэбраныя медалі атрымалі Анжэла Жылінская (да 72 кг) і Карына Шут (да 80 кг). Бронзавымі прызёрамі турніру сталі Анфіса Капаева (да 50 кг), Яна Беганская (да 59 кг), Анастасія Скварцова (да 65 кг), Данізла Ждан (да 65 кг) і Валерыя Хрушчова (звыш 80 кг), а таксама Аляксандр Круглік (да 88 кг), Сяргей Лесяк (да 98 кг), Ілья Жупікаў (звыш 98 кг) і Валянцін Наталевіч (бавявое самба, звыш 98 кг).

ПОСПЕХ ТЫДНЯ. У канькабежным цэнтры «Каломна» скончыўся XIII Усерасійскі турнір па канькабежным спорце «Каломенскі лёд». Па выніках двух дзён спаборніцтваў беларуская каманда заваявала восем узнагарод. Пераможцай турніру на дыстанцыі 500 метраў стала Ганна Дамарацкая, на другім месцы — Кацярына Слоева. У мужчынскім заездзе на гэтай дыстанцыі ўвесь п'едэстал занялі беларусы: Ігнат Галавацюк — першы, Уладзіслаў Гапон — другі, Віктар Рудзянка — трэці. Ігнат Галавацюк заваяваў «серабро» на дыстанцыі 1500 метраў, а «золата» дасталася Ягору Дамарацкаму. У жаночым забегу на 1500 м беларуска Яўгенія Вараб'ёва стала сярэбраным прызёрам.

НЯЎДАЧА ТЫДНЯ. Нацыянальная зборная Беларусі па футболе пачала выступленне ў адборачным турніры чэмпіянату Еўропы 2024 года. Першым сапернікам беларусаў у кваліфікацыі стала зборная Швейцарыі. Сустрэча прайшла ў сербскім горадзе Нові-Садзе. Вынік супрацьстаяння Беларусь — Швейцарыя — 0:5. Гэта адно з найбуйнейшых паражэнняў зборнай Беларусі ў яе гісторыі. Другі матч беларускіх футбалістаў у адборы на Еўра-2024 пройдзе 28 сакавіка ў Бухарэсце і стартуе ў 21.45 па мінскім часе.

Адборачны турнір чэмпіянату Еўропы па футболе завершыцца ў ліставадзе, пуцёўкі ў фінальную стадыю кантынентальнага першынства атрымаюць па дзве найлепшыя каманды з усіх дзесяці кваліфікацыйных груп.

«Некаторыя сапернікі ад маёй гульні стагналі»

Першая алімпійская чэмпіёнка беларускага баскетбола 1980 года Таццяна Белашапка святкуе юбілей

З днём нараджэння легендарную спартсменку павіншавалі прэзідэнт Нацыянальнага алімпійскага камітэта Віктар Лукашэнка. Прэзідэнт НАК Беларусі адзначыў, што на працягу ўсёй кар'еры прафесійнага спартсмена і пасля завяршэння актыўных выступленняў у складзе мінскага «Гарызонта» ў зборнай СССР Белашапка заставалася ў баскетболе і прысвяціла сябе выхаванню новага пакалення гульцоў, папулярызацыі любімай гульні. «Вашы перамогі і ўзнагароды на Алімпійскіх гульнях, чэмпіянатах свету і Еўропы застаюцца непераўзыдзенымі дасягненнямі ў айчыннім баскетболе і служаць прыкладам для юных атлетаў», — гаворыцца ў віншаванні. Віктар Лукашэнка пажадаў Таццяне Белашапцы добрага здароўя, шчасця, кахання і дабрабыту.

Юбілей — нагода ўспомніць выдатную кар'еру баскетбалісткі. Расказваем самыя цікавыя факты пра Таццяну Белашапку. Свае спартыўную кар'еру яна магла пабудаваць у гімнастыцы, але трэнер паглядзеў на тоненькую дойгую дзяўчынку і сказаў: «Набор завершаны». Затым з'явіўся шанц знайсці сябе ў плаванні, трэнер нават паабяцаў, што быць Таццяне алімпійскай чэмпіёнкай. Але пастаянныя ангіны і атыты прымусілі пакінуць басейн. Таццяна Міхайлаўна выбрала ў баскетбольнай сям'і — гэтым відам спорту займаліся старэйшыя брат і сястра. Выбар быў зроблены.

Ва ўсім першая

У 1973 годзе на Спартакіядзе школьнікаў СССР у Вільнюсе зборная каманда дзяўчат БССР заняла трэцяе месца. У складзе той каманды была і Таццяна Івінская (Белашапка) яна стала пасля замужжа). Пасля гэтага 15-гадовую баскетбалістку запрасілі ў юніёрскую зборную СССР, з якой яна паехала на чэмпіянат Еўропы. Яго савецкая каманда выйграла! У 15 гадоў Таццяна Івінская стала чэмпіёнкай Еўропы сярод юніёрак, і ёй было прысвоена званне «Майстар спорту Савецкага Саюза». Да яе ніводнай беларускай баскетбалістцы ў 15 гадоў гэтага звання не прысвойвалі.

У тым жы лёсавызначальным 1973 годзе Таццяну Івінскую запрасілі ў мінскую каманду «Гарызонт», якую ўзначальваў легендарны трэнер Сямён Халінскі. «Чэмпіянат Савецкага Саюза ігралі тры разы: вялікі тур з шасці гульняў і малы тур з пяці гульняў. Пасля аднаго тура прыязджаем дадому па-вар'яцку стомленай. Момантамі было вельмі цяжка, але лёгка нідзе не бывае. Баскетбол сярод гульняў вых відаў спорту — лідар па траўматызме. Гэта кантактная гульня, і не ўсе рухі спаперніка можна кантраляваць. Траўмы могуць быць вельмі сур'ёзныя. У 1975 годзе, падчас падрыхтоўкі да юніёрскага чэмпіянату Еўропы, на зборах у Сухумі атрымала траўму — разарваўся меніск. Ад болю страцілі прытомнасць. Замест чэмпіянату Еўропы адправілася на аперацыйны стол. Аперыруюць меніск на сагнутай назе. І калі мяне падобным чынам размясцілі на аперацыйным стале, хірург не даставаў да калена. Але не разгубіўся — стаў на зэдлік. І праз 10 гадоў падчас чэмпіянату свету ў мінскім Палацы спорту да мяне падыходзіць невысокі мужчына: «Таня, добры дзень! Гэта я табе рабіў аперацыю». Аказалася, ён яе запомніў надоўга», — успамінае Таццяна Міхайлаўна.

У 1977 годзе Таццяна Івінская другі раз стала чэмпіёнкай Еўропы сярод юніёрак. Галоўны трэнер зборнай СССР Лідзія Алякоева пранавала павысіць свой узровень у камандзе Вышэйшай лігі. Таццяна выбрала ленінградскі «Спартак», дзе атрымала выдатны досвед гульні ў асноўным складзе каманды, якая займала чацвёртае месца ў чэмпіянаце СССР. Але праз два гады вярнулася ў родны «Гарызонт». Вясной 1980 года «Гарызонт» у чэмпіянаце СССР з першай лігі падняўся ў вышэйшую.

А летам 1980-га беларуская баскетбалістка дасягнула галоўнай спартыўнай мэты — стала алімпійскай чэмпіёнкай. «На самых Гульнях я перажывала, што мала гуляю. Хацелася б больш выходзіць на пляцоўку. Калі ў складзе зборнай выходзіш на пляцоўку «Лужнікоў» і за цябе хварэюць тысячы людзей — эмоцыі зашкальваюць», — дзеліцца чэмпіёнка.

«Больш за ўсё ганарыся сваімі дзецьмі»

Літаральна праз тыдзень Таццяна выйшла замуж. Хутка даведалася, што цяжарная. Сыну было пяць месяцаў, калі яна вярнулася да трэніровак. Сезон 1981/1982 гадоў мінская каманда «Гарызонт» правяла ў першай лізе чэмпіянату СССР. У 1982 годзе вярнулася ў Вышэйшую лігу. І дабралася да чацвёртага месца ў чэмпіянаце СССР. Гэта быў суперузровень. У вышэйшай лізе «Гарызонт» гуляў да 1987 года.

У фінале чэмпіянату свету 1983 года зборная СССР з Таццянай Белашапкай у саставе абыграла амерыканскіх саперніц. «З-за таго, што іх не было на Алімпіядзе-80, гэтая перамога была ўдвая значная. Амерыканкі да таго часу ўжо гулялі ў іншы баскетбол, больш за мужчынскі. А ў нас яшчэ быў класічны. Асабіста я гуляла ў жорсткі баскетбол, некаторыя гульцы ад маёй гульні стагналі. Мне заўсёды ў камандзе саперніка давалі самага складанага гульца», — расказвае Таццяна Міхайлаўна.

У 1987 годзе з нараджэннем другога сына Таццяна Белашапка скончыла актыўную спартыўную кар'еру. Працавала трэнерам, выкладала ў Беларускім дзяржаўным эканамічным універсітэце. І сёння яе можна сустрэць на баскетбольных спаборніцтвах у якасці суддзі. Да жанчыны гэта самае галоўнае ў жыцці».

Матэрыялы паласы падрыхтавала Валерыя СЦЯЦКО.

ЯРКІЯ ФАРБЫ КНІЖНАГА КІРМАШУ

Цікавыя гісторыі на літаратурным стартапе LitUP

У суботу на выстаўцы-кірмашы прайшоў фінал рэспубліканскага літаратурнага стартапу LitUP. Сёлета ў конкурсе ўдзельнічала каля 200 аўтараў, якія жадаюць, каб іх рукапісы сталі кнігамі. З іх было выбрана 20 фіналістаў, яны і прэзентавалі свае творы на кніжнай выстаўцы.

Значнасць мерапрыемства для аўтараў азначыў **намеснік міністра інфармацыі Ігар БУЗОЎСКІ:**

— Тое, што вы зрабілі, той шлях, які трэба было прайсці, — гэта складаны кавалак работы. Можна было звярнуцца ў выдавецтва, атрымаць адказ «так» або «не» і сысці. А прапрацаваць усе этапы конкурсу — гэта поўнае напружанне. Вельмі хацелася б, каб яна ўвянчалася поспехам.

Аб сваіх творах, прадстаўленых на конкурс, расказвалі як вопытныя пісьменнікі, так і аўтары-пачаткоўцы. Цікава, што вядучымі мерапрыемства былі зусім не выпадковыя людзі. Год таму яны таксама з'яўляліся ўдзельнікамі стартапу, таму зусім не па чутках ведалі пра тое, што адчуваюць аўтары.

Сярод удзельніцаў стартапу былі і аўтары Выдавецкага дома «Звязда», да таго ж яны сталі пераможцамі. Напрыклад, Валянціна Быстрымовіч расказала аб свайго будучай кнізе «Малако аднарога». Гэта твор для падлеткаў. Галоўныя гераіні — дзве дзяўчынкі: Янка Булкіна і Галка, якія жывуць на ўскрайку Магілёва. На словах аўтара, яны вясёлыя, добрыя, але вельмі любяць усялякія прыгоды. Кніга пачынаецца з таго, што жыццё дзяўчынак мяняецца з прыходам у школу новага настаўніка французскай мовы. Іх папярэдняя настаўніца дапрацоўвала апошні год перад пенсіяй, таму клас ведаў мову слаба — яна проста так ставіла ўсім дазвалі, і школьнікі былі задаволеныя. Але новы настаўнік зусім іншага ўзроўню. Калі ён зразумеў, што ніхто ў класе не ведае французскай мовы, ён не ўпаў у адчай, а падышоў да сітуацыі творча. Пачаў расказваць фантастычныя гісторыі пра сябе. Спачатку на рускай. Потым — на рускай і французскай. У выніку да канца года клас ужо нядрэнна размаўляў на французскай мове. Валянціна Быстрымовіч адзначыла, што раздзелы ў кнізе ёсць розныя. Часам мы смяёмся разам з дзяўчынкамі, часам ёсць моманты вельмі напружаныя, калі мы баімся за іх.

Пасля прэзентацыі аўтары атрымалі свае ўзнагароды. Нагадаем, што пераможцам дастаецца прыярытэтнае права на выданне сваёй кнігі ў выдавецтвах Беларусі тыражом да тысячы экземпляраў.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

10+10 = натхненне

Згадзіцеся, малады талент вельмі нагадвае веснавую кветку, у якой і юная сіла, і датклівасць, і надзея... Недарэмна ав'яўлены ў 2016 годзе Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь, РВУ «Выдавецкі дом «Звязда» і выдавецтвам «Мастацкая літаратура» міжнародны літаратурны конкурс на найлепшы твор сярод маладых аўтараў быў названы «Першацвет». Кожны год па выніках конкурсу выдаецца альманах пад такой жа назвай, у якім публікуюцца творы дзесяці найлепшых маладых паэтаў і дзесяці найлепшых маладых празаікаў ва ўзросце да 35 гадоў. І вось падведзены вынікі шостага конкурсу, выдадзены чарговы альманах. Узнагароджанне лаўрэатаў адбылося на чацвёрты дзень работы XXX Мінскай міжнароднай кніжнай выстаўкі-кірмашу. Першая частка цырымоніі была прысвечана 70-годдзю часопіса «Маладосць», якое будзе адзначацца ў красавіку. У гэтым выданні друкавалася ці яшчэ будуць друкавацца ўсе лаўрэаты «Першацвета», а галоўны рэдактар Вольга Рацэвіч з'яўляецца адным з сяброў журы конкурсу.

Сярод лаўрэатаў «Першацвета» аказаліся прадстаўнікі розных прафесій, жыхары розных рэгіёнаў, і не толькі з Беларусі. Напрыклад, Дзмітрый Аўчыннікаў, які, на жаль, не змог прыехаць на ўручэнне, — юрыст, працуе ў Арбітражным судзе Новасібірскай вобласці, але апавяданні свае піша на беларускай мове. Алесь Бараноўскі — кандыдат філалагічных навук, супрацоўнік Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, а Ягор Жукоўскі — аспірант кафедры «Аўтамабільныя дарогі» Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта. Аляксандра Кароль — гісторык, працуе ж бібліятэкарам Брэсцкай пагранічнай групы. Самая маладая лаўрэатка, Маргарыта Ядзевіч, вучыцца ў 8-м класе СШ № 194 г. Мінска, яна даслала на конкурс сваю прозу. Журналістка Вольга Міхаленка, якая перамагла са сваімі вершамі, яшчэ і маладая мама, яна прыйшла на цырымонію ўручэння з маленькім дзіцем. А выпускнік гістарычнага факультэта БДУ Іван Мельнікаў, які друкуецца пад псеўданімам Іван Мелаў, з'явіўся ў вайсковай форме — цяпер ён праходзіць службу ў арміі.

Дыпломы ўручалі намеснік дырэктара выдавецтва «Мастацкая літаратура» — галоўны рэдактар часопіса «Полымя» Віктар Шніп і галоўны рэдактар часопіса «Маладосць» Вольга Рацэвіч.

Віктар Шніп такім чынам пракаментаваў вынікі конкурсу для чытачоў «Звязды»:

— Хто запомніўся з канкурсантаў?

— Усе дваццаць чалавек адметныя, кожны па-свойму. Яны смелыя, ініцыятыўныя. Напрыклад, Алесь Гоман, першакурснік юрфака БДУ, прыехаў вучыцца ў Мінск з Гродна, і першае, што зрабіў — пачаў шукаць знакавыя мясціны, захацеў даведацца, дзе пахаваны Янка Купала і Якуб Колас. Вось такая ў нас сёння моладзь... У іх ёсць адчуванне, што яны жывуць у свабоднай краіне, на свабоднай зямлі, і яны хочуць яе спазнаваць, далучацца да яе культурнага працэсу. Многія маюць ужо перамогі ў іншых літаратурных конкурсах, а Андрэй Кімбар, ведаю, мае ўжо і рукапіс уласнай кнігі.

— Сярод маладых традыцыйна больш паэтаў, чым празаікаў... Гэта не змяшчаецца?

— Не. Больш пішуць, вядома, паэзіі. Многія ж празаікі ва ўсе часы пачыналі з вершаў. Праўда, сённяшнія пачаткоўцы бяруцца часта адразу за ўсё: і за вершы, і за прозу, і за п'есы. І не лічаць абавязковым прытрымлівацца класічных формаў, эксперыментуюць. Сёння шмат магчымасцяў займацца самаадукацыяй, затое многія пачаткоўцы пазбаўленыя магчымасці мець свайго рэдактара, старэйшага пісьменніка, які б нешта раіў.

— Ці ўплывае перамога ў конкурсе на літаратурны лёс лаўрэатаў?

— Вядома. Гэта выдатная матывацыя. Усе, хто перамагаў у ранейшыя гады, працягваюць пісаць, друкавацца. Некаторыя ўжо прынятыя ў Саюз пісьменнікаў Беларусі. Пасля перамогі ў конкурсе ў Станіславы Умец і Маргарыты Латышкевіч у выдавецтве «Мастацкая літаратура» ў серыі «Час XXI» выйшлі першыя кнігі прозы, за якія аўтары атрымалі Нацыянальную літаратурную прэмію ў намінацыі «Дэбют». Важна і тое, што ў складзе журы «Першацвета». Яго ўзначальвае дырэктар — галоўны рэдактар Выдавецкага дома «Звязда», старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі Алесь Карлюкевіч, у складзе — дырэктар выдавецтва «Мастацкая літаратура», ён жа старшыня секцыі прозы СПБ Алесь Бадак, я, акрамя сваіх рэдактарскіх пасад,— старшыня секцыі паэзіі СПБ, Аляксей Чарота, галоўны рэдактар «ЛіМа» — старшыня прыёмнай камісіі СПБ, Вольга Рацэвіч — галоўны рэдактар «Маладосці»... Гэта значыць, у журы людзі, якія могуць рэальна падтрымаць малады талент.

На выстаўцы можна было набыць альманах «Першацвет» з творамі лаўрэатаў, узяць аўтографы, чым многія і скарысталіся.

Фінальны акорд

І вось ён, апошні дзень работы юбілейнай XXX Мінскай міжнароднай кніжнай выстаўкі-кірмашу. Якім ён выдаўся, якія ўражанні аб выстаўцы ў наведвальнікаў, пісьменнікаў і прадстаўнікоў выдавецтваў? Давайце разам прайдзіцеся паміж яркімі экспазіцыямі, якія вось-вось пачнуць дэманцыравацца.

Увагу прыцягвае дзяўчынка гадоў шасці, якая ўважліва разглядае кнігу з яркімі малюнкамі і чытае ўслых. Заўважыла фатографа — збянтэжылася, але потым набралася духу і працягнула чытаць. Побач стаяла яе мама. Аказалася, яны з дачкой наведваюць кніжную выстаўку штогод, аднак сёлета выбраша атрымалася толькі ў дзень закрыцця. Дзяўчынка вельмі любіць чытаць, ведае шмат вершаў на памяць. Падобна, дарэмна мы бядуем, што ўсе дзеці з-за гаджэтаў адвыклі ад кнігі.

На стэндзе Выдавецкага дома «Звязда» — аўтограф-сесія пісьменніка Паўла Гушынца.

— Я шосты год удзельнічаю ў выстаўцы-кірмашы, увесь час на стэндзе «Звязды». Выстаўка — магчымасць абмяняцца досведам, падглядзець нешта ў суседзяў, зрабіць лепш, чым суседзі. Гэта магчымасць пагутарыць ужывую з чытачом, даведацца яго думкі і пажаданні.

Побач сядзела дачка пісьменніка Софія. Менавіта яна натхніла яго на стварэнне дзіцячай кнігі «Дзяўчынка і кракадзіл». Калі Софі было пяць гадоў, Павел пачаў расказваць ёй казкі ўласнага складання.

Нельга абмінуць і міжнародны складнік выстаўкі... Вядома, асабліва аб'ёмныя і разнастайныя экспазіцыі ганаровага госця — Расіі. Але і іншыя краіны спынялі наведвальніка. Стэнд выдавецтва «Усходняя культура» з'яўляецца беларускім прадстаўніцтвам Міжнароднай выдавецкай кампаніі «Шанец», заснаванай у Пекіне ў 2010 годзе. Дырэктар выдавецтва Марына Любарская расказала, што яны ўжо трэці раз удзельнічаюць у выстаўцы. Таксама яна дадала, што сёлета аўдыторыя стала шырэйшая. Раней іх кнігамі цікавіліся ў першую чаргу кітаісты, цяпер жа кнігі кітайскіх аўтараў купляе звычайны чытач.

Цырымонія закрыцця выстаўкі пачалася са слоў намесніка міністра інфармацыі Ігара Бузоўскага:

— Я з задавальненнем магу рэзюмаваць нашу сумесную дзейнасць на працягу гэтых дзён, работу выдаўцоў, пісьменнікаў, людзей, якія чытаюць кнігу. Наша юбілейная XXX Мінская міжнародная кніжная выстаўка-кірмаш завяршае сваю работу, і ўцешна адзначыць, што яна адбылася менавіта так, як мы і задумвалі. У няпросты ковідны і геапалітычны час мы сабралі прадстаўнікоў 20 краін.

Выканаўчы дырэктар кніжнай выстаўкі-кірмашу Дзмітрый МАКАРАЎ стаяў каля выткаў дадзенага мерапрыемства:

— Гэта мноra ці мала — 30 гадоў? Ёсць выдавецтвы, якія ўвогуле ніводнай выстаўкі не прапусцілі, — адзначыў ён. — Мы бачым, што за гэтыя гады змянілася ўсё: воннавы выгляд выстаўкі, афармленне, але перш за ўсё змяніліся кнігі.

На яго словах, сёлетняя Мінская міжнародная кніжная выстаўка-кірмаш — рэкардсмен па колькасці наведвальнікаў. Сёлета яе наведала больш за 50 тысяч чалавек.

Пасля найлепшых удзельніцаў выстаўкі ўзнагародзілі ганаровымі граматамі. Сярод іх былі Выдавецкі дом «Звязда» і Саюз пісьменнікаў Беларусі.

Падрыхтавалі Людміла РУБЛЕЎСКАЯ і Лізавета ГОЛАД.

Надвор'е

ВЯСНОВЫ СНЕГАПАД, А ЎНАЧЫ ДА МІНУС 12

Гэта будзе не паўтор вядомага «Хаўера», але ўсё ж...

Аранжавы ўзровень небяспекі з-за снегападу аб'ўлены ў нашай краіне на 28 сакавіка. Спецыялісты Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды лічаць, што такія нечаканыя «затокі» холаду ў першым месяцы вясны яшчэ дапушчальныя, аднак у канцы месяца — гэта ўжо рэдкасць.

У аўторак будзе воблачна, чакаюцца ападкі ў выглядзе снегу, мокрага снегу і дажджу, у многіх раёнах — моцныя ападкі. Месцамі мяцеліца, слабы галалёд, на асобных участках дарог галалёдзіца. Вецер паўночны з пераходам на паўночна-заходні 5—10 м/с, парывы да 14 м/с, у многіх раёнах парывы ўзмоцняцца да 15—20 м/с. Максімальная тэмпература паветра прагназуецца ад мінус 2 градусаў да плюс 4 градусаў, а ва ўсходніх раёнах — 5—11 цяпла.

У сераду ўмовы надвор'я на тэрыторыі краіны будуць вызначаць атмасферныя фронты і халодныя нявызначаныя паветраныя масы, якія паступаюць з поўначы Еўропы. Пахаладае ўжо па ўсёй тэрыторыі краіны. У многіх раёнах Беларусі працягнуць ісці ападкі ў выглядзе снегу, мокрага снегу, ноччу па ўсходзе з дажджом. Уначы па поўначы месцамі моцны снег, мокры снег, па ўсходзе месцамі галалёд. У асобных раёнах мяцеліца, на дарогах галалёдзіца. Месцамі будзе ўзмацняцца вецер парывамі да 15—20 м/с. Тэмпература паветра ўначы апусціцца да мінус 5 — плюс 1 градуса. Удзень чакаецца мінус 2 — плюс 5 градусаў.

У чацвер наша краіна ў асноўным апынецца ў вобласці павышанага атмасфернага ціску, толькі ноччу па ўсходзе, а ўдзень пераважна па захадзе Беларусі адаб'ецца ўплыў франтальных раздзелаў. Тамы ўначы ва ўсходніх раёнах будзе кароткачасовы снег, мокры снег. Удзень пераважна па захадзе чакаюцца ападкі ў выглядзе мокрага снегу і дажджу, месцамі слабы галалёд. Ноччу і раніцай на асобных участках дарог галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы складзе 2—8 марозу, пры ўмове працяглых прасяненняў магчыма паніжэнне і да мінус 12 градусаў. Днём будзе плюс 1—8 градусаў, а ў заходніх раёнах — 9—11 цяпла.

У пятніцу на большай частцы тэрыторыі краіны прагназуюцца кароткачасовыя ападкі (дождж, ноччу з мокрым снегам). Уначы і раніцай на асобных участках дарог галалёдзіца. Уначы тэмпература паветра будзе ў межах ад плюс 6 градусаў па паўднёвым захадзе да мінус 5 градусаў па ўсходзе. Удзень — ад плюс 3 градусаў па ўсходзе да плюс 14 градусаў па паўднёвым захадзе.

Паводле папярэдняга прагнозу сіноптыкаў, у выхадныя дні на тэрыторыю нашай краіны пачне паступаць больш цёплая паветраная маса з поўдня, тэмпературны фон павысіцца, а ў ападках пачне пераважаць дождж.

Сяргей КУРКАЧ.

Даты | Падзеі | Людзі

28 САКАВІКА

У краіне

1883 год — нарадзіўся Міхаіл Аркадзевіч Керзін, скульптар, педагог, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі, прафесар.

1913 год — нарадзіўся Аляксей Фядосавіч Іваноў, беларускі вучоны ў галіне дэндралогіі, доктар біялагічных навук. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1976).

1923 год — нарадзіўся Элікано Маркавіч Гольдштэйн, заслужаны архітэктар Беларусі. Сярод асноўных работ у Мінску — комплекс жылых дамоў па вуліцы Чырвонай, радыётэхнічны тэхнікум, Дом настаўніка.

1928 год — заснавана Беларускае таварыства сляпых.

1938 год — нарадзіўся Леанід Іванавіч Лазоўскі, беларускі альпініст, майстар спорту СССР, заслужаны трэнер Беларусі, «снежны барс». Адзін з заснавальнікаў альпінізму ў Беларусі. Кандыдат біялагічных навук. Здзейсніў больш за 140 узыходжанняў на вяршыні Каўказа, Паміра, Цянь-Шаня і інш. Неаднаразова падымаўся на найвышэйшыя кропкі Еўропы — Эльбрус і Казбек. Браў удзел у першай беларускай гімалайскай экспедыцыі на Канчанджангу.

У гэты ж год нарадзіўся Сяргей Іванавіч Леановіч, беларускі вучоны ў галіне клінічнай хірургіі, доктар медыцынскіх навук, прафесар, заслужаны ўрач Беларусі.

1943 год — нарадзілася Валянціна Васільеўна Пражэева, артыстка тэатра лялек, заслужаная артыстка Расійскай Федэрацыі. Працавала ў Смаленскім абласным тэатры лялек, з 1963-га — у Дзяржаўным тэатры лялек Беларусі.

1948 год — нарадзіўся Аляксандр Іванавіч Цыркуноў, беларускі мастак.

1958 год — нарадзіўся Залімхан Анварбегавіч Дундараў, беларускі вучоны ў галіне хірургіі, доктар медыцынскіх навук.

1978 год — Мінскае вытворчае аб'яднанне «Гарызонт» выпусціла пяцімільённы тэлевізар.

У свеце

1483 год — нарадзіўся Рафаэль Санці, вялікі італьянскі жывапісец, графік і архітэктар, прадстаўнік умбрыйскай школы.

1798 год — указам Пятра I у Расіі быў уведзены грамадзянскі шрыфт наўзамен царкоўнаславянскага.

1868 год — нарадзіўся Максім Горкі, рускі пісьменнік і грамадскі дзеяч, ганаровы акадэмік НАН Беларусі. Заснавальнік шэрагу часопісаў, кніжных серый. Адзін з першых падтрымаў беларускую літаратуру, даў высокую ацэнку творчасці Янкі Купалы і Якуба Коласа. Пераклаў на рускую мову верш Купалы «А хто там ідзе?», цікавіўся беларускім фальклорам. У Беларусі неаднаразова выдаваліся і перакладаліся яго творы.

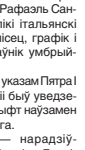

1933 год — нарадзіўся Аляксандр Навумавіч Міта, расійскі кінарэжысёр, заслужаны дзеяч мастацтваў РСФСР, народны артыст Расійскай Федэрацыі. Зняў фільмы «Тэлефануюць, адчыніце дзверы», «Экіпаж», «Мяжа. Тайговы раман» і інш.

Так гаварылі...

ЦЭЦЫЛІЯ:

«Жыві як можаш, калі нельга як хочацца».

«Дараванне»: пачатак новага праекта

Выдавецтва «Аверсэв» і Саюз пісьменнікаў Беларусі рыхтуюць новы творчы кнігавыдавецкі праект — серыю «Сучасная беларуская літаратура». Мяркуецца, што свет убачаць 12 кніг пад агульным брэндам, які адлюструе шматаблічны характар развіцця беларускай прозы.

У першым томе, які ўбачыў свет напярэдадні XXX Мінскай міжнароднай кніжнай выстаўкі-кірмашу і носіць назву «Дараванне», змешчаны пяць апавесцяў: «Дараванне» **Алены БРАВЫ,** «Нелюдзі-мы» **Алеся БАДАКА,** «Геній» **Алега ЖДАНА,** «Дзікі луг» **Андрэя ФЕДАРЭНКІ,** «Я цябе бачу» **Анатоля БЕНЗЯРУКА.** Розныя па часе напісання, яны фактычна адлюстроўваюць стан развіцця беларускай літаратуры адносна такога віду, як апавесць.

Ва ўступным артыкуле да зборніка **старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі Алесь КАРЛЮКЕВІЧ** заўважае наступнае: «Проза, як і ўвогуле літаратура, шукае сябе і ў новых жанрах. А мабыць, проста парушае межы традыцыйных жанраў: рамана, аповесці, апавядання, — спрабуе разбурыць традыцыю, каб дасягнуць уяўных вышынь...

У 2022 годзе часопіс «Полымя», некалі галоўны заканадаўца літаратурна-мастацкіх змен, надрукаваў у раздзеле «Проза» 32 творы (прадстаўлены 21 аўтар). Сярод іх — тры раманы, тры аповесці, 22 апавяданні, а таксама «словы пра самога сябе» — такое жанравае вызначэнне ў тэксце **Адама ГЛОБУСА** «Аўтапартрэт з усмешкай», «запісы» — гэта твор «Мой тэлеграм-канал» **Георгія МАРЧУКА,** проза **Вітаўта ЧАРОПКІ** з цыкла «Запісная кніжыца жыцця» — «Мой 2019 год» і «жыццёвінкі» **Васіля ТКАЧОВА** пад назвай «Добра там, дзе мы ёсць»...

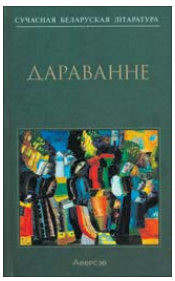

Такая вытворча-мастацкая «статыстыка» даволі красамоўна сведчыць, нават пераконвае: з прозай адбываецца нешта асабліваe... Можа, яна не мігрыруе ў іншыя жанры, а зусім памірае, страціўшы цікавасць да сваіх традыцыйных формаў адлюстравання жыцця, стварэння яго мастацкага «фотаздымка»? Смерці прозы, хочацца верыць, ніхто з аўтараў не жадае. Але час пакажа... Абнадзейвае тое, што мы і сёння маем мастацкасць прачытаць новыя творы ў традыцыйным жанры аповесці. У часопісе з аповесцямі выступілі **Генадзь АЎЛАСЕНКА** («Адплата. Амаль дэтэктыўная аповесць у двух эпізодах»), **Віктар КАЗЬКО** (у снежанькоім нумары надрукаваны пачатак аповесці «Высакосны год»), **Яўген ХВАЛЕЙ** («Пяць бэзавых пялёсткаў ільвіцы», або Пандэмія ў Слупцах»). Мяркую, у партфелі часопіса «Полымя» захоўваецца яшчэ не адзін твор у жанры аповесці. А надрукавана, будзем спадзявацца, найлепшае...»

...Аповесць Алены Брава ўпершыню была надрукавана ў часопісе «Маладосць» у 2011 годзе. Пераклад на рускую мову, які выйшаў у часопісе «Сибирские огни», трапіў у дойгі спіс англійскамоўнай літаратурнай прэміі «Ясная поляна» за 2011 год. А ў 2013 годзе ў выдавецкім доме «Звязда» ўбачыла свет кніга на трох мовах (беларускай, рускай і нямецкай) тыражом 1418 экземпляраў (столькі дзён доўжылася Вялікая Айчыннная вайна). У аповесці даследуецца феномен памяці — гістарычнай, асабістай.

А пра сваю аповесць «Я цябе бачу» вось што расказвае сам аўтар — Анатоль Бензярук: «...што я хацеў сказаць гэтым творам... Чытайце... Кажуць, некалі Дыяген хадзіў са свечкай сярод белага дня і шукаў Чалавека. Мінулі тысячагоддзі, а мы па-ранейшаму, як старажытны дзівак-філосаф, шукаем сабе падобных насуперак злым скразнякам, якія штодня імкнуцца затушыць нашыя свечкі. Тры словы: «Я цябе бачу...» — тры лёсы. Дзве жанчыны і адзін мужчына расавядаюць пра жыццёвыя выпрабаванні, якія ім давялося адолець на шляху да шчасця і кахання. Твор прысвечаны сучаснасці і сучаснікам, але распавядае аб спрадвечным пошуку Чалавека сярод касмічнай бязмежнасці».

Праект «Сучасная беларуская літаратура» будзе мець працяг. Да выдання запланаваны зборнікі апавяданняў, жаночай навелы, а таксама асобныя кнігі сучасных празаікаў нашай краіны.

Сяргей ШЫЧКО.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	6.53	19.37	12.44
Віцебск	6.42	19.28	12.46
Магілёў	6.43	19.28	12.45
Гомель	6.41	19.23	12.42
Гродна	7.09	19.52	12.43
Брэст	7.10	19.52	12.42

Месяц

Маладзік 21 сакавіка.
Месяц у сузор'і Рака.

Імяніны

Пр. *Агапія, Аляксея, Аляксандра, Дзмітрыя, Дзяніса, Міхаіла.*
К. *Анелі, Яны, Аляксандра, Антона, Яна.*

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

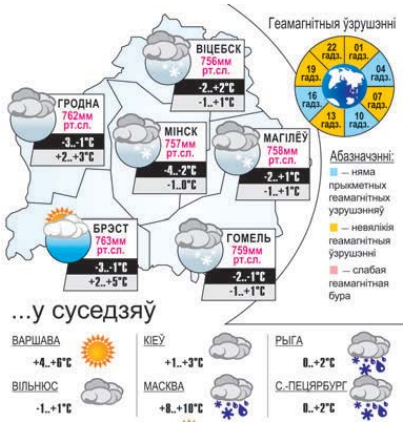

УСМІХНЕМСЯ

Жанчына тэлефануе мужу:

— Дарагі, здаецца, у карбюратар вада трапіла...

— Ой, якія мы разумныя сталі, у машынах разбіраемся! Ты хоць ведаеш, дзе карбюратар знаходзіцца?

— У машыне.

— А машына дзе?

— У возеры.

— Сярога, а чаму вы з Машкай расталіся?

— Ды разумееш, яна паўгода ныла на тэму «Ты мяне зусім не кахаеш ...»

— І што?

— Пераканала.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА. ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ Ў МІНСКУ: прыёмная – 311 17 13 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

www.zviazda.by
e-mail: info@zviazda.by
для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар.

Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 10.598. Індэкс 63850. Зак. № 659.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30 27 сакавіка 2023 года.